

Chata v Jezerní kotlině

Název: Chata v jezerní kotlině

Autor: Jaroslav Foglar

Nakladatelství: Olympia,

Stav: z internetu

Tato kniha pochází z knihovny digitálních dokumentů.

Slouží pouze pro potřeby těžce zrakově postižených.

Doplňující informace naleznete v příloženém souboru.

* * *

1. CO SE DĚJE V ZÁTIŠÍ

Ten kousek slepé ulice se sice jmenoval Zátiší, ale teď tady ticho rozhodně nebylo! Zasloužilo se o to asi deset chlapců různého věku, kteří zde boxovali.

"Pavle," volal jeden, "ještě jednou ukaž ten kryt pořad mi to nějak nejde." A Pavel, zřejmě nejstarší, silný chlapec krásného vzrůstu, předváděl asi podesáté obrannou pozici. A už ho volali zase odjinud.

"Pavle, že tahle rána není podle pravidel, víš? Že je to trestný bod?" Vypadalo to tam skoro jako v doopravdické rohovnické škole a zdálo se, že Pavel je v ní učitelem.

Většina dospělých by asi nebyla nadšena touto činností hochů a jistě by řekla: "Jaká je to hrubá zábava pro mladé chlapce! Kdybyste si raději četli nebo šli na procházku..."

Ale obáváme se, že by si hoši v Zátiší sotva co dělali z toho, co by jim dospělí o jejich zábavě řekli. Však velcí lidé mají zase plno svých zábav, naprosto nepochopitelných hochům – a také by od nich sotva ustoupili kdyby jim je hoši haněli.

Ostatně není naším úkolem dělat boxu soudce. Hlavní je, že hoši se mu zde skutečně a se zápalem učili.

Někteří měli ruce ovázané jen hadry, jiní měli skutečné boxerské rukavice a všichni byli vysvělečeni do trenýrek,

"Pavle, tatínek! Tvůj tatínek sem jde!"

Na nároží se objevil muž hřmotné postavy, a jak se blížil, hoši na něho pohlíželi se zbožnou úctou.

Jan Zeman, bývalý mnohonásobný mistr boxu, přemožitel neporazitelného černocho Evanse! Ano, slavného, velmi slavného tatínka měl Pavel. I když teď již delší dobu nevstoupil do ringu, jeho sláva nezanikla. Vždyť odešel sám, nikým neporazen.

"Jen se tužte, chlapci! Však potřebujeme zdravé a ocelové hochy, kteří dovedou dát i přijmout ránu. Jen do toho! Jen do toho!"

A hoši, potěšení zájmem tak slavného muže, pustili se znovu do cvičení, dychtiví ukázat mu, co už všechno umějí z rohovnického umění, co všechno je už jeho Pavel naučil.

"A teď už ale domů," ukončil po nějaké chvíli otec Pavlovo vyučování. "Víš, že tě doma čeká ještě tvůj trénink a do školy máš jistě také nějaké učení a úkoly. Tak hajdy, hajdy..."

Pavel se – dosti nerad – oblékl a jeho otec podal všem ruku, kterou se každý snažil stisknout, jak uměl nejmužněji.

A když otec s Pavlem odcházeli, hoši se za nimi mlčky dívali a trochu záviděli.

"Panečku – tím Pavlem bych chtěl být!"

Někdo se zasmál a řekl:

"Kdo by nechtěl!"

A Venda Rákosů, zvaný Sirka, vyčouhlý a hubený jako prut, dodal s marným povzdechem: "Kdybych já vypadal jako Pavel, tak chodím i do školy jen v trenýrkách a budu se vytahovat takovouhle atletickou vazbou."

Hoši se rozchehtali.

2. PAVEL ZEMAN

Není divu, že Pavel byl mezi hochy vždy středem pozornosti. Otec byl známým boxerem a odlesk jeho slávy padl i na Pavla.

Pavel dovedl o svém tatkově velmi zajímavě vyprávět. Jak za ním v době, kdy zápasil, přicházeli pořadatelé, jak s ním sepisovali smlouvy o zápasech, jak trénoval, co říkal o jednotlivých zápasnících a jak ho dodnes navštěvují soupeři.

Tohle povídání o věcech tak přitažlivých pro každého správného chlapce bylo jednou z příčin, proč se Pavel těšil u hochů takové oblibě. Ve škole o přestávce byl kolem něho vždy chumel zvědavců. Pokaždé se dozvěděli něco nového.

Pavel nosil na ulici trofeje z dnů tatínkovy slávy: medaile, uschlé věnce se stuhami, poháry, tabatěrky s vyrytými nápisy, plakety, sošky. Jindy přinesl rozbité rukavice, kterými jeho otec v osmém kole pekelného zápasu odstavil

Chata v Jezerní kotlině
nepřemožitelného Evanse, tu černou hora pružného svalstva, nebo různé fotografie z ringu.

Ó – jak mnozí hoši záviděli Pavlovi život po boku tak slavného zápasníka. Ale ještě jedna věc činila Pavla středem pozornosti většiny hochů z okolí a získávala mu velkou autoritu, třebaže nebyl nejstarší ani největší. Pavel byl nejsilnější a nejobratnější, na čemž ovšem mělo lví podíl jeho denní cvičení. Zařídil si doma vlastně celou tělocvičnu.

Skákal přes stůl, lehce se opíraje o deska jen jednou rukou a bez rozběhu. Vysadil boční opěradlo z pohovky a použil je jako činky k současnému cvičení obou paží. V rámu dveří mezi kuchyní a předsíní si zavěsil knihy, v kterých každého rána lámal své ohebné tělo, aby bylo ještě pružnější.

Nikdo neuměl udělat takové dřepy jako on. Držel trup vzpřímený a krásně prohnutý dozadu. Padesát dřepů každý den ráno patřilo do Pavlovy medicíny k udržení skvělého tělesného stavu.

Otec ho fotografoval v různých boxerských postojích i při cvičení – vždy tak, aby na snímcích co nejvíce vynikly vyvinuté Pavlovy svaly. A otec byl mistrem na takové záběry. Několik krásných obrázků z Pavlova cvičení na kruzích bylo otištěno ve sportovních časopisech.

Pavel měl už celé album s těmito snímky. To bylo to jediné, co nikdy nepřinesl ukazovat kamarádům do Zátíší ani do školy. Aby si nemyslili, že se chlubí.

Byl předurčen k zápasnické dráze. Otec se ještě nerozhodl, zda má být Pavel boxerem nebo zápasníkem. Prozatím ho připravoval jen celkovým cvičením, které podporovalo dokonalý tělesný vzrůst a zocelovalo mladé svaly.

"Musíš udržet naše jméno," říkával. "Na Zemany se nesmí jen tak zapomenout. Vypracoval jsem se a proslavil. Ale už stárnu, cítím to! A v tobě musím mít důstojného nástupce, Pavle! Poneseš naše jméno vítězně dále. Noviny a tobě musí psát, lidé mluvit. Ano – jméno Zeman nesmí upadnout v zapomenutí, když jsem je úmornou prací dostal na vrchol sportovní slávy."

Otec měl oprávněné obavy. Na jeho místo se tlačili mladí, sportovní obecně už o Zemanovi mluvilo jen ve vzpomínkách. A vzpomínky na sportovce nemají dlouhého trvání. Byli zde boxeři s křepkýma nohama, s neunaveným a neopotřebovaným srdcem.

Ano – to srdce! Na ně si otec často naříkal. "To u mne bude asi znamenat konec všeho," říkal někdy. Tréninku se však nevzdával ani teď, přestože už delší čas nevstoupil do ringu.

"Nevím, jak bych to tatínkovi řekl," stěžoval si Pavel mamince, když s ní byl sám. "Ale mně se ani trochu nechce být boxerem nebo zápasníkem. Obdivuji tatínkovy úspěchy, jsem nadšen jeho vítězstvími, hlavně nad Evansem. Nedovedu si ale představit, že bych měl být boxerem!"

"Proboha, chlapče, chlapče, ani slůvko o tom před tatínkem," lomila rukama maminka. Sama dobře věděla, že Pavel nemá k takové dráze chuť.

"Chtěl bych být inženýrem, konstruktérem letadel, motorů," toužil Pavel.

"Nebo aspoň dělníkem, který je bude montovat, pracovat na nich..."

Pavel rád cvičil, protože mu to dělalo radost. Uvědomoval, si svoji sílu a těšil se z ní, když zdvihal opěradlo pohovky stokrát ze země nad hlavu. Cvičení na kruzích ukojovalo jeho touhu vybit někde sílu. Skoky přes stůl, lehké a elegantní, naplňovaly ho radostí nad vlastní pružností. Nebylo divu, že byl na své silné a dobře rostlé tělo hrdý. Ale nikdy netoužil stát se zápasníkem ani boxerem.

3. VÝZVA K ZÁPASU

Jednoho nedělního dopoledne zaklepal u Zemanů někdo na dveře.

"Dobrý den," pozdravil neznámý pán. "Mohl, mluvit s naším slavným mistrem janem Zemanem?"

"Ano – je doma," hovořila trochu rozpačitě Pavlova maminka a utírala si honem mokré ruce. "Jděte jen dál cvičí hoch v pokoji. To víte, chce z něho mít taky boxera..."

Neznámý návštěvník vstoupil do pokoje.

"Dovolte, abych se představil, jsem Václav Tarecký, tajemník sportovní agentury. Dostali jsme pokyn od italské boxerské unie, abychom s vámi vyjednali zápas s Carpi. Vyzývá vás a těší se na výhru."

Zeman se zamračil. "Hm. Carpi – Carpi, podívejme se! Trochu se na něho usmálo v posledních měsících štěstí, a tak je chce, to mladé kúzle, zkoušet i za hranicemi."

"Ano," usmál se tajemník sportovní agentury. "Ale vy ho přesvědčíte, že je to od něho troufalost, poslat výzvu tomu, kdo přemohl Evanse," pochleboval.

"Nezapomeňte," řekl zamyšleně Pavlův otec, "že jsem od toho dne nebyl v ringu. A že už se tam ani nehodím. Carpi přichází právě teď do formy, má dráhu

Chata v Jezerní kotlině

před sebou, ale já už svoje v ringu udělal. Můj věk není vhodný na tuhle práci."
"Nevadí, nevadí," přemlouval vyjednávač. "Ztrácíte sebedůvěru, pane Zeman. Carpiho výzva vás vrátí do ringu a přesvědčí celý sportovní svět, že ještě dlouho, dlouho nebudete starý. Nepoddávejte se přece tomu. Rozbijete Carpiho. Uvidíte! Každý to říká!"

Otec poslal Pavla ven z pokoje a vyjednávání započalo. Bylo dlouhé. Pan Tarecký ze sportovní agentury zůstal i na oběd a pak se teprve odporoučel.

Po jeho odchodu zavládlo u stolu podivné ticho. Zemanova veselá, bojovná nálada, projevovaná bouřlivě během oběda, náhle zmizela.

"Uvidíte, uvidíte! Tenhle zápas bude můj konec. Ale musím Carpiho porazit. To věřím, že bych byl pro něho sousto. Zvítězit nad člověkem, který porazil Evanse! To by se ti chtělo, ty holobrádku! Ano, musím ho rozdrtit! Musím!"
Poslední slovo řekl otec již zase s tou svou rozhodností a uhodil do stolu.

Maminka jen povzdychla: "Měl bys trochu pamatovat na své srdce. Nebo chceš dát v sázku svůj život? Srdce ti zabránilo vrátit se po Evansovi znovu do ringu, A teď bys chtěl znova pokoušet osud?"

Říkala své dobře míněné výstrahy s pramalou nadějí, že změnění otcovy úmysly. Jemu byla jeho sportovní pověst nade vše.

"Nemohu přece odmítnout," bránil se. "To by byla porážka bez boje. Řeklo by se o mně, že se bojím toho dorůstajícího kůzlete! Já, Zeman, přemožitel černého ďábla Evanse! V celém světě bych byl nemožný!"

Již druhý den se rozlétla zpráva o Carpiho výzvě a o jejím přijetí Zemanem po celé sportovní veřejnosti.

Jeden novinář za druhým teď navštěvovali Pavlova otce s notesy, bloky a tužkou v ruce a ždímalí z něho odpovědi na nejrozličnější otázky.

A Pavlův otec se zase vžil do své staré sportovní slávy, jejíž kouzlo nepochopí ten, kdo se v ní neslunil.

Ukušoval své odpovědi zvědavým reportérům ze sportovních rubrik nejrůznějších novin. Vždyť věděl, že se každé jeho slovo, všelijak upravené a zveličené, rozletí ve statisíkových vydáních večerníků po celém státě, že bude překládáno do jiných jazyků a nakonec že tak dolétne i k uším toho protivného Carpiho, kterého ostatně aby ďábel zatratil.

"Jak trénujete, mistře?"

"Chodíte časně spát? A kdy vstáváte?"

"Máte radost ze svého chlapce – víďte?"

"Těšíte se na Carpiho? Jaký máte názor na jeho styl?"

"Co říká lékař vašemu srdci?"

"Nepojedete několik dnů před zápasem na venek?"

"Zůstanete po zápase s Carpim zase v ústraní, nebo se natrvalo vrátíte do ringu?"

Na co na všechno se ti prožluklí novináři neptali. Pavlův otec někdy opravdu nevěděl, co odpovědět.

A sportovní rubriky měly co psát. A jak psaly! Tak, že se nakonec nemluvílo. už o ničem jiném než o chystaném zápasu Zeman – Carpi. Sportovci, v boxu zkušenější, uzavírali sázky. Mladí boxeři bledli závidostí a toužili, aby i oni jednou byli středem takové pozornosti. Ve sportovních závodech byly vystaveny fotografie obou sportovců. A nebyl by to ani on, pyšný otec Zeman, aby do výkladní skříně obchodu "Boxklub" nedal také několik zdařilých snímků Pavla.

Hádal se s umíněným a přestraseným lékařem, který měl na box vůbec pramizerný názor, a dokazoval mu, že má srdce už dávno zase v pořádku.

Předprodej vstupenek byl zahájen a na nárožích se objevily veliké žluté plakáty s modrým tiskem. Na každém rohu, za každou vykládat skříní a na každé sportovní stránce novin se teď Pavel potkával se jménem svého otce.

A v tom vzrušení a očekávání, které bylo krásné i zase hrozné, blížila se k Pavlovi veliká změna jeho života.

4. NAPOSLED V RINGU

Již mnoho dnů před zápasem Zeman – Carpi byly vyprodány všechny vstupenky. A v den zápasu bylo už dlouho před zahájením v boxerské aréně jako v úle.

Masy diváctva, většinou mladých mužů, hlučely prostorem. Mluvílo se jen o dnešní sportovní události. Diváci se přeli, vzpomínali na dřívější Zemanova utkání a předpovídali, jak zápas dopadne. Neušel to nikdo.

Chodby arény byly přeplněny proudícím obecenstvem. Jen místa k stání byla už obsazena a šťastlivci v předních řadách se z nich ani nehnu. Ovzduší bylo nabito vzrušením z nadcházejícího velkého zápasu.

Pak se chodby vyprázdnily a ruch utichl. V hledišti se setmělo a jen ring uprostřed prostorného sálu tonul ve světle. Pavel dostal volnou vstupenku do řady novinářských křesel a v horečném rozechvění čekal, až uvidí otce v boji.

Několika předzápasům nevěnoval nikdo valnou pozornost. Ale když nastoupila

Chata v Jezerní kotlině

dvojice Zeman – Carpi, rozbouřilo se hlediště potleskem, který nebral konce. S dvojicí vstoupil do ringu muž ve fraku, a když potlesk konečně utichl, promluvil k divákům:

"Vážené dámy a pánové, dovoluji vám představit dva zlaté hřeby večera, mistra Zemana a italského rohovníka Carpiho. Náš mistr Zeman se již dlouho v ringu neukázal. Naposledy, když rozdrtil v osmém kole Evanse, do té doby neporazitelného..." Zde byl mluvčí přehlušen novým potleskem, takže musil na chvíli zmlknout. Pak pokračoval: "Mistr Zeman si myslel, že jeho místo již není v ringu a že přenechá boj mladším kolegům. Ale podařilo se nám ho přemluvit, a tak vám dnes ukáže, že ještě dlouho nebude patřit mezi sportovní vysloužilce, a předvede vám znovu své jedinečné zásahy, ukáže vám znovu svůj nenapodobitelný styl a uchvátí vás svými mlátičkami, o nichž by Evans mohl tolik povídat."

Když utichl potlesk a smích, prohodil pořadatel ještě několik vět o Carpim, ohlásil váhy obou soupeřů a přijal od obou slib, že budou čestně bojovat.

A pak se rozpoutal zápas.

Pavel ho pozoroval s rozšířenými očima a zatajeným dechem.

Od zaznění gongu se bojovalo velmi rychle. Pavlův otec útočil. Carpi však úspěšně odrážel levačkou. Útok střídá útok, boj je čistý. Jednou dostává Carpi zásah do brady. Propuká potlesk.

Carpi se snaží ránu vrátit, ale Zeman se skvěle brání. Pak následuje několik rychlých úniků. Oba rohovníci jsou tempem unaveni a zmírňují rychlost.

Pak Carpi zasype svého soupeře řadou oboustranných háků. V setmělém sále se zdvihá překvapený šum. Zeman klesá na koleno, ale hned zase povstává, jako by mu dotek kolena o podlahu vrátil síly. Není však zapotřebí té rychlosti. Je konec prvního kola. Carpi v něm má bodový náskok.

Ve druhém kole bojuje Pavlův otec opatrněji. Jeho tvrdé rány překvapují Carpiho, který jde několikrát k zemi. Zeman se stává bojovnějším a bije teď mnohem více než v prvním kole. Má nyní zřejmou převahu.

Boj je zajímavý. Hlediště se zase zmocňuje nadšení pro Evansova přemožitele. Pavel křičí po skončení kola s obecenstvem.

Ve třetím kole urputný, rovnocenný zápas vyčerpává oba protivníky, ale zdá se, že Zemana více. Však je také starší než Carpi. Ital vypadá svěžeji a také se lehčeji pohybuje než Pavlův otec. Ten si občas sahá k srdci. Pavla obestírá hrůza. Vydrží tatínkovo srdce?

Čtvrté kolo patří vysloveně Carpimu. Zpracovává Pavlova otce tvrdými ranami a ten jim dost těžko odolává. Chvillemi se zdá bezradný a jeho levice občas zabloudí k srdci.

Proč? Bolí ho srdce? Co se děje? Pavlův obličej hoří vzrušením a v hledišti je hluk k nepopsání. Pak jde Zeman několikrát k zemi, vstává jen s největší námahou a téměř v poslední vteřině.

Ve tváři má podivný skleněný výraz. Pokouší se několikrát zasáhnout Carpiho, ale bezvýsledně. Gong hlásí konec kola.

V přestávce před pátým kolem přistupuje k Zemanovi nějaký muž v černém obleku. Rozčileně mává rukama a cosi říká. Pavel v něm poznává lékaře. I Pavla již několikrát prohlížel.

Co chce teď doktor u jeho tatínka? Snad se také nebojí o jeho srdce? Zdá se, že ano. Už aby byl ten hrozný zápas u konce. A ještě má přijít šest kol! Pavel nenávidí Carpiho. Nebýt jeho naduté výzvy, nemusil by být tatínek nyní zde, vydán v nebezpečí dalšího onemocnění a zahanbující prohry.

Pozor, pozor, páté kolo začíná! Světla opět zhasínají a ruch na několik minut utichá.

Pavlův otec zahajuje útok. Jako kdyby se mu nějaké nové síly, zázrakem vlily do paží. Carpi se pokouší umístit oboustranné švihy, ale marně, a za vteřinu sám dostává na bradu pravý direkt.

Pavel neustále sleduje otcovu levici. Po chvíli rychlého boje bloudí zase k srdci. Ten pohyb drásá Pavlovi nervy! Už aby byl konec! Už aby byl konec!

Otec ještě zvyšuje tempo. Pot se z něho řine. Carpi jde dvakrát k zemi. Obecenstvo křičí.

A najednou se tatínek zatočil na místě, levička se křečovitě přitiskla k srdci, obličej se mu zkroutil a on se skácel k zemi. Slabě vykřikl a mávl pravíci vzduchem.

Hluk v hledišti se znovu rozbírá. Světla se rozsvítila a do ringu vběhli pořadatelé, trenéři a mezi nimi se prodíral lékař Zemanovy rodiny. Carpi se v překvapení bezradně uchýlil do druhého kouta ringu.

Pavlovi se zatocila hlava. Proboha! Co to znamená? Tatínek omdlel? Nebo –? Ale ne – kdepak taková hrozná myšlenka! Sedí sám v novinářské řadě křesel, novináři jsou v ringu, šplhají vzhůru, tisíce dotazů.

Co se stalo? Co se stalo? Rychlé tempo? Srdce vypovědělo službu? Na jak

Chata v Jezerní kotlině

dlouho? Navždy? Bije? Neví se! Doktora! Rychle doktora! Vždyť je již u něho! v ringu. Ten v tom černém s tou kabelou. Už tam byl u něho před pátým kolem.

Pak přichází k Pavlovi jakýsi starší muž. Seděl předtím také v novinářské řadě. Je nějak podezřele vlnitý.

"Pojď, chlapče," říká mu. "Pojď, půjdeme k vám domů. A řekneme mamince, co se stalo. Hlavu vzhůru, hlavu vzhůru! Jsi přece sportovec. Pojď! Nesmíš přece plakat."

Pavel s ním jde jako ve snách, ale na chodbě se mu vytrhne a běží zpět a křičí pronikavým hlasem: "Tatínku – tatínku – doveďte mne k němu, pusťte mne k němu...!"

Jan Zeman, známý boxer a přemožitel Evansův, zemřel náhlým ochrnutím srdce.

5. ZAPOMÍNÁNÍ

Pak nadešlo Pavlovi několik černých dnů, na které si později vzpomínal s bolestí a hrůzou.

Doma bylo slyšet pláč od rána do večera. Nějací lidé – Pavel měl nejasný dojem, že to byli funkcionáři Spolku rohovníků, – se postarali o všechny přípravy k pohřbu.

Maminka nebyla zoufalstvím schopna něco zařídit.

Sousedky jim vařily a střídaly se u nich. Nenechávaly je ani na chvíli o samotě.

Došlo mnoho dopisů v černě orámovaných obálkách a kdosi zaslal výstřižky z novin, pojednávající o celé sportovní dráze Pavlova otce.

V den pohřbu již od rána drobně pršelo. Do bytu přicházelo toho strašného dne mnoho lidí, které Pavel nikdy předtím neviděl. Po špičkách vstupovali do pokoje s rakví.

Byli to samí muži hřmotných postav a pošramocených obličejů. Někteří z nich se snažili Pavla pohladit po vlasech nebo mu říci něco utěšivého. I při svém nezměrném bolu si to Pavel uvědomoval a byl za tu pozornost návštěvníkům vděčný.

Bolestná hrůza a zármutek smutného, deštivého dne vyvrcholily odpoledne, kdy došlo k vlastnímu pohřebnímu obřadu. Doma bylo potom strašně prázdné.

Návštěvy cizích mužů ustaly.

Ani sousedky se již tolik neobjevovaly.

V bytě vládlo ticho a klid.

Dva dny nešel Pavel do školy. Dostal k tomu písemné svolení od třídního učitele a zároveň mu došel i dopis od celé třídy. Byl krasopisně napsán (Pavel poznal, že ho psal Hulík, který měl nejkrásnější písmo z celé třídy) a zněl:

Náš milý Pavle Zemane!

Dozvěděli jsme se, jaká těžká rána osudu na Tebe dolehla. Jak rádi bychom Ti ubrali trošku z Tvého nesmírného zármutku, jak rádi bychom Tě viděli zase mezi sebou! Snaž se nést svou velkou bolest statečně, jak nejlépe umíš, statečností jdi ve šlépějích svého otce. Žádná slova, žádný dopis nemohou zmírnit Tvou bolest. Víme to! Chceme Ti jen říci, že jsme my, Tvoji spolužáci-kamarádi, připraveni přivítat Tě opět mezi sebou, být Ti dobrými přáteli. Pozdravujeme srdečně Tvou maminku. Podepisujeme se všichni hoši ze třídy a těšíme se na Tebe.

Pod těmito řádky, jež jistě diktoval třídní učitel, byly podpisy všech hochů ze třídy.

Ten dopis těšil Pavla nesmírně, pokud ho v těch zoufalých dnech ovšem vůbec mohl co těšit – a třebaže si uvědomoval, že leckterému z podepsaných hochů je docela lhostejný, přece prohlížel všechny podpisy a představoval si jejich pisatele.

Když se pak vrátil do školy, přivítala ho třída velmi zvláště, ale bylo to úmyslné, třídním učitelem tak zařizené, a Pavel tomu byl nesmírně rád.

Ani slova mu třídní neřekl. Jen na chodbě, kde ho potkal, stiskl mu mlčky ruku a poklepal na rameno.

A ve třídě hoši také nic! Ani slova o jeho tatínkovi!

Někteří hoši byli k němu nějak zvlášť laskaví. Matějka mu nabídl ohromné jablko, Jiřík mu v mluvnici zaškrtával nějaké odstavce, které se nebylo nutno učit.

Pavel byl jako v těžkých snech. Byl nepozorný, nevnímal výklady učitelů a seděl jako bez ducha. Však ho také nikdo z učitelů nevyvolával, nebylo by to stejně nic platné. A před hodinou zpěvu, která byla toho dne poslední, ho poslali domů.

Tak to trvalo několik dnů. Pak se přece jen duševně uklidňoval a vyrovnával. I doma bylo již lépe. Maminka se snažila dlouhými, klidnými hovory rozptýlit sebe i Pavla.

Ve škole mu takt třídního učitele pomáhal, aby se co nejdříve vzpamatoval ze svého zármutku.

Chata v Jezerní kotlině

6. DO SPÁLENÝCH MLÝNŮ

Pak se Pavlova maminka rozhodla, že se odstěhují do Spálených Mlýnů. Bylo to malé městečko daleko na jihu. Maminka odtud pocházela a šla sem, mezi své lidi, aby trochu zapomněla.

Také Pavel se na tu změnu těšil, ale když před dům přijel stěhovací vůz a nosiči počali z bytu odnášet nábytek, bylo mu těžko u srdce. Zde na té židli sedával tatínek. Vždycky tu tak stávala. najednou ji nějací cizí lidé bez lítosti a bez zájmu vezmou a nesou pryč, pak stůl, u něhož tatínek jedl, hovořil, psal... bourali kousek po kousku to, co tvořilo po léta krásný, hřejivý pocit slova "domov".

Ale musí to být! Stěhují se přece, a ti kteří tu bourají staré pocity a představy, jsou dokonce k té práci objednáni. Nic se nedá dělati.

A tak se Pavel ocitl ve Spálených Mlýnech. Maminka byla hned "doma" měla zde několik příbuzných a hodně známých a přátel. Ale Pavel viděl Spálené Mlýny poprvé. Byly o hodně menší než jeho rodné město, z něhož právě přišel a jímž ustavičně měřil.

Krámy se mu zdály příliš maloměstské, sad byl o mnoho menší, dlažba špatná, lidé také cizí, podivní.

A nejvíce Pavla zaráželi zdejší chlapci. Ve starém bydlišti, kolem zátiší, měl hodně kamarádů, ale tady se zdálo, že nebude mít do smrti žádného.

Hned druhý den po příjezdu do Spálených Mlýnů se šel přihlásit do zdejší školy. Vzal si s sebou všechny knihy a sešity. Vždyť nevěděl, čemu se v tento den budou učit.

"Jsi nějaký pečlivý a praktický chlapík," pochválil ho ředitel školy při zápisu, když si knih povšiml. "Zpravidla si chlapci nedělají starosti s tím, co se učí v jejich nové třídě, a přijdou první den bez knih!"

Pavla tato pochvala potěšila. Měl jen strach, aby ředitel nechtěl vidět jeho sešity, protože si byl vědom neúhlednosti svého písma, ale naštěstí se tak nestalo.

Pak ho ředitel vedl po tichých, liduprázdných chodbách do jeho třídy. Jak míjeli jednotlivé dveře, zaznívaly odtamtud různé hlasy. Tady kdosi jednotvárným nízkým hlasem četl nějaký článek, tady bylo slyšet výklad učitele, tady třída zpívala a jinde se ozval výbuch smíchu, právě když míjeli dveře třídy.

Pavlovi bylo divně u srdce. Je to vždycky hrozný pocit, když člověk mění třídu! Ó, kéž by už měl alespoň první dva nebo tři dny za sebou! Ale taková věc nejde. Člověk musí všechno vytrpět, všim se prokousat, nejde zaspát to, co je nepříjemné.

Když se zastavili u jedné dveří, přestalo Pavlovi srdce téměř tlouci. Ředitel krátce zaklepal. (Bylo to asi jeho známé, obávané zaklepání, které už napřed ohlašovalo, kdo je za dveřmi.)

Vstoupilí do třídy. Žáci jako na povel vstali.

"Vedu vám nového žáka," řekl ředitel napůl k třídě, napůl k učiteli.

"Jmenuje se Pavel Zeman."

Někdo vzadu nesměle zatleskal a hned se toho chopila celá třída. Byla to přece pěkná příležitost beztrestně a za přítomnosti "šerifa" a učitele způsobit úctyhodný hluk, proti němuž – vzhledem k čestnému účelu – nemohl nikdo nic namítati.

Ředitel i učitel se však také přátelsky usmívali.

"Je vidět," řekl ředitel, "že si se Zemanem budete dobře rozumět. Buďte mu dobrými kamarády, pomozte mu, aby byl brzo jedním z vás. A ty, Zemane, sblíž se s třídou, jak nejrychleji dovedeš, a pak se ti tu bude teprve líbit."

Za ředitelem zapadly dveře, Pavel dostal prostřední místo v lavici až skoro vzadu u věšáků a vyučování – pro třídu tak příjemně přerušené – opět pokračovalo.

Pavlovi se ztrácela červeň z obličeje a uklidňoval se.

7. PAVLOVA PROHRA

Třída tleskala, když ředitel Pavla přivedl, ale to ještě neznamenal, že ho již přijala mezi sebe!

Pavel byl stále ve střehu. Stále připraven odrazit výpad, ať již činem nebo slovem učiněný. Ta řeč ředitele nemohla potlačit napětí, které vždy panuje mezi nově přichozím a dosavadními chlapci ve třídě.

Ta řeč musila být pronesena! Něco se přece musilo říci! Nemohou ho strčit jen tak beze všeho do lavice a nic přitom nepovědět! A tak je slyšet to věčně stejné povídání o snášenlivosti, přátelském soužití, splnutí se třídou a podobně.

To vše může být pravda, ale také nemusí – až podle toho, jak se nově přichozí do třídy "uvede". A to se nedá předem uhodnout. Pavlovi připadalo, že s hochy ve třídě nesplyne nikdy.

Chata v Jezerní kotlině

Posadili ho doprostřed mezi dva chlapce, z nichž jeden ho nechával při vyučování sice v klidu, ale totiž s ním začínala se začátkem každé přestávky.

Hynčl – tak se ten podivný chlapík jmenoval – mrzutý a nepohyblivý patron, zásadně nechtěl Pavla pouštět z lavice ven. Nastavoval mu nohu, otvíral desku lavice, nepovstal, aby Pavlovi uvolnil průchod, a Pavel musil vycházet druhou stranou a obcházet celou řadu lavic, než se dostal ke dveřím nebo k věšákům, kde měl kabát.

Soused po levé straně, Rorejs Václav, se zase s Pavlem hamonil po celé vyučování o každý centimetr místa. Udělal si na lavici čáru inkoustem, přesně podle pravítka vyměřenou, a běda, když Pavlův rozevřený sešit jen růžkem přešel čáru! Rorejs zuřil tak, že byl v nebezpečí nejen sešit, ale i Pavel sám.

A Pavel viděl a cítil to nekamarádské počínání obou svých sousedů, ale nechtěl proti němu zakročovat. Ještě by o něm řekli, že začíná hádky, sotva přišel.

Ani ostatní hoši – jak se mu zdálo – nechovali se k němu nějak zvlášť laskavě.

Pavel si vzpomíná, jak to bylo u nich ve třídě, když k nim přišel někdo nový! Jak ho prvé dny obletovala celá třída; sousedé, vedle nichž nový žák seděl, si to pokládali za čest a chovali se k němu rytířsky. A to trvalo po celou dobu, než se nováček s třídou tak sehrál, až byl dokonale její. A tady? Darma mluvit! Jen jeden hoch ve třídě Pavla trochu zajímal. Jmenoval se Ludvík Grygar.

Vídal ho dosti často i mimo školu. To obyčejně nesl jakousi velkou knihu a kráčel s ní někam za město. Byl slabší než Pavel, měl zajímavou, výraznou tvář a Pavel si často myslíval, že se ani nehodí do té pošpatnělé třídy.

Ale přesto se s Grygarem nesblížil, dokonce kvůli němu získal pověst zbabělce.

Byla to tehdy velmi ošklivá událost.

Ve třídě bylo totiž v módě zápasení. Ale nebyl to zápas čistý, podle nějakých pravidel. Platil v něm jediný zákon: "Rvi se, jak můžeš, uhoď, kam můžeš..."

Pavlovi připadaly ty zdejší rvačky opravdu ubohé a špatné. Ani jedné se nezúčastnil.

"Dej se do toho aspoň tady s Grygarem," pobídl Pavla kteréhosi dne Lejčko, "hlava" třídy. "Toho se snad nezalekneš!"

Pavel trochu rozpačitě mlčel a Grygar, aby zachránil svou pověst, řekl:

"A co myslíš – že já bych se Zemana lekl?"

"No tak to zkuste, tak to zkuste!" pobízel je rozdychtěně a potměšile Lejčko.

Pavel věděl, že by musel Ludvíka Grygara rozdrtit, kdyby se do toho pustil. Ale protivilo se mu to. Příčilo se to jeho povaze. Nemůže zmlátit někoho, o němž bezpečně ví, že je značně slabší!

"Nemám to ve zvyku," pravil chladně. "Nikdy jsem se nepral. To pro mne nebylo!"

Myslil tím, že se nikdy nepral z klukovských důvodů. O jiných případech – často velmi tvrdých – se zde nezmiňoval.

Ale Lejčko a s ním celá třída slyšela jen: "Nikdy jsem se nepral..."

"Co jsi to za kluka? Co jsi to za kluka?" hulákal posměšně Lejčko. Všichni hoši se pošklebovali s ním a Pavlovy akce klesaly nezadržitelně na nejnižší míru.

Pavel Zeman – zbabělec!

Slyšel a viděl ty úsměšky. A viděl i opovrhlivý úsměv Grygarův. Zachoval se vůči němu rytířsky, aby ho nezahanbil pořádným výpraskem, kvůli němu vypadá jako zbabělec – a on?

Až dosud jej omlouval. Ale ten úsměv mu teď zkazil rázem jeho představy o něm. Hněv proti němu jej objal a už nepustil.

Od toho dne se Pavlovi stala škola ve Spálených Mlýnech ještě těžším břemenem.

8. PAVEL BRÁNÍ CEST SVÉHO OTCE

Ani mimo školu nenašel Pavel ve Spálených Mlýnech nikoho, kdo by rozuměl jeho nitru, tak rozcitlivělému po otcově smrti.

V Kovářské ulici, kde bydlil, bylo plno hochů stejného věku. Pavel je vídal cestou ze školy, nebo když šel mamince něco obstarat. Z okna přihlížel jejich bitkám, honičkám a hrám.

Ale proti bývalým kamarádům ze Zátíší připadali mu zdejší hoši docela jiní a cizí. Nemohl jít ven mezi ně, navázat s nimi přátelství, být jedním z nich.

Zdálalo se mu, že mu nejsou ani trochu nakloněni. Menší hoši na něho pokřikovali z bezpečného úkrytu domovních vrat. Větší s ním vyhledávali spory.

Chata v Jezerní kotlině

Když šel po kraji chodníku, hned mu kráčel některý z chlapců naproti. Pavel se musil vyhnout, aby do něho prudce nevrazil.

Jindy mu někdo vstřelil zezadu do hlavy gumovým prakem papírovou kuličku. Pavel se ovšem lekl – taková štiplavá papírová střela nepohladí –, a tím vyvolal bouři chechtotu u ostatních chlapců. Drobných urážek a výzev k nepřátelství bylo mnoho, každý den nějaké!

A vždycky k nim docházelo, když bylo víc hochů pohromadě. S jedincem by se Pavel vypořádal, jeho paže byly – díky dlouhému cvičení – dosti silné, aby ztrestaly urážku. Proti houfu nepřátel však bylo na pováženou bojovat! Pavel brzo vyzoroval, že hlavní slovo mezi hochy z Kovářské ulice má jakýsi Lojza Rezek.

Byl z nich nejsilnější, třebaže stejně starý. Opravdový hromotluk i proti vyvinutému Pavlovi.

Bez Lojzy se nic na ulici neobešlo. Co Lojza řekl, to bylo svaté.

"Lojza to řek."

"Lojza přijde!"

"Až co řekne Lojza..."

"Lojza tu není."

Lojzovo jméno bylo spojováno s jakousi posvátnou úctou, mělo pečeť nedotknutelnosti. Na něm se stavělo. Bez Lojzy nebyla žádná zábava. Kovářská ulice bez něho byla prázdná, nic se nedařilo.

Pavel se s ním setkal tváří v tvář již jednou, asi pátý den po přistěhování do Spálených Mlýnů. Šel tehdy ze školy a Lojza s hordou hochů ho doháněl.

Zezadu mu podrazil nohy, Pavel silně klopýtl. Chlapci se vděčně, poslušně rozchechtali. Vše, co udělal Lojza, bylo přece obdivuhodné, správné a k smíchu.

Pavel zrudl až do kořínků vlasů, ale mlčky strpěl tu drzost. Hoši šli dál a Lojza samolibě prohlásil: "Co se tu plete ten bačkora?"

Hoši z Kovářské ulice se začali brzo na Pavla dívat jako na zakřiknutého patrona, který si dá všechno líbit a vůči němuž si každý může všechno dovolit.

Menší hoši se už ani neschovávali do vrat, když na něho pokřikovali. Věděli, že se za nimi ani neohlédne, natož aby se snad za nimi rozběhl.

Příkoří od větších hochů se stupňovala.

A pak se hoši z ulice dozvěděli, že Pavel je synem zemřelého Jana Zemana, slavného boxera, přemožitele černocho Evanse. Podle jména to nemohl nikdo tušit. Zemanů je přece tolik!

Několik dnů byli hoši v Kovářské ulici trochu zaražení.

Pohaslá sláva Pavlova otce na ně účinkovala. Vítěz nad neporazitelnou černou nestvůrou Evansem! A zemřel v ringu!

Pak jim to ale zevšednělo. A dokonce si v tom našli příležitost k vtipům.

"Tamhle je Zeman, heleďte Zeman!" vykřikl kteréhosi dne jeden z hochů Lojzovy tlupy a už se všichni hrnuli k Pavlovi ve snaze udělat si zábavu na jeho účet.

Přiblížili se naoko zcela nenápadně, předstírajíce, že Pavla nevidí, a Lojza začal provolávat:

"V pátém kole byl pryč! Dočista pryč!"

Pavel strnul. Proboha – páté kolo. Kdykoliv četl referát o nějakém zápase a přišel v něm na zmínku o pátém kole, vždy ho bodlo u srdce. V pátém kole přece klesl mrtev jeho tatínek. A teď si tady povídají o pátém kole. Snad ne dokonce o tom tatínkově pátém kole?

"Psaly noviny, že prý mu prasklo srdce...", řekl jeden z hochů.

"Čerta starého – a žádné srdce! Carpi ho umlátí, to je to celé. S tím srdcem to byla jen výmluva jeho fandů."

Ano – nebylo pochyby, mluvili o jeho otci! Pavlovi se až zamotala hlava z té pohany mrtvého tatínka.

"Mizerol!" zařval rozčileně, a jistě by se nikdo nepohoršil nad tím výrazem, jindy u něho tak neobvyklým. Udeřil Lojzu dvakrát prudce do tváře a sám vzápětí přijal ostrou ránu botou do holenní kosti. Rozzuřil se ještě víc.

"Mého otce nebudeš urážet, to si pamatuj," vyřázel ze sebe zlobně mezi rvačkou.

Lojza se potouchle a vyzývavě uškleboval, přestože rány, jež dostával, byly bolestivé. Rozbít! Rozsekat! Zničit!

Ta slova vířila Pavlovi v hlavě, když viděl Lojzův posměvačný pohled. Celou sílu a obratnost svého cvičeného těla dal teď do služeb hněvu, vydrážděného Lojzovými urážkami. Jeho ruce byly jako kladiva, a když oba upadli na zem, jeho nohy staly se železnými chapadly, která ovinula protivníkovu tělo tak, že se nemohl ani hnout.

Ostatní hoši stáli jako zkamenělí nad tím divadlem. Jejich Lojza, na kterého se vždycky dívali jako na nepřemožitelného, stěží odolává tomu, koho ještě před

Chata v Jezerní kotlině

několika minutami považovali za bačkoru, do níž je možno beztretně kopnout...

"Lojzo, shoď ho ze sebe!"

"Ten je jako klíště, podívejte se!"

"Kdo by to do něho řek! Vypadal vždycky, jako by byl z másla!"

"Koukněte na ty svaly na nohou. To bude druhý Zeman!"

Výkřiky a rady se kolem protivníků jen rojily. Lidé se zastavovali, volali na hochy, pak je jakýsi muž s námahou od sebe odtrhl.

"Styďte se! Jste už moc staří na takové klukovské kousky. A proč jste se vlastně rvali?"

Lojza jen něco zabručel a kvapně se vzdaloval i s ostatními hochy. Ale Pavel čestně zůstal. "Urazil mého zemřelého tatínka," procedil skrze zuby. Muž na to ještě něco řekl, ale Pavel se již obrátil a chvatně odcházel.

Toho dne se stali z Pavla a Lojzy zapřísáhlí nepřátelé.

9. PRVNÍ NÁVŠTĚVA V JEZERNÍ KOTLINĚ

Již v Zátíší býval Pavel po celé dlouhé měsíce klidným hochem. Stýkal se s mnohými kamarády, dobrými i špatnými. Nechyběl při žádné zábavě, při žádném podniku, které klukovský národ v okolí Zátíší uspořádal. Ano, podlouhé měsíce byl Pavel takový! V létě plovál, hrál kopanou, tábořil, v zimě bruslil, pěstoval hokej a jezdil na lyžích.

A přece vždy dvakrát do roka nadešla doba kdy se Pavel změnil – a v těch obdobích se pak ani trochu nepodobal ostatním hochům, ani sám sobě z předchozích měsíců.

Trvalo to někdy jen pár dnů, jindy opět i týdny. První období přicházelo na Pavla vždycky když se čerstvá země rozvoněla podivnou jarní vůní a když jarní vlažné větry zavály krajem. To vanutí bylo pro Pavla kouzelnou hudbou. Hudbou, přicházející z tajemných modravých dálek, z neznáma plného tušených dobrodružství.

Druhé období nastávalo začátkem podzimu, kdy se horké dny změnily v zlaté, slunné hodiny, naplněné nasládlou vůní odumírání a stříbrnými závoji "babího léta", kdy se kraj chvěl smutkem z odchodu léta a kdy první listy žloutly a červenaly.

V těch zvláštních větrných dnech, ať jarních či podzimních, nestál Pavel o své kamarády za Zátíší. V těch dnech mu připadali nudní a obyčejní. Neboť nepocítovali nic z toho kouzla vanoucích větrů, neměli nejmenší touhy po něčem neobyčejném jako Pavel.

V ty dny chodil jako ve snách. Nikoho si nevšímal, ve škole byl nepozorný. Někteří hoši o něm v těch dnech říkali, že je nafoukaný, jiní se mu smáli a přezdívali mu "náměsíčník". A on v takových dnech, když jeho doba přišla, utíkal ze známých ulic ven, za město a jediná jeho touha byla utéci pryč, daleko, kde by něco prožil.

I tady ve Spálených Mlýnech se zase dostal do těch starých pocitů, když jaro vniklo do městských ulic.

Toho roku přišlo jaro náhle a brzo se změnilo ve dny skoro letní.

Slunce páliło a hoši jako na povel začali nosit jen krátké kalhoty a košile. Staří, zkušené lidé sice prorokovali, že jistě přijde ještě sníh s mrazíky, že takové náhlé teplo nemá dlouhého trvání, ale hoši se nestarali o to, jak bude zítra. Oblékali se tak, jak bylo dnes!

Jednoho dne uposlechl Pavel tajemného volání a utekl z ulic Spálených Mlýnů. Vydal se do kopců na západ od města, které ho již předtím dlouho lákaly.

Jak se vzdaloval od města, pocítoval stále větší volnost a rozjaření. Utíkal pryč! Nechává za sebou všechno! I ty protivné kluky s Lojzou v čele. Nepochopitelně veselý a spokojený ubíral se opuštěnými roklemi, přes řídké lesíky, přelézal kopce, přeskakoval potůčky, šplhal na skalky a znovu sbíhal do dolíků, zarostlých kyselou trávou.

Zde byl kraj zcela opuštěný, skalnatý, nic se tu nedařilo. Silnice ho mýjela, obce ležely daleko od těchto rokli, neúrodných úhorů a skalisek.

Pak si Pavel vyvolil jako směr další cesty jeden z potoků, proti jehož proudu šplhal výš a výš.

Chvillemi se prodíral hustými křovisky, někdy tak pichlavými a neproniknutelnými, že už by se málem raději vrátil. Ale nevzdal se.

Často potok padal malým vodopádem ze skaliska a Pavel se musel dostat nahoru, chtěl-li pokračovat ve své výzkumné výpravě. Tak šplhal po skále, zmáčen padajícím proudem vody. Právě zase překonal jeden takový výstup. Potok měl nazelenalou vodu a nejdříve tekł klidně v korytu mezi skalními stěnami. Po obou stranách táhly se dva úzké břehy, zarostlé sporou, tvrdou travinou. A zase plno křoví. Pak se koryto zúžilo tak, že se břehy úplná ztratily a potok se hnál vtěsnaný jen mezi skalní stěny.

Pavel nemohl vpřed, leda by šel vodou. Zkoušel cestu jinudy a objevil na

Chata v Jezerní kotlině

pravé skalní stěně výstupky. To bych nesměl být Zeman, kdybych se vrátil, pomyslí si pyšně. Musím vpřed za každou cenu! A začal stoupat po nebezpečných výčnělcích.

Výstupky ve skále se rozšiřovaly, až příkrá stěna přešla ve sráznou, zarostlou stráň, ale přece již snadněji schůdnou. Pavel nechával potok hluboko pod sebou a slyšel, jak tam dole řve a hlučí. Protější stěna byla skoro kolmá, nikde místo, na něž by člověk mohl stoupnout bez nebezpečí, že se zřítí.

Pak se půda náhle narovнала a Pavel stál na táhlé planince. Výhled doprava zastíňovalo husté křoví a divoce rostoucí stromy, ale nalevo viděl hlubokou průrvu a na jejím dně se pěl do bělá potok, hučel z propasti až nahoru k Pavlovi, mezi kameny tam zpíval svou odvěkou zelenou vodní píseň.

Pavel zvolna a velmi opatrně postupoval po okraji propasti, až se mu náhle vydral z úst slabý výkřik překvapení. Vyvrácený strom ležel přes propast tak, že značnou částí svého pně spočíval na protější skalní stěně, která v těch místech rovněž přecházela v plošinu.

Pavel zkusil pohnout stromem. Ani se nepohnul.

"Ano, podívám se tam!" myslil si a již vsedal obkročmo na kmen. Pohyboval se po kmenu poposedáváním, až se dostal doprostřed propasti. Hlava se mu zamotala a srdce prudčeji zabušilo, když pohlédl dolů. Podezřívavě se držel kmene. Ale kmen byl pevný a držel bezpečně. Pavel se tak dostal až na druhou stranu.

Chvilí se zase dral houštím. Řídlo, mizelo a náhle se Pavel octl na kraji skalní kotliny, na jejímž dnu svítilo modré jezírko a zelenala se tráva.

Jako kamzík seskákával po skalních útesech až na dno tohoto podivuhodně objeveného kousku země. K západu se kotlina otvírala do pustého skalního údolí. Celá byla zalita odpoledním sluncem, žhavým a jásavým.

Pavel shodil tričko a vkročil zvolna do vody. Byla studená, ale jeho otužilé silné tělo se jí nezaleklo. Kráčel opatrně dále.

Samý písek! Čistý, zlatý a hrubozrnný písek. Pavel ho viděl v průzračné vodě. Položil se na ni a udělali několik temp. kola se rozběhla po tiché hladině. Pavel schválně hodně rozpínal a natahoval ruce i nohy, protahoval celé tělo. Působilo mu radost napínat svaly tak jako kdysi doma, když cvičil. Kde jsou ty časy! Od té strašné události toho nechal.

Několikrát přeplaval jezírko a zkoušel přitom různé způsoby plavání. Pak se koleno dotkl opět písku u břehu.

Vyšel z vody a cítil se silný, lehký. Něco ho nutilo, aby běžel v té hebké trávě, dělal přemety, a dokonce si zacvičil i svou oblíbenou sestavu prostných cviků. Pak dlouhou dobu ležel na suchém písčném břehu mezi vodou a trávou. Voda mu smáčela paty. Opaloval se.

Cítil se spokojený a šťastný. Ano – sem bude chodit! Sem do Jezerní kotliny, jak ji hned pojmenoval. Tady se bude koupat, zde bude šplhat po skalách, cvičit a běhat.

Nebe zrudlo a skály dostávaly oranžový nádech, když Pavel opouštěl objevené území, rozradostněný a spokojený.

Šťastně se dostal přes krkolomný můstek a sbíhal dolů do kraje roklin a lučin, až došlhl spálených mlýnů.

To už večer roztáhl v ulicích své namodralé závoje, lidé dělali večerní nákupy a v oknech se rozsvěcovala světla.

10. PODIVNÝ NÁLEZ

Ode dne, kdy Pavel objevil Jezerní kotlinu, strávil v ní každé volné odpoledne. A bylo-li ošklivo a déšť vytrvale padal z šedých oblak, neznala Pavlova rozmrzelost mezí.

Pavel chodil do Jezerní kotliny sám. Nenapadlo ho, že by tam snad měl jít s někým, zvykl si již, že ve Spálených Mlýnech neměl kamarády.

Jezerní kotlina se stala jeho zamilovaným místem, kde se nemusel potýkat s hochy z ulice, kde opět začínal se svým pravidelným cvičením, tak náhle přerušným při odchodu ze Zátíší. Hoši ze Spálených Mlýnů neznali nic jiného než bezúčelné pobíhání v ulicích nebo na místních uprášených hřištích. Koupat se chodili dolů pod papírnu. Bylo to pěkné místo za městem, ležící na opačné straně než kraj s Pavlovou Jezerní kotlinou. Zde se v parných dnech scházela mládež z celých Spálených Mlýnů.

Ale neměl Pavel své koupání v Jezerní kotlině tisíckrát krásnější? Byl tam sám, nikdo ho nepronásledoval. Bylo to jeho království.

A tak se i dnes vydal na známou, a přece vždy tak milou cestu vzhůru do kopců.

"Bud před večerem doma," pravila mu maminka před odchodem jako vždycky.

"Bud, maminko!" Pohládl ji po vlasech. Začínaly na spáncích najednou trochu šedivět. Vtiskl jí ještě polibek na čelo a vyběhl z domu.

Spálené Mlýny nechal brzo za sebou. Už aby byl v Jezerní kotlině! vykoupá

Chata v Jezerní kotlině

se! Bude se opalovat. Bude stejně opálený jako Venda Menčický z jejich třídy, který je prý vždy nejčernější z celého města.

Pavel se zase cítí spokojen sám sebou. Cítí svou sílu, pozoruje svou pružnost. Skáče bez příčiny z jedné strany příkopu na druhou, měkce, hravě. Pak jde chvíli po špičkách a napíná svaly na nohou. Ruce má založeny vzad a zhluboka vdechuje tu podivnou, známou vůni z kopců.

A teď se dává do běhu. A zase po špičkách, jako když vbíhá do cíle. Někteří lidé by jistě řekli: "Neví, co by dělal divokostí..."

Ale nebylo to nic špatného, co Pavla nutilo k běhu a k přeskakování příkopů. Byla to radost z vlastní síly a tělesné zdatnosti. Sám si to dost dobře neuměl vysvětlit, ale nepátral po tom.

Jezerní kotlina přivítala Pavla, udýchaného po kvapném šplhání ve skaliskách, tajemným tichem. Byla zalita sluneční září, azurové nebe zrcadlilo se v nehybné hladině jezera a koberce barevných květů vydychovaly opojné vůně.

Zvolna došel k vodě. Jemný, bílý písek na břehu svítil zlatými slídivými zrníky. V čisté a klidné vodě bylo vidět trpytivý písek daleko do hloubky.

Pavel vstoupil v plavkách do vody, ale zdálo se mu, že je ještě příliš uhřátý od rychlé cesty, a tak se vrátil na břeh.

A náhle se polekal. Objevil pošlapané místo, jako kdyby tu někdo předtím ležel! Pavel určitě ví, že on to nebyl! Již tři dny sem nepřišel, až dnes! Již několikrát narazil na stopy, které dávaly tušit, že není jediným pánem Jezerní kotliny. Jednou to byly otisky bosé nohy v pískové pláži u jezírka, sice stejné velikosti s nohou Pavlovou, ale on by přísahal, že tamtudy do vody nev kročil.

Jindy zas objevil pohozený ulomený prut. On jej tam nepoložil! Ano, někdo znal Jezerní kotlinu a navštěvoval ji jako Pavel!

11. HONBA ZA VETŘELCEM

Pavel si na samotu v Jezerní kotlině tak zvykl, tak si to zvláštní místo oblíbil, že byl teď zle pobouřen pomyšlením, že by ji mohl znát a chodit sem ještě někdo jiný!

Považoval se za jejího svrchovaného vládce. Kdo se nebál první přelézt a vyzkoušet ten krkolomný přechod nahoře nad propastí? On! Kdo tím objevil Jezerní kotlinu? On! Kdo prozkoumal její jezero? On! Kdo tu byl ze všech lidí nejdříve? On!

On! On! On!

A teď že by Jezerní kotlina neměla patřit jen jemu?

Zmateně a zlobně prohlížel zvalené místo. A hle – zde je něco červeného – tužka v červeném dřevě. Takovou Pavel nikdy neměl! Je docela nově ořezaná. Nemůže zde ležet dlouho, vždyť není ani trochu zvlhlá. Nemá na sobě žádné znamení, žádný podpis.

"Zcela určitě tady někdo ležel," promlouval k sobě. "Docela určitě tady někdo byl!"

Opustil nález a šel do vody. Ale tentokrát byl znepokojen více než kdy jindy. Jeho Jezerní kotlina prozrazena! Pojednou zahlédl v křoví na skalisku cosi bílého. Pohybovalo se to a najednou to zmizelo. Nebylo pochyb, někdo tam je! Pavel vyletěl z vody jako střela.

Ono bílé, co prve upoutalo jeho pozornost, se teď opět objevilo mezi křovím, jen na okamžik jako záblesk.

Rozběhl se tiše do zarostlé stráně. Stoupal opatrně, kryl se houštinami a chvílemi lehal do vysoké trávy. Srdce mu bušilo rozčilením lovce.

Všude panoval mrtvý klid, nevěstící nic dobrého. Dole se jezírko ještě trochu vlnilo, jak právě prudce vyběhl z vody.

Na žlutém květu poletoval motýl.

Včela nebo moucha hvízdla a zabzučela Pavlovi kolem ucha.

Ticho – klid – nikde žádný pohyb.

A teď se odkudsi z výše ozývá šramot sesouvajícího se drobného kamení. Někdo se asi šplhá po stráni. Porostlá změtí pichlavého a všelijak spleteného chroští a keřů, uzavírá po této straně Jezerní kotlinu.

A zase je chvíli ticho. Podezřelé, vzrušující, hroznější než rachot sám. Onen někdo se zastavil a vyčkával.

Pak se zase skutálel malý kamínek.

Pavel začal zvolna stoupat do stráně. Tváře mu hořely rozčilením. Byl bos a opatrně došlapovat. I tak dělal hluk, který jistě musil slyšet i neznámý vetřelec.

Tam někde, kde Pavel tušil jeho přítomností, zaharašilo křoví a kaménky s hlínou se počaly sypat.

Teď – už nebylo pochyb – se neznámý dal do běhu. Pavel se pustil za ním. Už si nevybíral cestu, aby ho křoví tak neškrabalo. Běžel přímo podle sluchu bez ohledu na křoviska, píchající a škrábající jeho svlečené tělo. Rychle, výš a

Chata v Jezerní kotlině

výš.

Pohlédl-li zpět, objevil se mu krásný pohled na celou Jezerní kotlinu. Z této strany a výšky ji ještě nikdy neviděl, do těchto těžko přístupných míst se nikdy ještě nedostal. Teď ale neměl čas na tu novou krásu. Jen ho přiměla, aby se tím úporněji snažil dohnat neznámého a stanout mu tváří v tvář. Chodidla měl rozedřená, udýchal se a celé tělo ho pálilo. Nahoře se křoviny začaly obracet směrem dolů. Bylo zřejmé, že pronásledovaný prchá zpět dolů, na dno Jezerní kotliny.

Pavel si ho nadběhl. Vyneslo mu to nový bolestivý šrám od trnu na levém předloktí.

Přibližoval se víc a víc. Pot se z něho jen řinul a stěží popadal dech.

A dole na neznámého návštěvníka narazil. Skoro o něho zakopl!

Byl to Ludvík Grygar ze Spálených Mlýnů. V pravici třímal – svou záhadnou silnou knihu, vázanou do režného plátna!

12. TAJEMNÁ KNIHA

Chvíli na sebe zírali s podivnými pocity, z nichž leknutí a údiv nebyly nejslabší.

Pavel v té chvíli zapomněl na někdejší nepříjemnou příhodu s tímhle chlapcem. Teď v něm viděl jen nepříjemného vetřelce v Jezerní kotlině, kde chtěl mít klid a pokoj od všech lidí ze Spálených Mlýnů, Grygara nevyjímaje!

"Jak ses sem dostal?" vyhrkl Pavel nevraživé.

"Rozhodně mne sem nepřivezl autobus, to se můžeš vsadit!" odsekl trochu kousavě Grygar. To byl jeho způsob řeči, suchý a pichlavý, který dopaloval.

"Vidím tu nerad někoho cizího!"

"Cizího?" podivil se Ludvík Grygar kupodivu mírně. "Tak já jsem zde cizí?"

Usmál se trochu a pokračoval. "Byl jsem zde možná víckrát než ty. To místo tady jsem objevil já. Již loni na jaře. Byl to pro mne nezapomenutelný den." Zadíval se kamsi do neurčitá a mluvil podivným tónem jako sám k sobě: "To bylo v té době, kdy divoké husy letěly nebem a bílí rackové kroužili nad vodami a zpívali své vzrušené písně."

Pak náhle, jako by se ze svého snění vzpamatoval, dodal prudce: "A dnes ty jsi první člověk, kterého jsem zde našel!"

Pavel byl očividně zmaten. Vždycky mu bylo, nepříjemné, když náhle zjistil, že není v právu. A zde to zjištění bylo nade všechny pochyby jasné. Ano, Ludvík má větší právo na jezero, na celou kotlinu, a on, Pavel, je tady vlastně vetřelcem!

"Nemysli," změnil Pavel náhle předmět hovoru "že jsem se tě tehdy lekl, když nás chtěl dostat Lejčko do rvačky. Měl jsem jiný důvod, proč jsem se do tebe nepustil!"

Ludvík Grygar byl velmi překvapen tou změnou hovoru: Tady se hádají o Jezerní kotlinu, či jak tomu místu Zeman říká, a najednou mu Pavel připomíná školní událost! Ale vzápětí řekl něco, čím Pavlovo srdce získal.

"Vím dobře, proč k zápasu nedošlo," pronesl Ludvík a lehce se přitom zarděl. "Jsi na to příliš slušný, než abys zápasil s někým, kdo je mnohem slabší než ty! Věděl jsem to hned tehdy, nemysli si!"

Pavel byl udiven a skoro až zahanben Ludvíkovou přímostí.

"Nebudeme se přit, či je Jezerní kotlina," pravil. "Vyhrál bys to! Byl jsi zde dřív! V té době, kdy jsi zde byl poprvé, já jsem o Spálených Mlýnech ještě ani nevěděl, natož pak o Jezerní kotlině! Kdybys ale chtěl, mohli bychom sem chodit třeba spolu!" Pak sebral všechnu svou odvahu a dodal: "Ale jestli nebudeš chtít, nikdy víc ti do Jezerní kotliny nevzkročím!"

Dychtivě očekával, co na to Ludvík řekne. Pohlížel napjatě do jeho světlých, pronikavých očí, takřka mu visel na rtech.

"Jsi poctivý!" doznal Ludvík. "Ano, uzavřeme tedy přátelství!"

Usmál se svým nenapodobitelným způsobem a dodal tónem, kterého použil již předtím, když mluvil o bílých raccích nad vodami, a který připomínal tón, jímž se citují úryvky z nějaké významné knihy:

"Nechť srdce naše v bratrství se spojí a cesty naše nic zlého nezkříží a nerozdvojí. To si slibujeme, to si slibujeme!"

I Pavel se teď radostně smál. Netušil ovšem, jak bude jednou přemýšlet o těch podivných Ludvíkových slovech, jak si je bude opakovat a jak si bude v duchu znovu a znovu přivolávat chvíli, kdy je poprvé slyšel!

"Pojďme se koupat!" vybídl Ludvu.

Když se Ludva svlékal ze svého bílého trička, povšiml si Pavel, jak úzkostlivě do něho zabalil onu podivnou knihu a jak ji ještě přikryl trenýrkami.

Vběhli do jezera prudce a skoro současně. Voda vystříkla ve stříbrné pění, z hloubky se vydraly sloupce bublin a mokrá těla hochů se hnědě zaleskla ve sluneční záři.

Chata v Jezerní kotlině

Ludva plovat skvěle. Pavel to musil uznat. Zato měl radost, že Ludvík není tak opálený jako on.

Chvilí si hráli ve vodě na babu, až se udýchali. Pak Ludvík dělal přemety ve vodě nebo skákal z Pavlových ramen do hloubky. Voda byla pro něj živlem naprosto neškodným. Vydržel dlouho pod hladinou, a když se Pavel počínal úzkostlivě rozhlížet, vynořila se Ludvíkova hlava se smíchem na docela opačné straně. Ludvovi nikdy nepřišla voda do úst, a když někdy přece, vyplivl ji uličnický a znovu vjel pod vodu. Ani Pavel se nebál vody, ale co v ní všechno dělal Ludva, to přesahovalo meze.

A zase vyběhli z vody ven, slunili se a pozorovali, jak nahoře za borovicemi na skále vyjíždějí z neznáma do modré oblohy bílé mráčky. Pluly tak rychle a byly tak bílé, že až oči bolely. Pak nebe zčervenalo a stíny se prodloužily. Hoši se oblékli a běželi po neznatelných stezkách, jen jim známých, přes rokle do údolí a domů.

Pavel nemohl déle udržet na uzdě svou zvědavost.

"Ludvo, řekni mi -" začal nesměle.

Ludvík se k němu tázavě otočil.

"Víš, já bych - řekni mi - jaká je to kniha, co pořád s sebou nosíš? Nemusíš mně to říkat, když nechceš! Ale rád bych se to dozvěděl!"

Ludvík se zarazil. "Řeknu ti to, Pavle, ale ne dnes!" Zase naladil hlas do takového tónu, jako by četl z nějaké knihy:

"Až luna bílá v úplňku kraj v stříbro promění, v ten večer já své tajemství ti zjevím."

Pavel se tím musel spokojit. Ale byl příliš pevné a hrdé povahy, než aby chtěl vytáhnout škemráním z Ludvíka jeho tajemství.

Od toho dne začal se mu zas život zdát i ve spalených Mlýnech krásný - a škola? Těšil se na ni! Vždyť v ní měl kamaráda!

13. PAVLŮV KAMARÁD

Již v nejbližších dnech si Pavel uvědomil, jakého zvláštního přítele v Ludvíkovi objevil. Musil na něho stále myslet a ve škole byl za ním o každé přestávce. Mimo školu se scházeli jen dvakrát týdně, to když šli spolu do Jezerní kotliny.

Ludvík Pavla v mnohém udivoval.

Několikrát ho překvapil jasnými názory na věci, o kterých Pavel nikdy předtím ani nepřemýšlel.

Ludvík mluvil o hudbě, o spisovatelích, jejichž díla četl, zatímco Pavel neznal ani jejich jména, nebo jen matně, z knihkupeckých výkladů.

K Pavlovi se Ludva choval tak, jako ještě žádný jiný chlapec ve spalených Mlýnech. A Pavel to vděčně oceňoval.

Také ve třídě nevraživé útoky na Pavla ustávaly. Snad pro jeho přátelství s Ludvíkem. Když třída viděla, že Pavel už nestojí zcela mimo ni, přijala ho mezi sebe. Ani teď nebylo mezi ním a třídou zvláštního vztahu, ale také ne onoho nesnesitelného napětí jako dříve.

Přitom si Pavel stále víc a více uvědomoval, že Ludvík nad něj duševně vyniká. Tento objev ho však nijak nermoutil.

Ludvíkův úžasný smysl pro humor Pavla někdy až udivoval a jeho trefné poznámky rozchechtávaly často celou třídu i s učitelem.

Každý den překvapil Ludvík něčím novým, každý den na něm Pavel objevil něco, co předtím ještě neznal!

Ludvíkovy světlé pronikavé oči byly stále plny zvědavosti. Když slunce zářilo Ludvíkovi ze strany do očí, byly průsvitné a zdálo se, že svítí. Působila to ovšem jejich světlá barva.

Jeho ruce se věčně něčím zaměstnávaly. Vždy musil něco držet v prstech, ťukat s tím, trhat papírky nebo alespoň bubnovat prsty po stole nebo po lavici. V kapsách měl stále plno výstřižků z novin a časopisů. Podle nich Pavel často s úžasem pozoroval, jaké nejružnější a nejpodivnější zájmy Ludvík má!

Všelijaké statistické údaje, vynálezy, rekordy, politické úvodníky, šachové zprávy, dostihové a sportovní referáty, všechno Ludva vystříhoval, nosil v kapsách a také znal, jak se Pavel často přesvědčil.

A občas přišel den, kdy se Ludvovy kapsy najednou vyprázdnily a Ludvík do nich počal strádat nanovo.

Největším Ludvíkovým zájmem byla zálesáčina a všechno, co romanticky připomínalo zašlou indiánskou slávu. Někdy Pavel viděl Ludvu, jak si vyřezával malý totem z hranolku dřeva. A v náprsní kapse kabátu nosil maličký talisman, váček, který si sám vyšíval. Pavel se nikdy nemohl dozvědět, co je obsahem váčku.

Od nikoho neslyšel tolik indiánských písniček jako od Ludvy. Bylo to nevysvětlitelné, kde se je naučil. Měl jich plný sešit.

Chata v Jezerní kotlině

Přitom však byl Ludva po této stránce zase docela rozumný! Nechtěl utíkat z domova do Ameriky jako mnozí hoši, pobláznění zálesáckými a indiánskými knížkami! Ani si nehrál na Indiány, ani nenosil papírové čelenky na hlavě. Na to už byl přece velký, na takové dětinskosti!

Jeho sešity a knihy, nebyly zrovna obrazem pečlivosti, naopak – nesly stopy jeho neklidného ducha.

Knihy sice byly všechny podle školního předpisu zabaleny, to je pravda! Ale obaly byly potrhány a popsány nejrůznějšími poznámkami.

Uvnitř byly zaškrtnuty celé odstavce, a to i v místech, která ve škole ještě neprobírali. A i zde bylo vloženo plno výstřižků, letáků, příruček a podobných tiskovin, z nichž se bylo možno ledacos dozvědět!

Učitelé Ludvu dobře znali a smířili se s těmi jeho podivnostmi. Pavel měl pocit, že i učitelé se na Ludvu v duchu dívají jako na žáka více než výjimečného a přinejmenším – hodně zvláštního!

Přitom se Ludva učil docela průměrně. To jest: ani špatně, ani dobře. Když dostal někdy nedostatečnou (to bylo ovšem jen za zapomenutý úkol nebo nenaucenou báseň, nikdy ne za nevědomost), přijal to jako muž! Nedoprovázel tu nehodu zlobnými poznámkami na adresu učitele, jako to dělávali ostatní hoši. Sedl si, trochu zardělý, a hleděl na učitele docela přátelsky.

Při zkoušení odpovídal klidně a docela jinak než ostatní hoši. Nepoužíval vět a slov tak, jak byly v učebnici a jež nemyslíci hoši lenivě papouškovali! Tvořil si věty a odpovídal svými slovy.

Jen na jedné knize si Ludvík vzorně zakládal a ta neměla ani oslí uši, ani neúhledné písmo. To byla ta záhadná silná kniha, s kterou ho viděl Pavel několikrát ještě dříve, než se seznámili, a kterou měl u sebe tehdy v Jezerní kotlině.

Pavel hořel nedočkavostí, až do ní bude moci nahlédnout. Ale do doby, než

Luna bílá v úplňku

kraj v stříbro promění

scházelo ještě hodně večerů.

A tak Pavlovi nezbylo, než obrnit se trpělivostí a přečkat nějaký ten čas, scházející do večera s měsícem v úplňku.

14. KDYŽ MĚSÍC PŘIŠEL V KRAJ

A pak to přišlo!

Nejdříve se ukázal na večerním nebi jen úzký srpek měsíce. Nikdy dříve se Pavel o měsíc na obloze valně nezajímal. Z jeho tvaru nikdy nepoznal, ubývá-li měsíc či dorůstá-li do úplňku. Ale teď jej pozoroval bedlivě.

Později srpek zesílil a měsíce přibývalo.

Ulice byly večer rozděleny na stinnou a stříbrným jasem ozářenou část.

"Přijdu pro tebe dnes večer!" pravil Ludva tajuplně v den, který měl skončit úplňkovou nocí. "Nadešel čas, abych ti svěřil tajemství zavřené knihy. Měsíc dnes bude svítit. Čekej venku před domem, až se setmí! Přijdu pro tebe!"

"A půjdeme daleko?"

"Nikoliv! Budeme tam velmi brzo," odtušil Ludvík.

Pavel obcházel před domem, v němž bydlil, ještě mnohem dříve, než se setmělo.

Do ulic padly podivné stíny a namodralé šero. A zas se ulice rozdělila znenáhla na dvě části: jednu potopenou do tmy, druhou stápějící se ve svitu vycházejícího úplňku. Jak večer pokračoval, byl rozdíl mezi stínem a jasem stále větší.

Ludva přišel. V jeho tváři bylo vidět jakési vnitřní vzrušení.

"Čekal jsi dlouho?" vyhrkl na Pavla.

"Ano, ale není to tvou vinou," usmál se Pavel. "Chodím tady již od prvního soumraku."

Ludva byl dnes zase tak divný, jako někdy býval. A mluvil zase tak, jako kdyby četl z nějaké knihy: obřadně a slavnostně.

Přišli na malé náměstíčko, liduprázdné, s vodní kašnou uprostřed. Tonulo v měsíční záři a tvář úplňku se zhlížela v klidné hladině vody v kašně.

Na chvíli se zastavili.

"Slib mně," pravil Ludvík, "že ať se stane cokoliv a kdykoliv, že nezjevíš nikomu, co dnes uvidíš."

Stál tak, že mu měsíční záře dopadala plně na obličej. Byl vážný a napjatý. A zdálo se, že ty světlé oči zase jako by svítily. Pavel ho dlouho pozoroval. Připadal mu tak zvláštní, neskutečný.

"Slibuji!" pravil pak jako ve snách. "Slibuji ti, že nikomu nic nevyzradím!"

"Tak je to správné," oddychl si Ludvík a vypadalo to, že je teď po Pavlově příslibu klidnější.

Dalí se opět na cestu, šli rychle ulicemi v hlubokých stínech.

A naproti v oknech nejvyšších poschodí běžel s nimi odlesk měsíce.

Chata v Jezerní kotlině

Přešli tak mnoho ulic a uliček, náměstí i všelijakých opuštěných zákoutí, až se zastavili před domem, kde Ludvík bydlil.

Vešli do dvora.

"Teď tiše," zašeptal tajuplně Ludva. "Jdeme do mé skryše, o které nesmí nikdo vědět."

Přelezli nějaké ruční vozíky, o něž by se byl Pavel málem přizabil, sešli dolů po několika schůdcích.

Pak přescočili nízkou zídku a proplétali se v hluboké tmě hromadou beden a sudů.

Začali stoupat po velmi příkrých dřevěných schůdcích, postavených skoro jako žebřík.

"Pozor, tady se dobře drž," zašeptal Ludvík. Však také lezli skutečně jako po žebříku, drželi se rukama vyšších schodů, aby se nezvrátili nazad do tmavé hloubky.

Nahoře proklouzli malým otvorem a Pavel spíše cítil než viděl, že jsou na půdě. Byl zde podivný zatuchlý vzduch a trámové dříví vydychovalo zaprášenou půdní vůni. Ano – je to půda, vždyť tam v rohu je vidět otevřený vikýř, jímž padá pod střechu proud měsíčního světla.

15. SKRÝŠ NA PŮDE

Šli potmě. Ludva několikrát Pavla upozornil, kde bylo nutno překročit nějaký trám. Všechny výstrahy Ludvík jen šeptal a Pavel z toho znenadání vycítil, že je zde nějaké nebezpečí. Zneklidňovalo ho to.

Pak se zastavili a Pavel slyšel Ludvíka, jak opatrně odemýká.

Otevřel jakási dvířka a vstoupili. Teď teprve Ludva rozsvítil baterku.

"To je moje tajná skryše," zašeptal k udivenému Pavlovi.

Na vysoké bedně stála stará petrolejová lampa. Ludva sňal cylindr a zapálil knot.

"Uděláme světlo," šeptal dále a Pavel mu byl v tom tísnivém tichu vděčen i za taková bezvýznamná slova.

Žlutá zář osvětlila malou komůrku v podkroví, vestavěnou do koutku podstřeší mezi starým harampádím, zřejmě Ludvovou neumělou rukou.

A tam – hle, tam – pod bednou v přihrádce leží tajemná Ludvova kniha, vázaná v režné plátno.

"Jsi první, kdo vidí tento můj tajný příbytek, mou skryš," zašeptal Ludva.

"A co je v té knize?" vyjekl Pavel vzrušeně a skoro nahlas. Nemohl už ovládnout svou zvědavost.

Ludva ji vzal do ruky s láskou a opatrností.

"To není tištěná kniha," pravil podivným hlasem. "Píšu knihu! Já sám ji píšu, rozumíš? Knihu o zvláštních událostech z dalekého světa, který jsem si sám vytvořil."

Rozevřel knihu a Pavel v ní zahlédl Ludvův rukopis, tak, jak ho znal ze školy, ale mnohem úhlednější. Mezi písmeny byly spousty barevných obrázků. Ludva byl přece i ve škole známým malířem, vždyť kreslil i diplomy vítězům při různých závodech mezi třídami.

"Vždycky jsem rád četl staré, zapomenuté příběhy z dávných dob Divokého západu," hovořil kvapně a vzrušeně Ludva. "A vždy jsem měl při jejich čtení touhu napsat sám podobnou knihu, ale mnohem větší a krásnější než všechny ty které jsem kdy četl!"

Pavel na něho zíral s údivem. Tak to je tajemství, o němž se hoši ve škole marně dohadovali. A teď mu je tady Ludva s očima široce otevřenými ukazuje.

Zvolna vztáhl po knize ruku a Ludva mu ji váhavě podal.

Byla to podivuhodná kniha! V úhledných rádcích s mnohými odstavečky řadily se Ludvovy myšlenky ve věty. Krásné obrázky byly rovněž Ludvovou prací.

"Abys rozuměl," hovořil Ludva tiše, "píšu o Černém Jaguáru, ušlechtilém náčelníku a jeho rudém lidu. Mám v té knize celý vybájený svět s mnohými postavami, která v ní žijí, mluví, jednají a já je už, tak znám, že je v duchu vidím před sebou, jak vypadají, a slyším i jejich hlasy!"

Pavel, udivený a rozdychtěný, převracel stránky, na každé přečetl nějakou větu, aby pochopil alespoň smysl příběhu. Sloh je podivný, nějaký slavnostní – a teď už Pavel rozumí – v tom tónu s ním někdy Ludva hovořívá. A zde – hle – zde dokonce nachází větu, kterou tak dobře zná, jí zpečetil Ludvík přátelství: Necht srdce naše v bratrství se spojí a cesty naše nic zlého nezkříží a nerozdvojí...

Pak v polovině jedné stránky písmo náhle končí a dál už je jen spousta čistých listů.

Pavel čte nedopsanou stránku. Černý Jaguár se chystá na cestu, aby objevil staré totemy otců svých otců, zapadlé při nějaké přírodní katastrofě hluboko do propasti mezi skalami.

"A kdy to vlastně píšeš?" zeptal se Pavel. "Pojď zítra odpoledne do Jezerní

Chata v Jezerní kotlině

kotliny a dopíšeš tam tu kapitolu o cestě Černého Jaguára."

Ludva se zasmál: "Ale co tě napadá. Já nemohu psát, kdykoliv se mně zlíbí. Musím čekat na správnou náladu. A ta si nedá poroučet."

"A jéjeje," rozesmál se Pavel. "Tak ty můžeš psát, jen když máš dobrou náladu?"

"Ale ty tomu vůbec nerozumíš," trochu mrzutě odsekl Ludva. "Někdy nemohu připadnout na kloudnou myšlenku, rozuměj tomu! V hlavě je prázdno, nic se nedaří. Napíšeš několik řádků a hned je roztrháš. Ale jindy ruka nestačí tak rychle psát, jak by hlava chtěla. Jedna myšlenka letí za druhou, příhody, o kterých píšu, jako by se odehrávaly přímo přede mnou, tak živé si je představuji! a tak dobře na sebe navazují. – Nu a tomu říkám, že mám náladu do psaní."

Pavel si vzdychl: "Ach tak je to tedy! Jak často a kdy ti přijdou takové nálady?"

"To není vždy stejné! Začátek knihy jsem napsal za dva večery. Předtím jsem ovšem o chystané práci mnoho týdnů přemýšlel. Pak jsem s tím nemohl dlouho hnout. Několikrát jsem chtěl mermomocí pokračovat, ale nezmohl jsem se na víc než na několik vět. A ty se mi zdály ještě tak hloupé, že jsem je pak ani nepoužil!"

Vzal od Pavla knížku a v zamyšlení se probíral jejími listy. Zdálo se, jako kdyby jeho zrak každou stránku zrovna hladil.

"Pak přišlo jaro," hovořil Ludva jakoby sám k sobě. "To bylo loni. Takové divné, předčasné jaro! Už v únoru nebyl žádný sníh. Vzal jsem si knihu a papíry a šel jsem brzo odpoledne za město."

Slunce svítilo. Venku všechno vonělo. Na lukách byly tisíce žlutých květin, až od nich oči bolely. A já šel pořád vzhůru do kopců – rozumíš mně, viď – nikdy dřív jsem tam nebyl... A nápad přicházel za nápadem."

Rozevřel knihu a ukazoval Pavlovi: "Odtud, od téhle strany až sem, to jsem všechno napsal za to jedno odpoledne! Nikdy jsem nebyl tak daleko od Spálených Mlýnů jako tehdy! Prodíral jsem se křovím a přicházel na neznámá místa. Připadal jsem si jako bojovníci Černého Jaguára, když šli objevovat nová loviště pro svůj kmen Kři. A popisoval jsem stránku za stránkou, chvílemi jsem usedal, ale často jsem si dělal jen chvatné poznámky v chůzi, měl jsem strach, že jakmile se zastavím a sednu si, přeruším spád myšlenek, z nichž se mi rozvíjel další děj."

"A kam jsi až došel toho dne?" zeptal se Pavel.

"Toho dne jsem objevil Jezerní kotlinu!"

"Ano, již si vzpomínám," řekl Pavel a opakoval Ludvova slova z Jezerní kotliny: "To bylo v té době, kdy divoké husy letěly nebem a bílí rackové kroužili nad vodami a zpívali své vzrušené písně."

"Někdy píšu i tady na střeše," prohodil Ludva.

"Na střeše? A proč?"

"Máme kus střechy rovné, zařízené na sušení prádla. Celá ta plošina je obehnaná zídkou. Sedneš si tam nebo lehneš a vidíš jen široké barevné nebe a nic víc. Nic ti nepřipomíná lidi a svět, který tě obklopuje. A tam se mi dobře píše."

Když je to místo prázdné, vlezu tam vikýřem po žebříku. Mohl bych tam jít normální cestou, po schodech, kdybych si vypůjčil klíč od domovníka. Ale ptal by se, co tam budu dělat... A tak je to takhle lepší."

Pak si Pavel povšiml jakéhosi barevného třepení. Vyčnívalo z poličky.

"A co to máš zde?" zeptal se a vytáhl věc na světlo.

Podivnou věc to vytáhl za třepení na ní našité, a Ludva mu látku skoro hněvivě vytrhl z ruky.

"To nic není, toho si nevšímej!" uslykl prudkým hlasem a Pavel s úžasem vidí, že je to vlastně nádherný indiánský kroj.

16. CHVÍLE HRŮZY

Pavel opravdu nevycházel z úžasu a z překvapení. A objev indiánského kroje nebyl posledním překvapením v dnešním podivném večeru!

Vzápětí se stalo něco hrozného, na co Pavel do smrti nezapomene.

Začalo to tím, že se Ludvova tvář, zamračená ještě nad Pavlovou zvědavostí, náhle stáhla a zbledla leknutím.

Ludva položil prst na ústa, aby Pavla varoval.

Pak náhle zhasl lampu. Stáhl knot a nahoru na cylindr položil čapku.

Nastalo děsivé ticho.

Pavel slyšel tlukot vlastního srdce.

Svírá rozčilením Ludvovo zápěstí.

Co se děje? Proč Ludva tak náhle zhasl lampu? Čeho se děsí? Co slyší?

A teď – teď to Pavel slyší také:

Jakési podivné zvuky sem doléhají z půdy, něco naráží na trámy. Chvíli se záhadné zvuky blíží k Ludově skrýši, pak zase umlkají a zdánlivě se vzdalují,

Chata v Jezerní kotlině

aby se najednou ozvaly až skoro u dveří. Pavel se zoufale snaží rozpomenout, jestli Ludva zevnitř zamkl.

Každá vteřina zdá se být hodinou. Pavel poprvé v životě poznává, co je to strach a hrůza.

Venku je ticho. Ale za chatrnými dvířky jako by neustále něco číhalo. A ten klid, to ticho je děsivější než sebevětší hluk.

A zase – zase ty zvuky se ozvaly, jakési plouživé kroky, hrůzně opatrné, slídivé, rozléhají se zlověstným tichem. Pavel se zalyká hrůzou. Teď se vzdalují opravdu, je slyšet vrznutí nějakých trámů, pád něčeho těžkého – a pak nastává úplné ticho. Ludva vymanil svou ruku z Pavlova sevření. Rozškrtl zápalku. Pavel zpozoroval, že se mu chvěje ruka.

"Bylo to tu zase. Přišlo to zase," šeptal Ludva skoro pro sebe a jeho popelavě šedá tvář vypadala v záři zápalky zdrceně. "Co – co tu bylo zase? Co to vlastně bylo?" chrlič ze sebe otázky Pavel. Jak byla osvobozující ta žlutá chabá zář petrolejky, kterou Ludva opět rozsvítil!

Ludva jen řekl: "Neptej se mne, nevím. Bojím se o svůj život."

Uložil knihu hluboko do bedny, opět zhasl lampu a opatrně vyšli ven. Pavlovým jediným přáním bylo, aby již byli mezi lidmi. Trvalo ale dlouho, než se dostali na ulici.

"Chtěl bych to vědět, Ludvo," řekl Pavel pevně a naléhavě. "Musíš mi všechno říci. Máme být přece kamarády na život a na smrt. Řekni mi, co to tam bylo."

"Až někdy jindy, Pavle. Až někdy jindy," mluvil tiše Ludva a jeho hlas zněl skoro naříkavě. "Až bude zase den, až bude svítit slunce a my budeme v Jezerní kotlině. Pak ti to snad řeknu. A věř mi, že toho nebude mnoho. Sám skoro nic nevím. Ale je to strašné. A já teď o tom nechci mluvit. Mluvit o černých věcech ve tmě je pro mne hrozné."

Při tom zůstalo. Pavel znal Ludvu až příliš dobře, než aby na něho ještě nějak naléhal. Věděl, že by se stejně nic nedozvěděl. A nechtěl ho ještě víc rozechvívát.

Šli zase ulicemi, skoro liduprázdnými, a Ludva se tvrdošíjně vyhýbal stínu a kráčel jen v prostoru ozářeném měsícem.

Dorazili na náměstíčko ke kašně a Pavel vycítil, že s ním Ludva již nechce jít dál.

Chvíli hleděli do tiché hladiny v kašně, prosvícené měsícem až na čisté dno. Oba byli rozechvěni.

Rozloučili se stisknutím ruky a Pavel řekl: "Neboj se, Ludvo, budu vždy s tebou."

Nevěděl opravdu, co by mu řekl lepšího. Ale Ludva se na něj usmál, jak se dovedl smát jen on, a Pavel by byl přísahal, že v tu chvíli vypadal jako ve své nejlepší náladě.

Trochu překvapeně hleděl za jeho drobnou postavou, mizející v modravé záři měsíce za nárožím. A jeho překvapení vzrostlo, když si uvědomil, že Ludva odchází docela opačným směrem, než je jeho domov.

Toto večera Pavel nemohl dlouho usnout.

A potom byly jeho sny tak hrozné, že bdění by bylo lepší než takový spánek.

17. LUDVA MLUVÍ O ČERNÝCH VĚCECH

Ale tma odešla, po hrůzném večeru a neklidné noci přišel zase slunný den, plný bezpečí, pohody a klidu. Sluneční svit a sběh všedního dne zaplašily všechny chmury. Pavlovi se zdálo, že i Ludva je už zase jako jindy. Nedovedl si už ani představit, jak vlastně Ludva včera vypadal, když mluvil o tom tajemném, co stálo a čekalo za chatrnými dvířky jeho půdní skříže.

Toho zlatého slunného dne se oba hoši vydali opět do Jezerní kotliny. Byla to jejich asi čtvrtá nebo pátá společná výprava do toho zapomenutého koutku kraje. Pavel si musil připustit, že je to přece jen zábavnější, než když tam chodil sám.

Byli již dosti daleko od Spálených Mlýnů. Došli k velikým bílým balvanům, vystupujícím z travnaté půdy jedné z křivolakých roklí. Balvany byly hladké, kdysi zde jistě tekla voda. Tady Pavel na Ludvíka uhodil.

"Ludvo –" začal trochu ostře. "Dnes je slunečno!"

"A co tím chceš říci?"

"Že můžeme mluvit o černých věcech!"

"Ano – rozumím ti," řekl Ludva tiše a lehký stín přelétl jeho tvář. "Asi ses včera divil, když jsem ti řekl, že se bojím o svůj život."

"Ano, překvapilo mě to, až jsem se lekl," doznal Pavel. "Ale v té chvíli tam na té půdě jsem bral tvá slova opravdu vážně. Bylo to tam tak hrozné..."

"Je to skutečně tak, jak jsem řekl...", pokračoval Ludva. "Bojím se o svůj život. Něco se kolem mne děje, víš, čemu nerozumím a co je mně nepřátelské. Sám ani už nevím, kdy to začalo. Mám pořád dojem, že mě něco pronásleduje, že mě

někdo pozoruje!"

"A jak jsi na to přišel?"

"Už několikrát večer, když jsem byl ve své skrýši, slyšel jsem ty kroky zvenčí – a jednou – jednou to tam dokonce už bylo, když jsem na půdu vkročil!"

"A viděl jsi to? Co to bylo?" vydechl Pavel a zastavil se. Ani Ludva nešel dále. Vyhoupili se na sluncem rozpálené balvany a Ludva pokračoval v řeči, trhaje a lámaje zamyšleně stéblo trávy.

"Bylo to strašné, nikdy na ten večer nezapomenu! Pršelo, v ulicích byla mlha a kouř. Vyšplhal jsem se opatrně na půdu po schůdcích. Nikdy ostatně jsem se tam nepohyboval nějak hlučně, nechtěl jsem, aby kdokoliv zvěděl, že tam jsem, nebo že tam mám dokonce svou skrýš."

Vsunul jsem se zvolna z posledního schůdku dovnitř a hned jsem měl pocit, že tam nejsem sám, třebaže byla úplná tma."

"Tomu dobře nerozumím," pravil odmítavě Pavel. "Nic jsi neviděl, nic neslyšel, a přece jsi věděl, že tam nejsi sám! To přece není možné!"

"Je to možné!" trval Ludva na svém. "Je na světě hodně věcí, které se vymykají obvyklému chápání. Snad o tom nevíš, ale jsou lidé s citlivější nervovou soustavou, kteří vnímají víc a jinými cestami než normální lidé!"

"Ano, slyšel jsem o tom," prohlásil Pavel trochu zahanbeně a vzpomněl si zase na ty haldy výstřižků, brožurek a knížek, z nichž Ludvík čerpal svoje vědomosti. Pozoroval ho, nataženého na šikmé ploše balvanu, viděl jeho modré žilky na spáncích, s údivem zíral ze strany do jeho světlých očí, které teď, prosvíceny sluncem, zase svítily. Ano, Ludva byl zvláštní chlapík!

"Byl to ošklivý pocit. Neviděl jsem nic, a přesto jsem cítil, že se na mne něco dívá, že tu na mne číhá něco záluďného, nebezpečného. Plížil jsem se skoro až ke své skrýši a pořád jsem čekal, že mne cosí uchopí za krk, nebo že na něco narazím."

"Huu –" otrásl se Pavel. "Nechtěl bych být na tvém místě. Myslím, že bych se obrátil a utekl!"

"Taký jsem to měl chuť udělat! Ale zdálo se mi, že jakmile zrychlím krok nebo se obrátím zpátky, nebo jen trochu ukáži strach, něco se stane, něco po mně skočí. A tak jsem se jen zvolna, krok za krokem, blížil ke skrýši. A měl jsem jen jedinou touhu: Být už tam za těmi dvířky, zabezpečenými závorou."

A pak jsem to uslyšel! Něco zašramotilo v odlehлém koutě. Jindy bych to snad nepostřehl, ale v té chvíli byla moje pozornost tak napjata, že bych snad uslyšel upadnout špendlík!

A teď se odtamtud ozvaly podivné šoupavé kroky. Vypadalo to, že míří přímo ke mně! Dal jsem se do šíleného úprku ke skrýši; skákal a klopýtal jsem přes trámy.

Dodnes se divím, jak se mně to tehdy podařilo: Odemknout potmě tak rychle zámek u skrýše, vklouznout dovnitř, zastrčit závoru, a ještě se zabarikádovat bednou.

Za mnou se ozvaly těžké kroky, zběsilé pády přes trámy a supění.

Dostihl jsem své skrýše. Něco se opřelo o její stěny. Víš, dělal jsem si ji sám po mnohé večery a tajně. Nechtěl jsem, aby se o ní někdo dozvěděl. Zůstala utajena, na tu část půdy nikdo nepříjde. Nájemníci mají půdy přidělené v druhém křídle domu.

Robil jsem stěny ze starých vík od beden, tloukl jsem to, ztužoval a přístípkoval všelijak.

Ale teď jsem si v té smrtelné hrůze zlořečil, že jsem si dal s výstavbou skrýše tak malou práci, že jsem nikdy nedbal na to, aby byla pevná a odolná proti útokům zvenčí.

Stěny se otrásaly pod mocnými nápor, chvílemi se mi zdálo, jako by něčí ruce přejížděly po stěnách a nahmataly petlicí od zámku – zuřivě cloumaly chatrnými dvířky.

Ale já je držel a opíral se o ně zevnitř, abych jim pomohl zadržet nápor té neznámé síly!"

Ludva se odmlčel a Pavel si povšiml, jak je jeho obličej bílý a čelo nepřírozně zpocené.

Pak Ludva zase počal mluvit:

"Zůstal jsem tam schován dlouho do noci! Nápor na chvíli ustal, ale neslyšel jsem nic odcházet. Neopovážil jsem se ani hlasitěji vydechnout, natož snad rozsvítit lampu, nebo si sednout na skřípající bednu. Stál jsem snad přes hodinu na jednom místě bez pohnutí. Zvenčí jsem chvílemi slyšel supění a dýchání. Cosi obcházelo celou skrýš. Konečně to odcházelo. Každým tím krokem se do mne znovu vracel život. Snad se mi budeš smát, ale trásl jsem se po celém těle a byl jsem zpocený jako myš!"

Přišel jsem domů, když naši již spali. Neptej se, jak to dopadlo! A nic jsem

Chata v Jezerní kotlině

nesměl říci. vymluvil jsem se na kamarády, že jsem je šel doprovodit domů, ale naši mi stejně nevěřili. A od toho dne jsem nešel nikdy večer do své skrýše. Neodvážil jsem se prostě. A pak – všechny ty podivné návštěvy – což jsem si uvědomil až později – přicházely jen za ošklivých větrných večerů, když pršelo nebo bylo sychravo či vůbec bylo nepříjemné počasí.

Až včera s tebou jsem tam šel večer. Myslil jsem, že se to zatím ztratilo, že to odešlo navždycky. Zkrátka nevěřil jsem, že by to v ten večer, co tam budeme, mohlo přijít. Ani počasí přece nebylo takové, v jakém podivná návštěva přicházívávala!"

"Jak je to zvláštní a hrůzné," zašeptal zadumaně Pavel a v duchu zase viděl Ludvu, jak škrtá ve skrýši zápalku a jak zdrceně šeptá: "Bylo to tam zase! Přišlo to zase!"

18. O ZAVŘENÉ KNIZE

Pak se vrátili oba hoši od zlých vzpomínek zase do přítomnosti. Hovořili o obyčejných a běžných věcech, trhali stébla trávy a odhazovali je.

Slunce pražilo, ale jim to nevadilo. Byli oba oblečení jen v kalhotách a košilích s krátkými rukávy, obutí byli jen naboso v sandálech. Lehké kabáty už svlékli hned za městem. A jak slunce svítilo, dali se jím opalovat, i košile teď stáhli a mžourali spokojeně a snivě do jeho horké záplavy.

Pavel vzal do ruky Ludvovu knihu, kterou nesli s sebou, a znovu ji se zbožnou úctou a obdivem prohlížel.

Byla psána krásným, drobným, zřetelným rukopisem. Přestože se v ní často listovalo, listy nebyly nijak špinavé, uhmatané.

Pavel nevěděl, nač se má dříve dívat. I nápisy jednotlivých kapitol byly vkresleny do obrazů. A jaká krásná kresba byla na titulní straně!

Skupina barevných indiánských totemů, lesknoucích se v záři zapadajícího slunce, stála na pokraji borovicového lesa. A nad ním na skaliskách, k slunci obrácených, vztahoval mladý rudoch ruce k červené záplavě a vzýval své bohy.

"Sem nahoru," ukazoval Ludva Pavlovi, "přijde ještě název knihy. Nevím, jaký bude. Nejsem ještě rozhodnut."

Kniha byla vázána do tvrdých desek, potažených režným plátnem. Tam se Ludva teprve připravoval něco namalovat. Kniha měla nelinkovaný papír a byla neobyčejně silná. Pavel odhadoval, že má asi šest set stran a Ludva nebyl se psaním ještě ani v polovině.

"Byt na tvém místě, nikdy bych takovou práci nenechal ležet na půdě. Proč si ji nevezmeš domů?" Ludva se vytrhl ze zamyšlení. "Nejde to" pravil. "Nesmím! Tatínek mně to psaní snad už stokrát zakázal. Vždycky hrozí, že knihu spálí, jakmile na ni přijde! Tvrdí, že se věnuju jen tomu a na školní věci že se prý nepodívám, a tak že prý je ta kniha zkrátka jen pro zlost! Ale ta kniha není pro zlost!" dodal pak ještě tak nějak zoufale. "A není to pravda, že se kvůli psaní neučím. To musím vědět já! Naopak – to psaní mně dává větší sílu a radost k práci, která by mne jinak nebavila!"

"A nebojíš se, že ti na půdě ve skrýši knihu někdo vezme?"

"Bojím," doznal Ludva. "Musím to zařídit nějak jinak. Ale doma ji mít nemůžu, to je marné! Tam by byla v nebezpečí ještě větším!" Pavel si zrovna myslel, že přišel na ten nejlepší úkryt pro knihu, když Ludva počal zase hovořit:

"Zrovna tady na těch kamenech, co teď sedíme, jsem tenkrát po objevení Jezerní kotliny dokončil své nejdelší psaní do knihy. Psal jsem tehdy ještě po celou zpáteční cestu, zde jsem pak ještě v červácích seděl a teprve zelený soumrak mou práci přerušil."

Při těch slovech si Pavel uvědomil zase jeden z těch podivuhodných Ludvových výrazů. Každý jiný hoch by přece jen řekl, že soumrak ukončil jeho práci. Ale Ludva řekne "zelený soumrak..."

"Nebýt toho," dodal ještě Ludva, "snad už bych měl knihu dnes dopsanou."

"A byl bys rád?"

"Myslím, že ani ne!" pravil Ludva pomalu.

"Neměl bych nic na práci, co by mne těšilo. A takhle –", rozhrnul prázdné listy knihy, "mám stále co dělat. Pořád přemýšlím, jak co napíšu. A když přijde ta pravá nálada do psaní, jak jsem ti o ní povídal, to jsou mé nejkrásnější chvíle. To všechno bych teď už neměl, kdybych knihu tenkrát dopsal." Odmíchl se a zadíval se k opuštěným skalním útesům.

"A teď vzhůru do Jezerní kotliny," přerušil ticho Pavel a pružně se vymrštil z kamene do trávy.

Ludva se vytrhl ze snění a pokusil se o podobný seskok jako Pavel. Nedopadl však tak dobře.

"Hoho, můj rudý bratříčku," smál se rozjařeně Pavel, "nesmíte být tak pohodlný a dřevěný. Je vidět, že vás budu muset vzít do učení abych z vás udělal

Chata v Jezerní kotlině

dokonalého indiánského chlapce!"

"Ty si zkrátka myslíš že každý musí být takový atlet a hromotluk, jako jsi ty, víš?" hartusil Ludva.

"Kdo je hromotluk?" zabouřil Pavel, ale Ludva byl již několik kroků napřed a prchal před Pavlem, naoko se zlobícím.

A když se pak dovedně vyhoupl na skalní výstupek, zatímco Pavlovi ujel střevíc a on sklouzl, rozesmál se vítězoslavně a křičel na Pavla: "Tak kdo to ze mne chtěl udělat Indiána, kdo? Kdo to zrovna uklouzl jako nemotorné medvídě, kdo?"

Pak ještě ve smíchu a rozjaření nabral do hrstí vodu z potoka a vyšplíchl ji na Pavla. Ale když ho Pavel dohnal a přidržel pod malým vodopádem, až byli oba zmáčení, prosil Ludva o milost, zaklínal se při bradě kouzelníka Išimaka, že už bude hodný, a zase Pavlovi hrozil.

Tak jim cesta vesele ubíhala, až překročili strom nad Zelenou říčkou, rozhrnuli křoví a jako dva králové, hrdí, pyšní, patřili dolů do svého království, do Jezerní kotliny, zalité sluneční září, stopené v ticho a klid.

Pavel nikde jinde necítil takovou podivnou vůni vzduchu jako zde. Nikde nebyla tráva tak krásně a příjemně zelená jako tady. V žádné vodě se neodráželo nebe tak čistě a modře jako v jezeře na dně kotliny.

A nebe zde bylo takové, jaké neviděl nikdy dřív ve spálených mlýnech ani kdekoli jinde. Tak blízké, tak modré a tak krásné.

A bílé mraky – to nebyly mraky, to byly bílé plachetní lodě, plující po azurovém moři, poslové tajemných dalek, které milostí boha větrů směli Ludva a Pavel spatřit na jejích tajuplné daleké pouti.

19. PAVEL BERE LUDVU DO UČENÍ

Pak nadešlo několik hodin radostné zábavy. Koupání v chladném jezeru s písečným dnem vystřídalo prolézání skalnatých srázů a slunění v hebké trávě.

Tam Pavel znovu hltal stránky Ludvovy knihy, a Ludva měl radost, že jeho dílo našlo tak nadšeného obdivovatele.

A zase přišlo veselé chlapecké škádlení, vyvolávané zpravidla Ludvou, který byl dnes v obzvláště dobré míře. Nejdřív šimral čtoucího Pavla stéblem jitrocele za krkem. Pak byl chvíli klid, Pavel přečetl skoro dvanáct vzrušujících stran o bojích Černého Jaguára a jeho lidu kmene Krí proti Navajům.

Ale pak na něho Ludva vychrstl plný obsah papírového sáčku, do kterého nabral vodu z jezera. Na rozpáleném těle voda působila jako píchnutí jehlou.

"U všech starých čarodějů," vykřikl Pavel napůl doopravdy, zčásti v žertu, a rozběhl se za Ludvou.

Chytil ho až ve vrcholcích Jezerní kotliny. Ludva se bránil, jak mohl, ale za chvíli byl opět dole, a tam ho Pavel hodil nemilosrdně do vody.

Každý jiný by se byl pořádně napil při tom prudkém pádu do vody. Ale Pavel věděl, že Ludvovi je voda stejným živlem jako vzduch. Však také Ludva za chvíli vyplaval, otrásl se a vesele vyplivl vodu. Vyběhl na břeh, neúnavný, pravý nezmar.

"Každý mě spráská!" fňukal legračně. "Každý si na mne troufne. Jsem slabý jako indiánské dítě narozené v babím létu! Nikoho jsem si nevšímal, a přece mě hodili do vody!"

"Já ti dám, nevšímal!" bouřil zase, rovněž v žertu, Pavel. "Co to polití vodou – co? To dělá indiánské dítě narozené v babím létě? A co to bylo s tím jitrocelem? To nebylo nic, víš?"

"No dobře, dobře," vylouval se Ludva, ale neudržel už vážnou tvář a rozchechtal se na plné kolo. Pak zvážněl a řekl:

"Ne – ale opravdu, co bych za to dal, kdybych byl takový jako ty! Budeš mne asi přece jen musít vzít do učení. Vždycky jsem si přál být silný. Dovedu běhat a skákat, plavat a všechno možné. Ale na co je potřeba síly, to nedokážu." Dořekl to lítostivě a Pavel věděl, že to myslí vážně. Pohlédl na jeho slabé, necvičené tělo. Ludva byl souměrný, rovný, nevypadal ani příliš hubený. Ale bylo vidět, že svaly na rukou a nohou mu nezesílily těžkou prací ani cvičením.

"Měl bys, Ludvo, cvičit!" řekl Pavel káravě. "Jsi taková buchta. Nemáš na sobě ani jeden sval! Ani trochu nevypadáš jako Indián!"

"Budu cvičit! Hned budu cvičit! Začneme, pojd!" vykřikl nadšeně Ludva. Vždycky se pro všechno hned nadchl, do všeho šel s průbojností a energií, jakou Pavel u sebe vždy marně hledal. Umínil si, že také on se bude od Ludvy učit.

"Tak začneme," řekl. "Ale já to myslím doopravdy a nebudu se s tebou nadarmo dřít, jestli nechceš vytrvat."

"Chci, chci, uvidíš!"

Skoro půl hodinu cvičili Pavlovy sestavy prostných, až měl Ludva tělo celé rozlámané. Ale jeho duch byl neúnavný. Ludva chtěl cvičit dál,

Pavel nepovolil. "Byl bys přetrénovaný. Nesmíš se toho brát najednou tolik!"

Chata v Jezerní kotlině

Ale dnes večer cvič doma něco z toho a také zítra ráno, jak vstaneš."

"Určitě, určitě, poslechnu svého rudého bratříčka," zavazoval se legračně pokorným hláskem Ludva a chůzí starého zápasníka vešel do vody, aby Pavla zase udivil svými plaveckými kousky.

20. TARANTULE SE POPRVÉ OZÝVÁ

Sluneční záře změkla a zlaté závoje táhly nebem, když se hoši rozhodli k návratu domů.

Naposled přelétli zrakem celou Jezerní kotlinu, jako kdyby se sem neměli nikdy vrátit – dělali to tak vždycky! – pohlédli ještě na vrcholky útesů, rudé od zapadajícího slunce, a potom kráčeli a seskakovali po té své podivné cestě dolů do opuštěných údolí a těmi pak domů.

Pavel si povšiml, jak Ludva už má kapsy zase plné všelijakých výstřižků a mimoděk si sáhl i na svou kapsu, i když věděl, že je prázdná. S údivem tam nahmatal jakýsi papír.

Vytáhl ho z kapsy a ustrnul. Bylo na něm napsáno podivným kostrbatým písmem:

Boj je započat! Třeste se oba, až naše bratrstvo najde k vám cestu. Bude to už brzo! Brzo!

Tarantule.

Neuměla kresba ohyzdného pavouka doplňovala jako nemá výhrůžka podivný a nevysvětlitelný vzkaz. V pravém rohu bylo ještě razítkem, z linolea vyřezaným, natištěno velké písmeno T.

"Ludvo, Ludvo!" vykřikl Pavel.

"Co se děje? Našel jsi snad kouzlo čaroděje Išimaka z kmene Krí?" otázal se vesele Ludvík. Měl stále v hlavě děj knihy, jejíž jazyk se teď ozýval stále častěji i v jeho řeči.

"Skoro to tak vypadá," pravil Pavel a mával pomačkaným papírem. "Podívej se! Rychle!" Doběhl k Ludvovi a podal mu dopis.

"Jak je to divné," řekl tiše Ludva, když přelétl zrakem obsah dopisu. "Kde jsi ho našel? Šel jsem přece před tebou a nic jsem neviděl."

"Ten papír šel s námi, Ludvo. Našel jsem ho teď náhodou v kapse. Nechápu, jak a kdy se mi tam dostal. A nerozumím, co to vlastně znamená!"

"Někdo nám něčím hrozí, Pavle," řekl zasmušile Ludva a stín jakéhosi neklidu zase přelétl přes jeho tvář. "Vidíš to přece: nějaké bratrstvo Tarantule. Vypadá to, jako by se ve Spálených Mlýnech usadilo nějaké nebezpečí."

"Myslíš, že to má co dělat s tím na půdě? Že to nějak souvisí?" váhavě pronesl Pavel.

"Snad! Nevím sám dobře, co si o tom mám myslet! Je to hrozně podivné. Kdo ti mohl ten dopis dát do kapsy?"

"To vůbec nevím," doznal Pavel. "Snad někdo v tlačenici, když jsme dnes vycházeli ze školy. Ale opravdu se nepamatuju. Nepozoroval jsem nic podezřelého."

Vzal zase do rukou podivný dopis a oba ho zkoumali.

Dopis byl psán obyčejnou tužkou, zvláštním hranatým písmem s nerovnými řádky. Kdo to psal? A proč to psal?

"Tarantule je přece jedovatý pavouk!" řekl Ludva. "Chce nás někdo dostat do svých pavoucích sítí?"

"Asi! Ale jen vědět kdo a hlavně proč?" Na tu otázku nikdo z nich nemohl odpovědět. "Nejsem zbabělec a dovedu přijmout ránu od protivníka, kterého vidím. Ale z nepřitele neznámého a záluďného na mne jde hrůza!"

"A zdá se mi, že jsme teprve na prahu podivných událostí. A my že máme být jejich středem!" uvažoval Ludva.

Sám ani netušil, jak dobře předpověděl budoucí doby, naplněné strachem a podivnými příhodami, jejichž smysl se někdy rozplýval v nevysvětlitelnou prázdnotu.

A nad tím vším bdělo něco nebo někdo, Tarantule, jedovatý pavouk se svými nevyzpytatelnými záměry!

21. MUŽ V ŠERU

Bylo již šero, když hoši došli do Spálených Mlýnů. Ludva měl pocit, že jsou od okraje města někým sledováni, ale přestože se mnohokrát nenápadně ohlížel, nic zvláštního nespatriil. Pavlovi o svých pocitech neřekl.

Ale Pavel si sám všiml jeho tajného ohlížení. "Půjdu tě doprovodit až domů," řekl. "Mám dnes dost času!"

"Snad se o mne nebojí můj rudý bratříček?" usmál se Ludva skoro vesele.

Ale Pavel zůstal vážný a mlčel.

V ulicích se kvapně stmívalo. Plynové lampy se rozsvěcovaly na domech a nárožích a zaplavovaly okolí nazelenalým světlem.

Také z krámů zářila světla na chodníky.

Lidé vyřizovali večerní nákupy, hoši a děvčata chodili s barevnými džbány a

Chata v Jezerní kotlině

sklenicemi otcům pro pivo. Byl jeden z těch vlhkých letních večerů, kdy je podivné šero i po úplném západu slunce a nebe zůstává pastelově zelené.

Tam venku, odkud Pavel s Ludvou přišli, jistě teď kuňkaly žáby a cvrčkové zpívali své písně. V opuštěných roklicích a skaliskách se jistě proháněli duchové, přivolaní kouzelníkem Išimakem, a Jezerní kotlina usínala v hlubokém stínu. Je tam sama? Je tam bezpečno?

Ale zde již je Ludvův domov.

Vešli do dvora, z něhož vedlo schodiště. Nezamířili hned k němu, to by bylo loučení krátce odbyto – a to ani Ludva, ani Pavel nechtěli. Cítili, že si mají ještě mnoho co říci, dnes by se snad nejraději vůbec nerozcházeli.

Pořádně se polekali, když najednou z přítmi proti nim někdo vykročil!

Pavel až vykřikl hrůzou nad zjevem toho člověka, ale Ludva se po prvním úleku vzpamatoval, sevřel Pavlovi pevně ruku a řekl tichým, konejšivým hlasem:

"Neboj se, Pavle, nelekej se! Já ho znám! Je to nájemník tady z domu. Trochu to nemá v hlavě v pořádku, ale jinak je zcela neškodný! Jmenuje se Dernet."

Muž šel prudce skoro až k nim a v ošklivé tváři mu hořely oči jako dva uhlíky podivným žářem. Nepěstěný a dlouho nestříhaný vlas mu divoce vlál a spadal vzadu až na límec kabátu, vpředu pak hluboko do čela a očí.

Jeho ústa něco nesrozumitelného říkala, a pak se muž přihloupě a zlomyslně ušklíbl.

Zdálo se, že by pomatenec Pavla porazil, kdyby se mu byl nevyhnul. Pavel před ním cítil hrůzu, jakou cítil vždycky před každým šíleným člověkem nebo opilcem či člověkem, který právě mluví ze spaní a neví o sobě.

Ale Ludva říká, že ten muž je neškodný. Musí to přece vědět, když s ním bydlí v jednom domě!

Muž šel zvolna jako náměsíčník až ke zdi pod loubím, tam usedl na bednu s popelem a civěl na hochy.

Pavla až zamrazilo. Byl Dernet opravdu tak neškodný? Již tolikrát slyšel, jak duševně nemocní lidé kteří byli léta v domácím ošetřování jako neškodní, počali náhle zuřit a ohrožovali život lidí kolem sebe.

Kam jen hledí ten muž svým skelným pohledem?

Hledí opravdu do svých padaných světů, či se dívá na ně?

Ludva musil Pavlem zatřást, aby ho vyburcoval z jeho podivných úvah a obav. "Opravdu se nemusíš bát," mluvil, "vždyť ti říkám, že ho znám již dlouho. Bydlil zde už mnoho let, kdy jsme se sem nastěhovali!"

"Jsem opravdu nějak poplašený," přiznal Pavel. "To způsobilo asi to psaní Tarantule."

"Nemysleme teď raději na to" zašeptal Ludva.

"Napadá mě ještě něco," pravil pak zase Pavel. "Říkal jsi, že nemůžeš brát svou knihu domů, protože by ji tatínek spálil."

"Ano, to je pravda!"

"Dobrá, vezmu ji dnes k sobě. Jistě už dnes nebudeš psát a nepotřebuješ ji. A zítra ti ji zase přinesu! Tam do té tvé skrýše tě s ní dnes rozhodně nepustím! A vůbec si tak myslím, abys tam knihu už neukládal ani tam sám nechodil."

"Také mne to napadá!" pronesl váhavě Ludva. Opatrnosti teď nebude nazbyt. Jsme obklopeni něčím čemu nerozumíme a co nás ohrožuje."

Předal Pavlovi knihu a ten ji pevně sevřel, jako by mu ji chtěl někdo vyrvat. Podal Ludvovi ruku a otočil se k východu ze dvora. Ale v zápětí do někoho vrazil a vydal ze sebe výkřik děsu. Těsně za ním stál pomatenec, který se ve tmě přiblížil k oběma chlapcům a vztahoval po Pavlovi ruce.

"Pozor!" vzkřikl Ludva znepokojeně. Pavla zachvátila hrůza.

Jako blesk vyrazil kličkou kolem podivného muže do průjezdu a s bušícím srdcem prchal setmělými ulicemi k domovu.

Chvilí se mu zdálo, že za sebou slyší dusot pronásledovatele. Ale byla to jen ozvěna jeho vlastních skoků.

Na spálené Mlýny se snesla tajemná, neklidná noc a vítr zpíval podivné písně do snů obou chlapců.

22. ZÁHADA LUDVOVY TORNÝ

Stále častěji si Pavel půjčoval od Ludvy jeho knihu, aby znovu pročetl a prohlížel její stránky, třebaže už je znal skoro nazpaměť.

Vždy, když četl tuto neobyčejnou knihu, nemohl ani vydechnout rozčilením. Ludva byl mistrem v líčení všech příhod a událostí, jež v jeho představách prožíval rudý lid kmene Krí!

Tajemné obřady, tance kolem mučednických, kůlů, nájezdy nepřátelských kmenů, výpravy proti bledým tvářím, nepokoje ve vlastních řadách, vzrušující zápletky, lovecká dobrodružství a opět popisování klidných dnů uprostřed indiánské vesnice, to byl asi zhruba obsah Ludvovy knihy.

Její sloh byl velmi podivný, neobvyklý, Pavlovi připadal jako indiánská

Chata v Jezerní kotlině

mluva, naplněná různými květnatými přirovnáními, plná průpovědí a řečnických obrátů. Ty utkvěly Pavlovi v paměti tak, že se mu vracely často na jazyk, aniž by si to uvědomoval. Mezi sebou jich Ludva s Pavlem pořád užívali.

A což ty obrázky! Skoro na každé stránce namaloval Ludva nějaký pěknými živými barvami. A dole připsal vždy několik slov z textu k němuž obrázek patřil. Ano, Ludva nebyl jen skoro opravdový spisovatel, on byl také nadaný malíř a Pavlův obdiv k němu stále stoupal. Ten svět z Ludvovy knihy Pavlovi učaroval. Vzrušující příběhy, jejich prostředí, i celý způsob, jakým byla kniha psána a malována, na Pavla silně působily. Znal dopodrobna všechny události z knihy a některá místa dokonce slovo od slova zpaměti.

A Ludva měl velikou radost, že našel někoho, kdo pochopil ten jeho svět, který si v knize zbudoval. Tam vybíjel touhu, jakou mají všichni zdraví hoši: touhu po dobrodružstvích, po nějaké činnosti.

Ta kniha a objev, že mají společné zájmy, sblížily je tak, že snad nebylo větších kamarádů v celých Spálených Mlýnech.

Ačkoli Pavel myslel, že Ludvu již dokonale zná a že mu nezůstane nic utajeno, přece s úžasem zjistil, že i při tom velikém přátelství si Ludva nechává některé věci pro sebe a nikdy o nich nemluví.

Byl nádherný letní den, brzo po poledni, když se sešli na obvyklém místě, aby se vydali znovu do Jezerní kotliny.

Pavel byl vystrojen na cestu jako jindy. Ale Ludva přišel s malou tornou na zádech.

"Co v ní máš?" smál se Pavel a uhodil Ludvovi do torny.

"No knihu, co bych tam měl?" odsekl trochu nevrle Ludva.

Ale Pavel věděl, že je v té malé torničce ještě něco jiného. Cośi měkkého. A pak, Ludva byl trochu mrzutý a příkrý jako vždy, když o něčem nechtěl mluvit.

Pavel se tedy již nevyptával a změnil směr rozhovoru.

"Tady od té žluté rokle mi cesta vždycky už rychle utíká" povídal a Ludva se zase smál, vlídně a kamarádsky jako kdykoli jindy.

Žlutá rokle, jedno z údolí, kterými procházeli na své podivuhodné cestě do Jezerní kotliny, dostala svůj název podle záplavy žlutého kvítí, jež zde rostlo.

Z dálky již hučely Montevikovy peřeje, v nichž podle Ludvíkovy knihy našel bídnou smrt Montevika, náčelník kmene Dakota, při svém nájezdu proti kmeni Krí.

To již byli hoši blízko Jezerní kotliny, poznali to podle hluku padající vody. A zde jsou kameny odpočinku.

Bezpečně a lehce přešli můstek nad zpěněným potokem, který dole řval a stříkal cestou přes omlété balvany.

Vběhli do Jezerní kotliny po známé pěšince, ukryté v houštích, s dychtivým pocitem, který nezmizel, ani kdyby sem šli tisíckrát a každý den.

Jak zde bylo velebně a krásně!

"A hned koupat!" vykřikl rozjařeně Ludvík. V běhu sundal z ramene tornu a teď ze sebe kvapně trhal košili.

"Zvolna, jen zvolna, rudý bratříčku – chceš se dostat do věčných lovišť Manitouových?" krotl ho Pavel. "Napřed musíme trochu vychladnout!"

Ludva byl poněkud mrzutý, jako vždy, když hned všechno nešlo podle jeho přání uznal však, že má Pavel pravdu.

Zvolna obcházel písčité břehy jezera s průzračnou vodou a bělostným pískem na dně. Přišli v místa, kde voda z jezera odtékala potokem, plným velikých a menších balvanů.

Sledovali jeho tok až k malému vodopádu, kterým ústil do podzemí. Tam mizel, aby se vydral na povrch v soutěsce, nad kterou vedl přírodní můstek do Jezerní kotliny.

A tady Ludva našel zábavu, pro kterou málem zapomněli na koupání.

Vzal dvě malá dřívka a řekl: "Tohle je moje loď, loď Černého Jaguára. A to je tvoje loď a ty jsi zajatý rudoch kmene Navajů. Hodíme obě dřívka do proudu. Připluje-li tvoje dřív k vodnímu propadlišti, vyhráváš svůj život. Bude-li tam dříve moje, patří tvůj život mně, Černému Jaguárovi!"

Obě dřívka hodili současně do vody. Ludvíkovo se dalo v majestátní pohyb po hladině, splývavě sjíždělo po splávcích kolem kamenů.

Ale Pavel se svou "lodí" neměl štěstí. Malý vír ji uchopil, několikrát jí zatočil – a kde zatím byla lodice Černého Jaguára!

Pak Pavlova loďka jakoby schválně plula těmi. nejdelsími cestami a nejslabšími splavy kupředu.

"Rychle – rychle – křičel Pavel na dřívko, "závisí na tobě můj život. Při totemech mých otců, pluj rychleji..."

Ale Ludva se smál a křičel rozzářeně: "Uaha, uaha, uaha..."

Několikrát se i jeho loďka zastavila, ale vždy se znovu rozjela. Napětí dostupovalo vrcholu. Vodní propadliště je již nedaleko. Oba se tak vžili do hry,

Chata v Jezerní kotlině
až skoro zapomněli, že je to jen hra a že nejde o život.

Teď se Ludvova loď dostala do silnějšího proudu. Vzdálenost mezi ní a Pavlovou se vůči hledě zvětšovala.

"Uaha, uaha, uaha," radostně křičel zase Ludva vítězným pokřikem Černého Jaguára.

A když byla jeho loďka již na kraji propadliště, hbitě ji zachytil.

"vyhrál jsem, vyhrál jsem a zvítězil," křičel. "Tvůj život patří mně!" Smál se a poskakoval okolo Pavla. Pak ale naoko zvažněl a pravil. "Ale zachráním ti život. Dávám ti milost."

Smáli se a vraceli se k jezeru. Skočili do vody. Teď už nebyli uhřátí. Zelené bubliny vyrazily z hloubky.

"Budeme psát," řekl Ludva ve chvíli, kdy s Pavlem plavali vedle sebe. "Až vyjdeme z vody, budeme psát..."

"Opravdu? Těším se! Doděláme tedy dnes třístou stránku!"

"Mám nový nápad," svěřil se Ludva. "Napadlo mne to při tom pouštění loděk k vodnímu propadlišti."

23. SKOK DO VODNÍHO PROPADLIŠTĚ

Plavali tak ještě chvíli a mezi oddychováním a nezbytným vyplivováním vody mluvili o psaní.

Pak vyběhli z vody a sotva trochu oschli, vrhli se na knihu.

A zatímco Ludva zvolna psal slůvko za slůvkem svým pečlivým písmem, přičemž občas končil řádky předčasně, aby získal místo pro obrázek, klečel Pavel za ním jako u vytržení a přímo hltal Ludvovy myšlenky a vžíval se do děje příběhu.

Nad Jezerní kotlinou se smálo slunce, skály svítily jasnou šedí, po modrém nebi pluly bílé mraky, ptáci zpívali a tráva, voda, země – všechno vonělo.

A Ludva psal další příběh ze života rudého lidu kmene Krí na Zelené řece, kde rovněž – podle Ludvovy fantazie – bylo ohromné vodní propadliště.

Kdo by jím proplul, objevil by prý nová a nikým neobsazená loviště. Tak zněla alespoň dávná zkazka kmene Krí, jemuž vládl Černý Jaguár.

A když jednou tento slavný náčelník stál u tohoto propadliště a viděl, jak proudy mizely v nenasytné propasti pod nebetučními skalami, které jeho lid ještě nikdy nepřekročil, vzpomněl si na tuto zkazku.

Dařilo si přivésti několik zajatců z kmene Navajů a takto k nim promluvil:

"Dříve než úsvit za horami vyjde, budou mučednické kůly vztyčeny a vaše vytí naplní jitřní vzduch. Chce někdo z vás, vy muži lidu bídného, svůj ničemný život zachránit?"

Jednoho z vás si vyvolím, který na silném kmeni do vodní propasti se vnoří, v podzemí pod skalami propluje a objeví pro nás nová loviště. Podaří-li se mu to a vrátí-li se zpět, dvakrát pět pokryvek dostane a jeden stan – a co více, svůj bídný život zachrání! Však běda mu, mne chtěl-li by oklamat, nová loviště nalézt za horami a ke mně se zprávou nepřijít. Našel bych ho kdekoli a ještě žádný zajatec nezemřel smrtí tak hroznou, jako by zemřel on."

"Já, ó velký náčelníku, já se hlásím k cestě vodní propadlištěm!" zaskuhral starší bojovník kmene Navajů.

Černý Jaguár se pohrdlivě usmál: "Tvé kosti staré jsou a šlachy nepružné. Naše děti se budou smát, až u mučednického kůlu šat z tebe strhneme! Já ale muže celého potřebuji!"

A tu předstoupil před Černého Jaguára chlapec nedorostlý, ale těla silného a pružného.

"Mne si vyvol k cestě té, ó velký náčelníku! Mé ruce pevné jsou jak houžve a nohy hbitější než běhy srny mladé. Jsem ohebný jako prut a hladký, tak vodním duchům spíše uklouznou. Mé tělo sice nedospělé je, však síly dosti v sobě má, vždyť nezesláblo stářím!"

A hoch přikročuje až na samý okraj vodního propadliště a je hotov vrhnout se do pěnících vod.

Černý Jaguár pozoruje bronzové tělo chlapcovo, napjaté jako struna, dychtivé skočit do řvoucí vody, zahalené parami. Ano – ten chlapec to může dokázat a zachránit si tak život...

"Budiž, já tebe si vybírám a úkol ten ti svěřuji. Dobře-li jej vykonáš, vše tvé je, co bylo slíbeno. Černý Jaguár nemá jazyk rozštěpený a drží své slovo!"

Mladý rudoch promluvil se staršími spoluzajatci cosi v řeči Navajů, a pak mohutným odrazem svých silných, pružných nohou skočil daleko do běsnících proudů vod, hučících a řvoucích, pěnících se a vystřikujících závoje vodní tříště.

Až sem dopsal Ludva svůj příběh, a pak unaveně knihu odložil. Pavel ho s obdivem pozoroval. Viděl Ludvu při psaní! Vzal teď knihu sám do ruky a znovu pročítal nově napsané řádky.

Pak si náhle na něco vzpomněl, když četl o síle mladého rudocha, který se odvážil skočit do vodopádu, a zvolal přísně:

Chata v Jezerní kotlině

"Ludvo – a jak je to s tím cvičením? Víš, co jsi slíbil!"

"Neboj se, ještě jsem ani jednou nevynechal. Musí se ze mne stát silák. Nesnesu už, abych si musil dát od každého všechno líbit. Potřebuji také spráskat několik drahých a milých spolužáků, kteří v minulosti spráskali mne! A musí to být hodně brzo!"

"A už dokážeš ten předklon?" zeptal se lišácky Pavel. Byla to věc, kterou posledně Ludva nesvedl a nesvedl.

"No aby ne!" ušklíbl se Ludva uličnický. Prudce vyskočil a zatímco jeho nohy byly napjaty k prasknutí, dotkl se rukama jejích špiček. Tak vytrval několik vteřin, aby Pavlovi dokázal, jak tvrdý je doma jeho trénink ohebnosti a síly.

"A teď budeme cvičit dál," pobízel pak horlivě Pavla. "Račte laskavě vstávat, pane cvičiteli, váš poslušný žák čeká na další cvičení." A když se Pavlovi příliš nechtělo, chtěl ho násilím zvednout, což se neobešlo bez veselé tahanice.

"Dobře," řekl pak Pavel naoko výhrůžně, "když cvičit, tak cvičit, teď tě ale pořádně proženu!" A začal předcvičovat takové sestavy, že to bylo i na horlivého Ludvíka moc.

24. SLAVNOST ČERVENÉHO NEBE

Cvičili asi půl hodiny, přičemž oba předstírali, že nejsou ani trochu unaveni. Byl to němý a tajný souboj vytrvalosti, který posléze přerušil sám Pavel, protože nechtěl Ludvu vyčerpat více, než bylo zdrávo. Ochladili se v jasné vodě jezera, a zatímco se Pavel trochu zahloubal do čtení, vzal Ludva svou tornu s podivným výrazem neklidu ve tváři, chvíli jaksi váhavě přešlapoval, a pak zvolna kráčel ke stráni, obrácené na západní stranu.

Pavel ho zpozoroval teprve ve chvíli, když vylézal na skaliska, ve která stráň nahoře vybíhala.

Nejdříve chtěl na Ludvu zavolat. Pak ale předstíral, že čte dál a že jeho nepřítomnost ani nezpozoroval.

Kam jde Ludva? A co má v torně? Co to zase u Ludvy objeví nového, co ještě nikdy neviděl?

Musí tomu přijít na kloub!

Když Ludva zmizel za skalisky a nemohl dobře vidět dolů do Jezerní kotliny, zvedl se Pavel hbitě z trávy, uložil pod oděv knihu, a jak nejrychleji mohl, spěchal opatrně za Ludvou. Slunce se již klonilo k západu. Červánky zaplavily celý kraj svou rudou krásou, vše bylo od nich červené a zářící.

Útesy skal byly teď zbarveny do nachova a nebe se stalo jedinou červenou výhní, hrající nejkrásnějšími odstíny od žluté až do fialové. Ano, právě takový západ slunce, kouzelný a divukrásný, popisoval Ludva ve své knize; mladý rudoch kmene Krí při Slavnosti červeného nebe děkoval svému bohu za uzdravení po těžkých zraněních, která utřžil na válečné stezce.

Pavel se zarazil v úvahách. Zahlédl mihnout se nahoře Ludvovu postavu. Teď hluk jeho kročejů utichl. Zůstane už Ludva stát? Nebo půjde ještě výš? A kam vlastně?

Pavlovi se mihla hlavou vzpomínka, jak tehdy zde poprvé Ludvu sledoval. Jaký to byl rozdíl tenkrát a dnes. A co již od té doby s Ludvou prožili!

Pavel se zvolna přitahuje k okraji stupňovitých útesů. Chce vidět Ludvu. Musí ho vidět! Něco se tu jistě bude dít!

A pak Ludvu spatří! Ale je to vůbec on? To není ten Ludva, jak ho zná ze Spálených Mlýnů a Jezerní kotliny!

Zde stojí indiánský chlapec, oblečený v barevně zdobený indiánský kroj, s vlasy rozčesanými uprostřed nad čelem a staženými kolem hlavy červenou stužkou.

Barevné trásné obleku vlají v mírném větříku. Ten indiánský oblek už Pavel jednou viděl. Bylo to tehdy v Ludvíkově skrýši!

Ludvův zrak je nepřítomně pohroužen do červené záplavy zapadajícího slunce, ohníčky červánků hoří v jeho jiskrných očích, vždy tak čilých a jasných. Zde stojí na malé plošince jako vytesaný ze skály, bez nejmenšího pohybu, jeho postava se odráží na červeném nebi. Je to obraz ze starých zašlých časů indiánské slávy.

A teď Ludva zvedá volně své ruce k sluneční desce roztaveného zlata, mizející zvolna za hořícím obzorem, a jeho rty cosi šeptají.

Pavlovi se zdá, že někde ten výjev již viděl. Nemůže si vzpomenout kde.

Ale již ví! Již si vzpomíná! Vždyť je to velký obraz z Ludvíkovy knihy – a to Ludvovo zahledění do červeného západu slunce a šeptání tajemných slov, to je Slavnost červeného nebe, jak o ní Ludva ve své knize píše!

Není už pochyb! Ludva se nespokojuje jen psaním, co ve své fantazii vidí, on to i ve skutečnosti prožívá! Ano – zde v té sluneční záplavě se Ludva na několik chvil zřítá všeho skutečného a noří se celou svou podivnou bytostí do vidin a snů. Je na chvíli celou svou myslí indiánským chlapcem, žije jeho život.

Chata v Jezerní kotlině

A za co se modlí Ludva? Po čem touží jeho mysl? Nebo za co děkuje? Kdož to ví!

Slunce zapadá víc a více. Krvavá záře mění barvu do fialova, stěny skal se barví šarlatem. Z Jezerní kotliny vystupují šedomodré stíny. Nebem se táhnou zlatisté závoje, roztrhané šlahouny slabých par.

Ludva domluvil. Jeho ruce klesají opět k tělu, zář v očích pohasíná a Pavlovi maně napadá myšlenka na kostelní oltář po mši, když slavnostní svíce pohasínají. Ludvův pohled se stává přítomným, výraz vzrušení mizí z jeho tváře.

Šerí se – nebe zelená.

Pavel se pohybuje co nejopatrněji, ale spěchá rychle dolů na dno Jezerní kotliny. Nechce, aby Ludva věděl, že byl jako nezvaný host přítomen slavnosti červeného nebe. Ludvovi by to asi nebylo vhod.

Dole byl Ludva zase již vysvlečen ze svého indiánského roucha do pouhých plavek.

Tornu držel v ruce a Pavlovi se zdalo, jako by ji chtěl skrýt. A Pavel byl příliš ohleduplný, než aby přiváděl Ludvu do rozpaků.

Ani slovíčkem se nezminil, že ví, kde Ludva byl, ba nedal ani najevo, že by si vůbec všiml jeho dlouhé nepřítomnosti v Jezerní kotlině.

"Právě jsem dočetl ten souboj Černého Jaguára s Montevikem. Čtu to již počtvrté. Je to skvěle napsané, to se musí nechat. Umím to již skoro zpaměti, a přece to musím číst vždy znovu a znovu."

Ludvovi se objevil na rtech radostný úsměv.

25. PAVEL JDE NA NÁVŠTĚVU

Oblékli se skoro mlčky. Ludva se snad v duchu ještě zabýval svou slavností červeného nebe a Pavel měl taky plnou hlavu toho, co spatřil na skalní plošině. Viděl zase tu rudou záplavu zapadajícího slunce a v ní Ludvu, hrdého indiánského chlapce, modlícího se k svému bohu.

A ani teď, když už Jezerní kotlina potemněla stínem a oni odcházeli, nezminil se Ludva ani slovíčkem, co nese v torně kromě knihy. Pavel to už věděl, a proto se neptal.

Nálada se změnila, až když hoši přelezli nebezpečný můstek nad Zeleným potokem.

Vzájemně stříkali jeden na druhého, házeli kameny do potoka, až voda vysoko vycákla, vesele se smáli a dováděli.

"Uvidíš, Pavle," tvrdil Ludva rozjařeně, "že jednou budu taky tak silný jako ty! Vím to! Cítím to."

Pavel se až podivil tomu nadšení. Ludvova touha po síle mu byla – chlapci odjakživa silnému – tak trochu nepochopitelná, i když si dovedl představit, že to asi není docela nic příjemný pocit, když člověku může kdokoliv a kdykoliv beztrestně napraskat a pokořit ho – a to jen proto, že je slabý.

"Nic mne neodvrátí od cvičení," horlil Ludva nadšeně. "Budu si přidávat každý den několik minut – a nepřestanu, dokud – dokud..."

"Dokud?" zeptal se Pavel.

"Dokud rukou jistou a silnou nevhodím svého tyrana Pavla do jezera jako on mne!" rozesmál se a Pavel s ním. Do města už došli za šera.

"Pojď ještě chvíli k nám," řekl Ludva na nároží, kde se měli rozloučit.

Minulo je několik výrostků, ale pro šero jim neviděli do tváří.

"Když já tak nerad chodím na návštěvy," zdráhal se Pavel.

Ale Ludva naléhal dále: "Pojď, musíš! Naši by tě rádi poznali! Mají o mne pořád plno strachu a chtějí prý vědět, s kým kamarádím. Pomůžeš mi hodně, když k nám půjdeš."

"Dobrá, jdu tedy!" pronesl Pavel odhodlaně. "Ale musíš doma říci, že přicházím jen na tvé pozvání, sám že jsem jít nechtěl. Víš, je už skoro pozdě na návštěvu!"

"Ale řeknu, řeknu, jen se neboj, ty hrdino!" zasmál se Ludva.

Zrychlili krok a ani nezpозorovali stíny, které se za nimi plížily.

Ludvovi rodiče přivítali Pavla vlídněji, než si myslel.

"Tak to je ten tvůj kamarád z Jezerní kotliny," zvolal Ludvův otec bodře, když Ludva Pavla představil. Podával mu ruku a Ludvova maminka mu vlídně přistavila židli, aby si sedl.

Pavla napadlo, že Ludva jistě musil doma o Jezerní kotlině dost povídat, když znají i její jméno.

"Já proti tomu nejsem, aby tam Ludva chodil," hovořil dále pan Grygar. "Jsem rád, když se trochu proběhnete. Však je to tam také ukrutná dálka!"

"Vy víte, kde to místo je?" osmělil se pronést Pavel.

"Nu, jen tak trochu! Vždyť měl Ludva vzadu v té své nešťastné indiánské knížce celý plán cesty!"

"My hlavně chceme," pravila teď maminka, "aby se Ludva dobře učil. A když

Chata v Jezerní kotlině

pořád jenom psal do ta knížky a i ze spaní o tom mluvil, museli jsme mu to zakázat..."

"Ale vždyť já jsem se přece učil dost dobře," řekl mírně a tiše Ludva, otec ho však hned zakřikl: "Bylo to vidět! Bylo to vidět!" Ludva jen pokrčil rameny, povzdychl a Pavlovi zde začínalo být úzko. Co by byl za to dal, kdyby už byla ta návštěva u konce a on se ocitl na ulici.

"Vezmu si, Ludvo, knihu s sebou domů, viď?" otázal se plaše. A Ludva jen němě přikývl.

"Spálil bych mu ji," řekl tvrdě otec. "Spálil bych ji bez milosti. Vezměte si ji, kamaráde, u vás bude lépe schovaná."

Pavel nemohl při těch slovech tušit, že ještě téhož večera bude mít příležitost pochybovat o bezpečí, které měla kniha u něho nalézt.

Ludva hrábl do torny, podal ji Pavlovi a ten se odporoučel. Pan Grygar a maminka mu zase podali ruku a Pavel běžel po temných schodech, jen matně ozářených strašidelnými světýlky, do dvora.

26. PRÍZRAK VE VIKÝŘI

Studený večerní vzduch ho objal, když seběhl ze schodů. Dvůr byl temný a tichý. V oknech se někde svítilo. Tlumené hlasy z bytů doléhaly k Pavlovi. Zahleděl se do míst, kudy se vcházelo k příkrým schůdkům, vedoucím do Ludvovy skrýše. Pavlovi se nějak zachtělo jít se tam podívat.

Ale ne – nepůjde nahoru. Zalkl by se snad hrůzou. Půjde jen několik kroků, jen aby viděl, jestli tam ty schůdky ještě jsou. Jen aby se přesvědčil, jestli by k nim v té tmě našel cestu.

Tak všelijak si namlouval a vysvětloval a sám sebe klidnil. Místo k východu na ulici pokročil do tmy na opačnou stranu, kde někde mezi zídkami, ohrádkami a haraburdím byly schůdky k Ludově skrýši.

A co by se stalo, kdyby šel po schůdkách až nahoru? Přesvědčí se, jestli má Ludva svou skrýš dobře zamčenou. Musila by to být velká náhoda, kdyby to tam bylo zrovna dnes večer!

Pavel jde opatrně krok za krokem dál. Drc! Teď zakopl o něco těžkého, co se hned začalo pohybovat: Proboha – co je to? Pavel má ještě tolik odvahy, že na to sáhne. Ah – už vidí. Je to povalený sud. Pavel se cítí spokojený tím objevem. Ale neklid v něm stoupá. Tady teď musí být zídka, kterou tenkrát přeskočili. Ano, zde je. Schůdky jsou jen několik kroků za ní.

Dochází k zídce, velmi nízké. Povrch se mu drolí pod rukama. Usedá na ni a vsedě se skrčenýma nohama se váhavě otáčí na druhou stranu. Z tajemné noci se blíží bouře. Vzduch je naplněný podivnou vůní, která zneklidňuje. Ve tmě prudce šumí stromy a vítr se vzmáhá, sténá a hučí. Po nebi se ženou roztrhaná mračna zvláštních tvarů. Pavle Zemanů, hovoří k sobě potichu Pavel, buď přece chlap! Takhle k sobě mluvit ho naučil Ludva. Četl prý někde, že to pomáhá, když je člověk rozčilený, zneklidněný. A tak si Pavel šeptá povzbudivé výzvy. Proč? Aby se nebál? Z čeho by vlastně měl mít strach? Proč by se měl bát?

Tady jsou už schůdky!

Už je na nich.

Zdá se mu, že se celé to dřevěné schodiště chvěje. Nebo se mu tak třesou ruce?

Vždyť to není možné!

Pavel se na chvíli postaví na prvním schodu. Přidrží se křečovitě rukama.

A jak tak stojí, jeho pohled zvolna jede vzhůru do černé výšky, až tam k vikýři pod střechou, kudy Ludva vcházel na půdu.

A vtom jako by se tam nahoře něco pohnulo!

Vítr hučí, v dáli výhrůžně zní temné hřmění a první kapky deště dopadají k zemi.

Blýská se! Nepříjemné růzovofialové světlo blesku rozčíslo tmu a ozářilo všechno vúkol.

A v té sinavé záři Pavel hledí vzhůru, přimrazen hrůzou!

Tam nahoře se cosi nevýslovně ohyzdného šklebí a chechtá. A jak záře blesku skomírá, v tom zlomku vteřiny Pavel ještě s úděsem pozoruje, že to neznámé se najednou pohybuje s kočičí obratností po schůdkách k němu – k němu – k němu!

Pavel vykřikne hrůzou a jeho jediná myšlenka v tom děsu je utéci, utéci! Myslí, že má v nohou olovo. Zdá se mu, že běží zoufale pomalu! Sám neví, jak se dostal přes zídku. Upadne přes povalený sud, ale již se opět zvedá a vbíhá do většího a hlavního dvora.

A to cosi stále dupe a skučí za ním!

Pavel letí průjezdem. Budou-li zavřena vrata, bude to jeho smrt. Pavel to ví.

Ne, vrata jsou otevřena do černé tmy, kterou nemůže zaplašit plynová lucerna, blikající v závanec větru.

Chata v Jezerní kotlině

Pavel má přiškrcené hrdlo. Něco křičí, ale snad to ani nejsou souvislá slova. Proboha! Proboha! Pomoc! Pomoc! Ulice je zoufale liduprázdná, déšť zahnal pozdní chodce domů.

Pavel běží přes pustá zákoutí, uličky a náměstíčka, klopýtá o chodníky a vyčnělé kameny, kličkuje na nárožích a marně pátrá po jediném chodci, ke kterému by zamířil.

A zlověstný dupot a skřeky jsou stále za ním.

Pavlovi se zdá, že se přibližují. Co chvíli se otáčí – a tu spatří vždy jen cosi velkého, podivnou postavu, jak se ve tmě dlouhými skoky blíží a blíží.

Pevně svírá Ludvovu knihu. Ludva! Kdyby tu tak teď byl Ludva. Kde asi teď je? Nu – doma. Klidně je doma, při světle, v bezpečí, nic za ním neběží.

Za dalším nárožím je už dům, kde Pavel bydlí! Musí ten šílený závod o život doběhnout. Necítí únavu, jeho tělo pracuje bezvadně. Jen duše umírá hrůzou.

V plné rychlosti vytočil roh. Kdyby tam někdo stál, srazil by ho Pavel k zemi prudkostí svého běhu.

Ale nebyl tam nikdo. A tamhle je vchod do Pavlova domu. Žlutavá záře světla se z něho vylévá na mokré chodník.

Pavel, uštvan děsem, vyběhl po schodech jako nikdy předtím.

Zabouchal na dveře, kopal a mlátil do nich. Pronásledovatel se již mihl dole u schodiště.

Pavel křičí, pak cítí, že dveře povolily pod tlakem jeho těla a že padá vystrašené mamince do náručí.

Naproti se otvírají dveře a sousedka zvědavě vyhlíží do chodby. Teď pomáhá paní Zemanové zvedat Pavla se země.

Něco běží, skáče a prchá dolů po schodech.

Z průjezdu vyrazilo něco do tmy, postava v dlouhém vlajícím černém plášti. Zmizelo to v dešti. Nad městem se rozpoutala strašlivá bouře.

Té noci Pavel ani jeho maminka nespali!

27. PRÁTELE JSOU ROZDĚLENÍ

Pak minulo několik dnů, ve kterých se nic nepříhodilo. Pavel ani Ludva alespoň nic zvláštního nepozorovali.

Dvakrát za tu dobu byli v Jezerní kotlině, aby tam strávili kouzelná odpoledne slunných horkých dnů, jež nadešly.

"Ludvo, běželo to za mnou," řekl po onom hrozném večeru Pavel Ludvovi. A Ludva jen pobledl a prohlásil: "Nebudeme tam vůbec chodit, ani ty, ani já. A pro tebe bude lépe, když půjdeš vždycky přímo domů. Není potřeba, abys mne doprovázel k nám. Nemuselo by se ti to vyplatit..."

Prázdniny se již kvapem blížily. Všichni hoši ve Spálených Mlýnech byli nedočkaví a vzrušení, tak jako všude před prázdninami.

Ale Pavel s Ludvou se letos těšili na prázdniny víc než jindy. Měli plno plánů s Jezerní kotlinou. Chtěli v ní strávit prázdniny, ale nevěděli ještě dobře, jak a co k tomu zařídit.

Ludva byl teď často velmi zamyšlený a někdy až podivný.

V deštivé dny byl mrzutý, skoro zlostný. Všechno ho popouzelo. Na Pavla byl v takových dnech prudký, zamračený a pro každé slovo se na něho utrhoval. Mokré střechy, uplakaná okna a blátivé chodníky vzbuzovaly u něho špatnou náladu.

V jednom z deštivých dnů, kterých bylo toho roku koncem května a počátkem června tolik, stalo se mezi Ludvou a Pavlem i toto:

Šli spolu ze školy a Ludva něco zlobně prohodil.

Pavel dobře neslyšel. Vždyť to Ludva zahuhlal do vyhrnutého límce. A tak se ho zeptal: "Co jsi říkal?"

A Ludva se mlčky a rozzlobeně od Pavla otočil a odešel pryč.

Oh – v takových nevlídných deštivých dnech, to nebyl ten Ludva, milý, vlídný, usměvavý a vtipný, jak ho Pavel znával za slunných jasných dnů.

Ale Pavel byl již zvyklý na ta různá Ludvova podivínství a tuto jeho prazvláštní proměnu za nevlídného počasí přiřadil jen k dalším záhadám a podivnostem, jež Ludvu obklopovaly.

Však mu Ludva všechno vynahradil v nejbližším dnu, kdy se vrátil k Pavlovi skoro až pokorně, sice beze slůvka vysvětlení předchozí špatné nálady, ale s tolika pozornostmi a s takovou milou přívětivostí, že se prostě na něj nebylo možné zlobit, nebo mu dokonce chtít oplácet stejným.

A přece se Pavlovi od jisté události zdálo, že se Ludva trochu odcizuje. Tou událostí byla dosti významná změna ve škole.

Jednoho dne čekala jejich třída před první hodinou marně na učitele. Měla být matematika. Ale "matykář" – jak hoši snad všude učiteli počtů říkají – nešel a nešel, ačkoli jindy byl opravdu matematicky přesný.

"Něco se děje," hlásil tajemně Sovík, který ze svého místa v první lavici u dveří občas podnikl výzkumné výpravy na chodbu. "Učitelé o něčem rokují..."

Chata v Jezerní kotlině

"Asi budeme mít prázdniny o měsíc dřív!" zažertoval Ludva.

"Nebo nám odpustí všechny pětky," smál se kdosi jiný.

Pak ale přiletěl Sovík z výzkumu a hoši již z výrazu jeho tváře poznali, že "matykář" jde!

Měli ho rádi, a tak se připravili k přivítání opravdu zdvořilým a vzorným tichem, sotva se pohnula klika na dveřích.

Ale kupodivu – učitel počtu to nebyl! Vešel třídní učitel s nějakými papíry v ruce.

"Rozdělíme vás, hoši," řekl se zvláštním úsměvem. "Přijde k nám přechodně několik nových učitelů, kteří nechtějí zahálet, než budou přiděleni na nové školy. A tak z vás budou dvě třídy."

Četl pak jména těch, kteří zůstali ve třídě původní, a těch, kteří se měli odloučit a jít do třídy nově zřízené. Mezi nimi byl i Ludva. Jeho nová třída se usídlila až ve třetím patře, zatímco třída původní byla v prvním. Přitom zůstalo v platnosti dosavadní nařízení, že žáci nesmějí o přestávkách navštěvovat jiná poschodí. A tak se stávalo, že se někdy Pavel s Ludvou neviděli po celý den. Ještě v den stěhování do nové třídy se Ludvovi ztratil jeden z jeho sešitů. Vrátil se zpět do staré třídy. Prohledal celou lavici, oznámil ztrátu učiteli, ale sešit se nenalezl. Málokdy předtím viděl Pavel Ludvu tak rozmrzelého. Chtěl ho potěšit, říci mu něco povzbuzujícího.

"Nevidáno, o sešit! Za měsíc ho už stejně nebudeš potřebovat. A přepisovat ho nemusíš, vždyť ti to třídní řekl."

Ale Ludva zamračeně odešel a na Pavla se skoro ani nepodíval.

28. KDE JE LUDVOVA KNIHA?

Teď se to už rozumělo samo sebou, že po každé cestě z Jezerní kotliny si bral Pavel Ludvovu knihu s sebou domů. Ludva ji doma mít nesměl, tatínek to s tím spálením myslel docela vážně! A skryš na půdě byla příliš nebezpečná, než aby se tam Ludva či Pavel mohli odvážit. Tam cíhalo cosi hrůzného, čemu nerozuměli, ale o čem věřili, že je v tom zakuklena smrt.

Pavel opatřil na knihu malou ocelovou pokladnu se zámkem, kterou získal výměnou za spoustu známek. Ke skřínce patřily dva klíčky. Jeden si ponechal, druhý dal Ludvovi.

Do Jezerní kotliny ovšem skříňku nenosili, byla těžká na tak dlouhou cestu. Ale jakmile se vrátil domů, uložil Pavel knihu do skříňky jako drahocenný poklad.

A ležela tam zase až do příští výpravy. Jinak ji Pavel vyndával, jen když v ní doma četl, třebaže už znal obsah skoro z paměti.

Jednoho dne v poledne zaklepal u Pavla menší hoch, doručil mu dopis a čekal na odpověď.

Pavel tohoto chlapce neznal, a tak ho nechal čekat na chodbě. Ostatně maminka to nikdy neměla příliš ráda, když si Pavel přivedl domů nějakého kamaráda. Natož pak úplně cizího hochá!

Dopis posílal Ludva. Pavel to hned poznal podle písma.

Milý Pavle, zněl dopis, pošli mi po chlapci, který přinese tento dopis, mou knihu. Zabal ji pěkně, aby nevěděl, co nese. Potřebuji tam něco napsat. Ludva.

"Pořád stejný tajnůstkář Ludva," bručel Pavel, když psaníčko dočetl a maminka se ho ptala, co v dopisu je.

"Taky to mohl vzkázat dopoledne ve škole a nemusil ani psát! A pak – ty jeho divné výrazy. Mezi sebou říkáme přece vždycky jen Zavřená kniha. A tady v psaní Ludva dělá, jako kdyby ten název neznal. A taky se divím, že si dává knihu poslat domů. Přece mu doma pořád říkají, že se tam s ní nesmí ani ukázat. A proč píše, že mám knihu zabalit, když ví, že ji mohu poslat v zamčené skřínce?"

"Ale tak nemudruj, knížku pošli – a je to!" ukončila maminka rázně jeho úvahy.

"To se ví!" oddychl si Pavel. Vzal skříňku, přesvědčil se, že je pořádně zamčena, a donesl ji chlapci, který pořád ještě čekal na chodbě.

"Odevzdej to Ludvovi!" řekl mu. "Nikde se s tím nezdržuj, pospíchá to!"

Chtěl ještě něco říci o drahocennosti obsahu skříňky, ale pak si to včas rozmyslil. Ten špunt přece nemusí vědět, co nese. Darmo by měl třeba ještě touhu dostat se obsahu na kloub. A to by rozhodně nebylo žádoucí.

Chlapec odběhl a Pavel ještě chvíli poslouchal, jak se jeho drobné krůčky vzdalují po schodech.

Dopoledne šel Pavel do školy dřív, aby Ludvu nepromeškal. Čekal na něho před školou. Nesmí ho minout, musí si s ním promluvit o tom jeho podivném vzkazu!

Však tamhle už Ludva jde! Podívejme se, to je nějaká náladička! Vidí Ludvu, jak se směje, a s ním přichází několik jiných hochů.

"Nazdar, Pavlíčku!" Ludva někdy tak Pavlovi říkal.

"Nazdar, Ludvo, ty jeden starý partyko!" zabouřil Pavel. "To to tak spěchalo

se Zavřenou knihou?"

"A co mělo spěchat?" udiveně se zeptal Ludva a v Pavlovi nepříjemně hrklo.

"No – přece ten vzkaz – vždyť jsi mi to klidně mohl říci až teď ve škole!"

"Ať se propadnu, jestli tomu rozumím!" zaklínal se Ludva a tvářil se velmi nechápavě.

Ale to už byl Pavel hotov se svou trpělivostí.

"Pro pět ran do nosu! Napsal jsi mi přece dopis, že ti mám hned poslat zavřenou knihu!" mluvil podrážděně.

"kdo? Já že psal nějaký dopis? Nic jsem nepsal!" křičel už skoro Ludva a úsměv zmizel z jeho tváře. "A kdo že ti dal ten dopis?"

"No přece ten mrňous, kterého jsi poslal pro Zavřenou knihu!"

"A tys mu ji dal?" vybafl Ludva.

Pavel jen přisvědčil. "Ano – proč bych ji neměl vydat – tady je tvůj dopis, podívej se!"

Zalovil v kapse a vytáhl papír se vzkazem.

"Ale vždyť já to nepsal," vyjekl Ludva zoufale. "Já to vůbec nepsal a knihu jsem nepotřeboval!"

Pavel byl zaražen. "To není tvoje písmo?" zeptal se skoro provinile a znovu prohlížel papír.

"Přece musím vědět, co jsem psal a co ne! – Trochu se to písmo podobá mému, to je pravda. Ale nepsal jsem to a basta!"

"Někdo nám knihu ukradl, vylákal ji na mně podvrženým dopisem. A já to hned tušil, že něco není v pořádku!"

Překotně a zmateně teď vykládal Ludvovi, jak mu dopis přinesl malý chlapec, jak se mu vzkaz zdál hned podivný, a jak přece knihu vydal. "Co teď budeme dělat?" končil zoufale své vyprávění.

"vypadá to opravdu tak, jako kdyby někdo toužil po naší knize!" řekl Ludva.

"Snad je v tom zapletená i Tarantule. Naštěstí máme knihu zamčenou ve skřínce, a ta je skoro nedobytná. A klíč k ní nejde jen tak snadno sehnat. Ani zámečník se do ní lehce nedostane. A tak je kniha alespoň na nejbližší čas v bezpečí, než ti neznámí darebáci skříňku otevrou. Tomu ale musíme zabránit."

Ve vzrušeném rozhovoru a horečném přemítání došli ke dveřím Pavlovy třídy. Hlas zvonku se rozlehl chodbami.

"Musím teď jít," pronesl chvatně Ludva. "Máme dnes do čtyř jako vy. Čekej na mne ve čtyři hodiny před školou. Musíme se na něčem uradit. Něco se musí stát!"

"Ano," pravil pevně Pavel, jemuž Ludvova chladná mysl dodala odvahy a síly, "musíme knihu zachránit za každou cenu." Chtěl ještě něco dodat, ale v záhybu chodby už spatřil učitele, který měl u nich první hodinu. Vběhl tedy rychle do třídy a Ludva spěchal nahoru po schodišti.

29. CO JE TO LOGIKA?

Dvě hodiny odpoledního vyučování byly pro oba opravdovou trýzní. Počítali minutu za minutou. Výklady učitelů nevnímali.

A když se hlas zvonku, oznamující tentokrát konec vyučování, rozlehl po chodbách, bylo to vykoupení.

Shledali se podle úmluvy před školními vraty a Pavel vyhrkl na Ludvu: "Tak co, napadlo tě něco?"

Ale Ludva nevypadal ani trochu moudře. "Neměl jsem čas přemýšlet," pravil.

"U nás se zkoušelo a pořád to práskalo kolem mne. Byli zkoušeni všichni od F a od H. Já jsem nějakým zázrakem vypadl. Ale strachu jsem zažil dost, byla by to dnes pěkná sardel."

Ploužili se ulicemi. Pavel se pohledem zavrtával každému kolemjdoucímu chlapci do obličeje.

"Nejdříve musíme dostat toho spratka," mluvil, "ten nám pak poví, kdo ho pro knihu poslal, kam ji odnesl. Nevěřím, že by dopis psal on, je na to ještě příliš malý."

"To by ale taky mohlo trvat několik dní. Spálené mlýny nejsou sice velké hnízdo, ale hledat mezi několika tisíci jednoho, to dá přece jen hezkou prácičku."

"Asi takhle vypadal, takhle byl velký," ukazoval Pavel každou chvíli na nějakého chlapce.

"Musíme na to jít vědecky," řekl rozvážně Ludva. "Musí nám pomoci logika, četl jsem o tom, znamenalo přemýšlet o věci tak, jak se asi mohla nejpravděpodobněji stát."

"Nerozumím přitom ale ani za mák, jak tu logiku chceš přinutit, aby nám pomohla knihu nalézt," namítl bezradně Pavel.

"Dobrá, dobrá, nech mne domluvit," utěšoval ho Ludva, ačkoliv měl ještě větší právo být rozmrzelý a zoufalý. "Mysleme tedy logicky: Co bychom asi dělali my, kdybychom byli v situaci jako ten, kdo nám knihu vzal? Měli bychom knihu, a

přece bychom k ní nemohli!"

"Pokusili bychom se skříňku otevřít!" odpovídal Pavel zkroušeně jako žáček ve škole.

"Ano, otevřít, výborně! To je už, logické myšlení," skoro jásal Ludva. "A co dál? Představ si to přece! Chtěl bys skříňku otevřít! Co bys na to vzal? Jak bys skříňku otvíral?"

"No – šel bych myslím se skříňkou domů. A snažil bych se, aby mne s ní nikdo neviděl." Pavel se na chvíli odmlčel. Přemýšlel, co by dělal dál, kdyby byl na místě neznámého zloděje.

Pak pokračoval: "Vzal bych doma nějaké dláto nebo sekyrku a pokusil bych se otevřít víko skřínky."

"Načež bych asi dláto zlomil a na sekyře udělal zuby, protože skříňka – jak je jistě pánovi známo – byla ocelová," smál se Ludva a Pavel mu v duchu málem zazlival dobrou náladu.

"Ano, to by se asi stalo –," připustil rozmrzele.

"Tak vidíš, jak už jsme daleko! A co děláš s věcmi, které nemůžeš otevřít?"

Pavel ale pořád nevěděl, kam Ludva míří, a tak jen řekl: "Ať jsem papež, jestli tomu rozumím!"

"Má ty dobroto, má ty prostoto," křižoval se Ludva. "No, co přece děláš se zámkem, který ti nejde otevřít? K zámečníkovi, kamaráde, k zámečníkovi se obyčejně chodí s takovými věcmi, rozumíš?"

"Ach – teď už chápu, co myslíš," počal se usmívat Pavel. "Chceš říci, že neznámý podvodník donesl skříňku k nějakému zámečníkovi, aby mu ji otevřel?"

"Tak jest, můj rudý bratříčku, tak jest!" otcovsky přisvědčil Ludva. "A proto honem, honem musíme oběhnout všechny zámečnické dílny ve městě. Možná že se naše teorie – takovýmto předpokladům se totiž, abys věděl, říká teorie – neosvědčí. Třeba se ten lupič do ní přece jen nějak dostal sám, ale ten nápad se zámečníky je alespoň nějaká naděje, a nesmíme ji proto pustit ze zřetele."

"Ano, je to vlastně úžasný nápad," připouštěl s obdivem Pavel a Ludva s veselou pýchou dodal: "Získaný logickým myšlením!"

"Půjďme nejdříve k Mištěrovi, to je zámečník vedle nás v domě," navrhl Pavel.

"Dobrá, nevěřím sice, že by ten dareba byl tak neopatrný, že by si dal skříňku otevřít několik set metrů od místa činu, ale pokusme se! Někde přece začít musíme."

"Můžeme se tam aspoň poradit, když nic jiného!" řekl ještě Pavel.

30. HLEDÁNÍ KNIHY

Dalí se do klusu a za chvíli se octli před domem, kde Pavel bydlil. V blízkosti taky Ludva uviděl Mištěrovu zámečnickou dílnu.

Vpadli do ní jako draci. Pavel se hned ujal řeči.

"Pane Mištěro, nepřinesl vám sem někdo k otevření malou příruční pokladnu? Byla taková hnědá a měřila asi osmnáctkrát dvacet pět centimetrů!"

Mistr se na Pavla udiveně podíval a zavrtěl hlavou: "Nic takového nám sem nepřišlo, kamarádi, nic! A co s tím vlastně má být? Proč to sháníte?"

Ludva mu to tak trochu a neúplně vysvětlil. Někdo jim zkrátka skříňku vzal, měli v ní všelijaké klukovské tajnosti a chtěli vědět, zda sem skříňku nepřinesl – nu nevádí – když není, tak není.

"Budete asi musít oběhnout všechny zámečnické dílny ve městě," pravil pak pan Mištěra.

"Jen kdybychom o všech věděli," beznadějně pronesl Pavel, ale Ludva byl pohotovější. Obrátil se znovu na mistra a zaprosil:

"Kdybyste byl tak laskav, nemáte nějaký seznam? Neřekl byste nám, kde dílny v městě hledat? Jistě své kolegy znáte!"

Pan Mištěra se dobrácky usmál Ludvově pohotovosti. "Jak bych je neznal," pravil. Vzal tužku a načrtl těžkou rukou jedenáct adres. "To jsou moji konkurenti. Víc jich nebude! Takhle jich je až dost," dodal trpce.

Hoši zdvořile poděkovali a vypadli z dílny.

"Něco mi říká, že jsme na dobré cestě," radoval se Ludva.

"Taky se mi zdá," horlivě přisvědčoval Pavel.

Ale jak postupně navštěvovali jednu dílnu za druhou u z každé odcházeli s nepořízenou, ztráceli znenáhla víru.

Najednou se Pavel dokonce rozběhl za nějakým menším hochem až do domu v domnění, že jde o chlapce, kterému tak hloupě vydal skříňku.

Chlapec se ale dal do křiku a Pavel měl co dělat, aby se zavčas dostal ven. Správkyně domu už běžela ze dvora a posílala za ním nelichotivá slůvka a hrozby. Do každého dalšího zámečnictví vcházeli se stále menší a menší nadějí.

Čas pokročil a Pavla napadlo, že měl být vlastně již dávno doma. Slíbil přece mamince, že přinese ze sklepa uhlí a že jí pomůže utřít nádobí. A musí

ještě dodělat rys!

Už ani nemluvili, když se zastavili před další zámečnickou dílnou. Byla to devátá. Zklame-li i tato, zbývají už jen dvě. A pak budou tam, kde odpoledne začali!

Svou řeč už uměli skoro nazpaměť. V každé dílně vždycky začínali: "Dobrý den! Prosím vás, pane, nepřinesl sem dnes někdo k odemknutí takovou hnědou ocelovou skříňku?"

Privykli již na zavrtění hlavou: "Ne, nikdo nepřinesl nic." Zůstali teď ochromeni stát, když jim zámečník odpověděl: "Bylo tu něco takového! Proč to ale chcete vědět?"

Proboha! Bylo tu něco takového! Bylo! To znamená, že už tady není!

"Ukradli nám tu skříňku," vyhrklil ze sebe Pavel. "Ta skříňka byla moje a ručně psaná kniha v ní byla tady mého kamaráda. Každý z nás má od ní jeden klíček. Podívejte se! Tady jeden z těch klíčů je! A najednou mně přinesl dnes v poledne nějaký malý hoch podvržený dopis, že mám skříňku zde Ludvovi Grygarů poslat. Vydal jsem ji tedy, jenomže ten dopis nepsal Ludva a skříňku samozřejmě taky nedostal."

"Ah – tak je to tedy," pravil zámečník zamyšleně a vzal od Pavla klíček. Pozorně prohlížel jeho tvar a zoubkování.

"Můžeme se přesvědčit, zda se hodí," povídal přitom.

"Skříňka je tady?" vykřikl radostně Ludva.

"Ano. Přinesli ji sem dva starší hoši, mohlo jim být tak asi šestnáct let," hovořil zámečník. "Neměli však dost peněz, a tak zde krabici nechali a mají si pro ni ještě dnes večer přijít."

Shýbl se pod stůl a v nejbližším okamžiku spatřili rozradostnění hoši svou skříňku, odborně otevřenou. Kniha byla uvnitř, neporušená, jak ji tam Pavel včera večer uložil.

"Ano, to je naše!" vykřikl Pavel.

"Klíček se ke skřínce hodí dobře," pravil zámečník. "Ale přesto se mi to všechno ještě nějak nezdá. Řekněte alespoň, co je v té knize!"

Pavel se blaženě rozesmál. "Tak jen si řekněte, pane, z které stránky co chcete vědět. Na šesté stránce v pravém rohu nahoře je obrázek fialové oblohy s dvěma žlutými pásy nad lesem na obzoru. Na osmé je kresba Indiána, jak vylézá na příkrou skálu. Pod tím je nápis: Rychlý Jelen stoupal stále výš, jeho nohy neznaly únavy. – Co chcete ještě vědět? Řekněte si!"

Zámečník se přesvědčil o pravdivosti Pavlových slov, ale přece Pavla ještě několikrát vyzkoušel.

"Ano, víte dokonale, co je v knize!" připustil. "Také klíček nasvědčuje, že skříňka patří spíše vám než těm, kteří ji přinesli. Vydám vám ji, ale legitimujte se, ukažte nějakou průkazku."

Ludva okamžitě vylovil školní legitimaci a Pavel měl při sobě doklad o zaplacení školného v houslové škole. Doklad zněl na jeho jméno a adresu. Mistr si všechno pečlivě zapsal.

"Vezmeme si krabici hned s sebou," řekl Ludva. "Zaplatíme vám, co vám měli zaplatit ti darebáci."

"A nechtěli byste si počkat, abyste viděli ty, kteří vám krabici takovým podvodným způsobem odcizili?" zeptal se ještě zámečník. "Musí přijít každou chvíli. Řekl jsem jim, že zavírám v sedm hodin."

"Počkáme si!" souhlasili. "Uvidíme poprvé svoje nepřátele tváří v tvář."

Pak ještě vylovili z kapes něco peněz a skládali se na zámečníkův účet. Nemuseli to platit. Ale měli takovou radost z objevu skřínky s knihou a nechtěli, aby zámečník utrpěl škodu.

Najednou, zatímco byli obráceni ke stolu otevřely se dveře, ale vzápětí je někdo hned zase kvapně a prudce přibouchl a pak bylo slyšet zběsilý úprk po ulici.

"To byl on!" zvolal zámečník. "Rychle za ním. Jeden z nich! Když vás tu zahlédl, utekl."

Pavel i Ludva vyletěli na ulici jako střely. Ale spatřili uprchlíka mihnout se již jen na konci ulice. Nepoznali ho.

Pustili se za ním, jak nejrychleji dovedli. Pavel vynutil ze svých nohou takovou rychlost, jakou snad běžel jedině tehdy večer, když ho pronásledovalo to něco z Ludvova dvora. Nechal Ludvu brzo daleko za sebou. Ludva jeho "motoru" zkrátka nestačil.

Pavel se vyřítil do ulice, v níž neznámý zmizel, ale nespatriil již nikoho. Ulice se křižovala s mnoha jinými a navíc tady byly asi dva průchodní domy. Další pronásledování by bylo marné, když Pavel ani nevěděl, kam běžet.

Vracel se rozmrzelý zpátky. Na nároží se setkal s udýchaným Ludvou.

Šli zvolna k zámečnické dílně. Mistr je se zájmem vyhlížel.

Chata v Jezerní kotlině

"Ani jsme ho nezahledli!" hlásil Pavel mrzutě.

Mistr se jen smál. "Vždyť taky upaloval. Škoda že jste už nebyli schováni, když vzal za kliku. Mohli jsme ho hned chytit!"

Vydal jim skříňku s knihou a Pavel i Ludva, rozzáření, nesli si poklad, dočasně ztracený.

"Nikdy víc," zašeptal Pavel vášnivě, sotva jim zmizela zámečnická dílna z očí, "nikdy víc se nedám napálit! Ale nachytil by se – myslím – každý," dodal pak ještě jaksi omluvně. "To úplně stejné písmo! Všiml sis přece? Vždyť ten neznámý ničema psal opravdu jako ty! Nikdy jsem ještě neviděl, že by dva lidé psali tak úplně stejně!"

"Nu – tak zrovna úplně stejné to písmo nebylo," odporoval Ludva, "ale podobné bylo hodně, to připouštím. Studoval jsem ten dopis ve škole. Zkoumal jsem jedno písmenko po druhém. Byla tam i celá slova, že kdyby je někdo z dopisu vystříhl a ukázal mi je samotná, nepoznal bych, že jsem je nepsal!"

"A to jsme si myslili, jak bude u mne kniha v bezpečí!" povzdychl Pavel. "Ale dám si teď pozor! Teď by si pro ni mohl přijít sám svatý Petr, tak ji nevydám nikomu jinému než tobě, z ručky do ručky."

"Je to opravdu už několikátý útok na tu naši knihu," pravil zadumaně Ludva. "Nevím, co s tím budeme dělat! Mám předtuchu, že se z toho vyklube něco velmi ošklivého, pro nás zlého."

Bylo již značně pozdě a v ulicích se valem tmělo.

Hoši došli v rozhovoru až před dům, v němž Ludva bydlil.

"Huu – tady mi od jisté události vždycky přejíždí mráz po zádech. Nemohu si pomoci!"

Ale na dvorku dnes nečíhalo žádné nebezpečí. Na bednách tiše a pokojně seděl neškodný pomatenec Dernet a hladil kočku. Nějaká sousedka vylévala z kbelíku vodu do kanálku uprostřed dvora. Z otevřených dveří na ni někdo volal a ona vesele odpovídala dovnitř: "Ale teď nic neslyším. Teď tady vylévám vodu! Až přijdu!"

Ano, dnes tu byl klid, dnes tu nebylo nic, čeho by se Pavel musil děsit.

Vešel s Ludvou na dvorek, chvíli pozorovali nenápadně Dernetu, který na ně tupě hleděl, a pak se vrátili ven před dům. Zde se rozloučili.

"Tak zítra jdeme do Jezerní kotliny!" volal za Pavlem Ludva z průjezdu.

Ten večer došel Pavel domů klidně a bez pronásledování. A při večeri mamince dlouho povídal, jaký úklad byl proti němu a Ludvovi dnes nastrojen – a jak jen díky Ludvově logickému přemýšlení knihu zachránili.

Pak se ještě asi hodinu učil, připravil si učení na zítřek a šel spát.

31. NOČNÍ NÁVŠTĚVA

Toho večera nemohl Pavel dlouho usnout. Události dne mu vířily hlavou a marně mezi nimi hledal nějakou spojitost.

Venku byla tichá noc.

Měl otevřené oči, necítil se ani trochu ospalý a pozoroval na stropě odraz svítilny z ulice. Okenní rámy zformovaly její odlesk do pitvorného obrazce, který vypadal jako žirafa se třema nohama.

Jestlipak už Ludva spí – myslí si Pavel. Co se mu to asi zdá? On si zapisuje své sny! Dnes byl nějak unavený.

Ale hlavu má Ludva bystrou, to se musí uznat! A toho cvičení se pořád ještě nevzdal. Pak si Pavel vzpomíná, jak nedávno, když ještě jejich třída nebyla rozdělena, byl Ludva vyvolán ze zeměpisu.

To bylo prostě úžasné, co všechno věděl! Kde ty vědomosti bere? I učitel se zdál být udivený. Ludva bez pobízení a vyptávání pověděl o Mexiku tolik zajímavého, že mu třída začala tleskat, když odcházel ze stupínku!

A jak on – panečku – dovede po zkoušení odcházet od tabule! To není zkroušený žáček, umorěný otázkami učitele a radující se, že už je po mučení a že si může jít sednout do bezpečné lavice! To je odchod vítěze, klidného a sebevědomého. Ukloní se vždy vážně a skoro až důstojně, obřadně.

Pavel už usíná a uvědomuje si, že se bude mnohem víc a svědomitěji připravovat do školy, aby mohl také tak hrdě odcházet od tabule jako Ludva. Dokonce se mu už o tom začíná zdát...

Pavel nevěděl, jak dlouho spal. Ale když se probudil, byla hluboká noc.

Co to Pavla probudilo? Měl nepříjemný pocit, že ho probudil nějaký hluk!

Pozvedl hlavu na polštáři. Je něco slyšet? Ne!

Maminka klidně oddychuje na druhé straně pokoje. Spí. Kdyby nespala, slyšela by ho a už by zavolala.

Chvilí je strnulé, napjaté ticho.

Ale teď jako kdyby někdo sahal z chodby na kliku u dveří!

Pavel ani nedýchá.

Opravdu – je to tak! Někdo je na chodbě. Je slyšet přešlápnutí.

Chata v Jezerní kotlině

V prvním okamžiku si Pavel myslí, že probudí maminku. Pak ho ale napadá, že by ji darmo vystrašil. Chvilí ještě počká.

Jestlipak je zamčeno? Pavel si nemůže vzpomenout, že by večer zamkl. Snad ale maminka! Ta je přece tak úzkostlivě opatrná! Pavel opatrně slézá z postele. Při každém zaskřípění podlahy mu tuhne krev v žilách. Plíží se ke dveřím.

Klika se matně blyští ve tmě. A náhle strnul... Zůstal stát, hrůzou jako přibitý. Klika se pohnula! Zvolna a hrůzně.

Pavel tiše přiskočil až ke dveřím. Levou rukou se přesvědčil, zda je důkladná zástrčka otočena tak, aby se dveře nedaly otevřít, pravou rukou uchopil kliku. Narovнала se do původní polohy – ale teď ji někdo nebo něco tlačí opět dolů.

Pavel se ji marně snaží udržet ve vodorovné poloze. Opět a opět nějaká nezměrná síla ve tmě chodby mačká přes jeho odpor kliku dolů a snaží se otevřít dveře.

Pavel slyší za dveřmi podivné sípění. Srdce mu buší a na čele mu stojí studený pot.

Otevírá opatrně kukátko ve dveřích a vyhlíží skulinou do chodby. Vidí však jen neproniknutelnou, černou tmou.

Něco ho nabádá, aby naráz otevřel dveře, vyrazil ven a tloukl kolem sebe jako zběsilý.

Zdravý rozum ho však varuje. Nemůže to přece udělat! Tam venku ve tmě číhá možná smrt! Chce s ní alespoň promluvit.

"Kdo je tam venku?" volá příškrčeně. Ani nepoznává svůj hlas. Jako kdyby promluvil někdo docela jiný!

Chvilí je ticho. Snad vteřinu, snad deset – Pavel neví. Tlak na kliku povolil.

A pak slyší podivný, dutý hlas:

"Tu knihu. Tu knihu chci! Ukázat cestu! Jak se tam jde? Tam k jezeru chci! Chci vidět kříž!"

"Tady není žádná cesta," blekotá Pavel v hrůze.

Podivný návštěvník něco zabručí, a pak zalomcuje zuřivě klikou. "Knihu! Knihu chci! Cesta!"

Když Pavel již myslí, že omdlí hrůzou, napadne ho spásná myšlenka. "Přinesu za chvíli knihu dolů!"

Na chodbě je ticho, Pavel slyší jen sípání.

Pak se od dveří vzdalují kroky, noční vetřelec jde zvolna a tiše po schodech dolů. Pavel v duchu sleduje kroky neznámého, slyší, když se ocitají na plošině v mezípatrech.

Tak sleduje kroky až ke dveřím do sklepa. Zřejmě se návštěvník v domě příliš nevyzná, když místo do průjezdu sestupuje ještě po dalších schodech až ke sklepu.

Pak zavládne po celém domě ticho.

Pavel si jde lehnout. Neví, co by moudřejšího podnikl. Jak dlouho bude trvat než neznámý prohlédne lest a vrátí se pro knihu? Není pochyby, že chce jejich knihu. Zavřenou knihu!

A co říkal o cestě? Že chce k jezeru?

A najednou jako jasný blesk ozářila ty zmatky a záhady jedna vzpomínka. Ano – na předposlední stránce knihy si Ludva kdysi, snad z dlouhé chvíle, namaloval plánec cesty do Jezerní kotliny!

Zakreslil tam všechny rokle, osamělé stromy, bílé balvany, na kterých napsal první nejdelší část své knihy po objevu Jezerní kotliny – tehdy v tom "zeleném" soumraku, bylo tam i místečko Sedmi kopretin, Montevikův vodopád, Červená skála, Měsíční pláně, zkrátka všechny úseky tak, jak šly za sebou a jak si je Ludva pojmenoval.

A neznámý noční návštěvník asi netoužil po knize, ale po plánu cesty do Jezerní kotliny. Vždyť to tam za dveřmi docela jasně řekl!

Unavený Pavel usíná uprostřed úvah. Návštěvník se již nevrací. Je klid a ticho na temných chodbách.

Ráno chodil správce domu od nájemníka k nájemníkovi.

"Neztratilo se vám dnes v noci něco? Ráno, když jsem otevřel dům, vyrazil ze sklepa nějaký člověk, ani jsem ho pořádně nezahlédl, a zmizel v ulici. Chlap byl schovaný v domě přes noc."

Nikdo z nájemníků o noční návštěvě nevěděl a Pavel nic neřekl. Jen se děsil příští noci. Ale ta byla klidná, další také a Pavel se zase pomalu přestával bát přicházejících večerů.

32. ZTRACENÝ SEŠIT OBJEVEN

Jak krátké byly druhého dne po strašidelné noci přestávky na to, co si chtěli Pavel s Ludvou říci o minulých událostech. Neboť nejen Pavlovi – ale i

Chata v Jezerní kotlině

Ludvovi se něco přihodilo.

Zákaz přebíhat ve škole o přestávkách z jednoho poschodí do druhého pořád ještě platil, ale požádal-li žák dohlízejícího učitele, dostal občas výjimečně povolení k návštěvě jiné třídy. Pavel tak učinil a povolení dostal. Děs noci byl v Pavlovi ještě silný, a tak vylíčil všechno tak živě, že Ludvu mrazilo v zádech.

"Bojím, bojím, bojím," třásl se Ludva s nucenou veselostí a byl zase trochu pobledlý. "Zažíváš to ale pěkné příhody! U mne to začalo, tam ve skrýši. U tebe to pokračuje..."

"A kde to asi skončí?" přerušil ho zadumaně Pavel.

Ludva na to nedal odpověď. K oběma hochům se přiblížilo několik chlapců ze třídy. Povykovali a běželi někam za Lejčkem. Měl gumový prak, papírové střely a šel strílet přes zábradlí do nižších pater na jiné chlapce.

Pavel i Ludva se na sebe podívali a mlčky se dorozuměli. Měli v tu chvíli oba stejnou myšlenku: Co je všechno tohle počínání chlapců proti tomu, co prožívají a dělají oni dva!

Když nikdo neposlouchal, pokračovali v hovoru.

"Byla to jistě zase ta nestvůra, která mne pronásledovala tenkrát, jak jsem šel od vás," mínil Pavel.

Ludva jen přisvědčil: "Ano, vypadá to tak! A chtěla zas tu naši nešťastnou knihu! Co útoku již na ni bylo! Uvidíš, Pavle," dodal prorocky, "že ta kniha bude proto ještě jednou slavná, strašně a moc slavná!"

Usmál se tak, jak se jen on dovedl usmát, ale hned zase zvažněl. "A myslím," pokračoval pak zvolna, "že to, co tě pronásledovalo tehdy od nás a co u vás tisklo v noci kliku, se taky dobývalo do mé skrýše! Je to pořád jedna a táž bytost! To je víc než jisté."

"A co to říkala o jezeru?" tázal se pak znovu Ludva. "To o jezeru?"

"Chci k jezeru! Cesta! – nebo tak nějak...", vzpomínal si Pavel.

"Je jasné, že ten netvor chce do Jezerní kotliny!" rozvínoval Ludva své domněnky. "Nikde jinde tady o žádném jezírku alespoň nevím. Nějakou náhodou se dozvěděl, že my tam cestu známe a že jsem ji zakreslil do Zavřené knihy."

"To je možné," připouštěl Pavel váhavě, ale Ludva prudce dodal:

"Ne – možné, ale docela určité je to, jistě to tak je. Když jsem byl s knihou v začátcích, našim se to moje psaní docela líbilo. Maminka se tím dokonce tak trochu pyšnila, jak pěkně maluju a píšu – a tak nosila knihu po celém domě, všem sousedkám ji ukazovala a každý si ji mohl prohlédnout. I ten plánek cesty do Jezerní kotliny ukazovala."

Je úplně možné, že se zmínka o tom donesla někomu, kdo se z nějakých neznámých důvodů chce dostat do Jezerní kotliny."

"Vypadá to tak," souhlasil dost neochotně Pavel. "Ale co je to Tarantule, kdo byli ti dva zloději, kteří na mně vylákali Zavřenou knihu, a jakou to má spojitost?"

"Chceš vědět příliš mnoho," odbyl ho Ludva. "Ale o Tarantuli ti přece řeknu něco nového: Našel jsem dnes sešit!"

"Který sešit?"

"Božíňku – ještě se ptej který!" zlobil se naoko Ludva. "Cožpak ztrácím deset sešitů denně? Našel jsem sešit, který mi zmizel při stěhování do nové třídy."

"A co to má společného s Tarantuli!"

"Víc, než si myslíš," smál se Ludva. "Sešit mi totiž ukradla Tarantule."

"A jak to víš?"

"Podívej," řekl Ludva a vytáhl z kapsy zmačkaný lístek se známou již kresbou ošklivého pavouka. Na lístku bylo napsáno: "Už sešit nepotřebujeme." Pod kresbou bylo razítko z linolea a vedle něho značka "a/II".

"Ať jsem svatý, jestli tomu rozumím," vrtěl Pavel udiveně hlavou, ale Ludva byl zase již dál.

"Divíš ses přece včera," pravil k Pavlovi, "jak dokonale někdo napodobil moje písmo! Musil se to naučit podle nějakého vzoru. A ten našel v mém sešitě! Když už ho nepotřeboval, s posměchem mi ho vrací."

"Ale to máme jedinečnou stopu," vykřikl rozjařeně Pavel. "To dokazuje, že Tarantule je ze tvé třídy! Kdo cizí by mohl vejít a dát ti sešit do lavice?"

"Alespoň někdo z té Tarantule je určitě od nás!" prohlásil Ludva. "Nevím ještě, kdo to je, ale přijdu na to, objevím to! A jak budu mít jednoho, odhalíme celou Tarantuli!"

"Rád bych věděl," pravil pak ještě Pavel, "co znamenají ta písmena otištěná vždy u pavouka!"

Ale to ani bystrý Ludva zatím nerozřešil. Konec přestávky ukončil rozhovor obou kamarádů. Ludva vběhl do své třídy a zkoumavým zrakem přelétl všechny

Chata v Jezerní kotlině

hochy. Všechny tváře se zdály lhostejné a nevinné. Která z nich patří členu Tarantule?

33. NEJKRÁSNEJŠÍ CHVÍLE

A zase mýjely klidné dny, naplněné slunečním jasem a vůní sušeného sena.

V těchto dnech se vydávali Pavel s Ludvou nejraději do své zamilované Jezerní kotliny, kde vždy prožili několik krásných hodin, odloučení od ostatního světa.

Zde sprádal Ludva své barevné vidiny a přenášel je v podivných větách do úhledných řádků a obrázků knihy, zde se stávaly duše obou hochů velkými a krásnými.

Ludva byl již zase dobrý a hodný kamarád, chvilkové špatné nálady přešly a nevracely se.

Naučil Pavla všechno pozorovat a všemu se podívat.

Po celé cestě do ležerní kotliny měli rozsety zastávky u nejpodivuhodnějších drobnůstek a zvláštností.

Zde bylo údolí Modrásků, droboučkových vybledlých motýlků, jimiž se modraly obě stráně. Nikde jinde jich nebylo takové množství pohromadě. Tam o kus dál bylo místo sedmi kopretin, jejichž vzrůst přesně pozorovali stejné jako změny jejich vzhledu; jinak vypadaly v poledne a jinak večer, kdy chlad večera květiny uzavíral.

Zakreslili polohu kaménků v tůňkách, do nichž spadaly malé vodopádky. Připisovali k těm nákresům data. Při každé výpravě shledali, že kaménky svou polohu změnily. Někdy se mezi nimi objevil odkudsi z neznáma i kamének nový, nezakreslený. Nejvíce změn pozorovali ve vodopádu Montevikově.

Věděli o sídlištích velkých brouků v řídce porostlém kopečku hlíny ve žluté rokli, zasypané spoustami žlutého kvítí. Brouci se leskli kovovou modří a kus výše bylo černé mraveniště.

Když leželi v trávě u jezera a jejich oči se nořily do modra nebe, pozorovali hradbu borovic, které vysoko na skalní stěně zakrývaly pohled na obzor.

A nad tou hradbou vyplouvaly oslnivě bílé závoje mraků. Chvíli zůstalo nebe nad borovicemi čisté, azurově modré. A už se opět vynořuje okraj nových oblaků. Roste a roste a tamhle se okazují další. A opět běží oblaka po nebeské dráze nad Jezerní kotlinou.

"Víš, to jsou Manitouovi koně z věčných lovišť, podle nich Černý Jaguár řídil své boje," říkával Ludva. Jeho oči byly při tom vždy plny podivného vnitřního žáru a navíc v nich svítily ohníčky odraženého slunce. Díval se na horu a mluvil skoro šeptem a spíš k sobě než k Pavlovi.

Takové chvíle v Jezerní kotlině byly nejkrásnější. Tu se Pavel neodvážil přerušit Ludvu v těch chvílích zanícení se mu obdivoval a připadal si proti němu malý.

V těch sluncem prozářených dnech se plnily stránky zavřené knihy mnohem rychleji a příběhy tak zajímavými, že Pavel vydržel celé hodiny sledovat přibývající řádky.

Zajatému mladému rudochovi kmene Navajů nedal Ludva vyváznout z vodního propadliště!

Odvážný chlapec zmizel ve spoustách zpěněných vod, řítících se do propasti, ale Černý Jaguár si to vykládal jako zradu na úmluvě a podnikl do lovišť a vesnic kmene Navajů další výpady. A každý ten výpad byl sám o sobě příběhem plným dobrodružství a napjatých situací. Kde se braly ty myšlenky v Ludvově hlavě?

34. LUDVA MÁ NÁPAD

Ludva byl vždycky takový zvláštní tajnůstkář! Pavel si na to už pomalu zvykal a smířoval se s tím.

Tak jako například třeba dnes:

Pavel přišel večer domů z pochůzek, které musil mamince obstarat po městě.

"Máš tu nějaké psaníčko," řekla mu, sotva položil kabelu s nákupy a vrátil drobné peníze. A když viděla jeho nedůvěřivý pohled, rychle dodala:

"Ne – tentokrát to asi nebude nic špatného – přinesl to sem sám Ludva Grygarů."

"Ludva? To je ale divné! Co mně to asi píše?" kroutil hlavou. "Vždyť jsme byli odpoledne spolu!"

Rozevřel papírek a četl:

Pavle, napadlo mě něco ohromného! Zítra jdeme do Jezerní kotliny. Řeknu Ti to cestou. Snad se Ti to bude také líbit.

Ludva.

víc nic! Prožlукlý Ludva se svým tajnůstkářstvím!

Celý večer až pozdě do noci Pavel dumal, co to má znamenat. Ještě štěstí, že

Chata v Jezerní kotlině

psaní opravdu donesl Ludva sám a že v tom není nic podezřelého!

Druhý den ve škole o přestávkách Pavel schválně Ludvu nevyhledal, ačkoliv hořel zvědavostí. Nechtěl ji však ukázat.

A tak až cestou do Jezerní kotliny Ludva vyrukoval se svým nápadem.

"Pavle," povídal rozvážně, "co tomu říkáš, abychom v Jezerní kotlině postavili srub?"

Pavel se po těchto slovech zastavil. "A jak bychom ho stavěli? A kdy?"

Ludva udělal legrační zklamaný obličej.

"A to se můžeš takhle ptát ty, spolumajitel Jezerní kotliny?" pravil káravě.

"Myslíl jsem, že budeš skákat radostí nad tím nápadem – a ty zatím –"

"Ale vždyť já to nezamítám," odporoval Pavel, "jsem jen překvapen – to je to celé..."

"Tak pojď, sednem si chvíli," pravil usmířený Ludva a táhl Pavla nadšeně k Bílým kamenům, na kterých seděli tenkrát, když vyprávěl Pavlovi poprvé o "černých věcech"...

Vyndal z kapsy přeložený sešit a tužku. "Takhle si to asi představuju, podívej se!"

Črta na papíru rychlou rukou. Bylo vidět, že už o tom doma hodně přemýšlel a že mnohokrát svůj nápad překresloval na papír.

"Srub by byl docela malíčký, ale přece by měl dvě místnosti. V jedné bychom měli lůžka, druhá by sloužila za skladiště a za pracovní místnost. V každé by bylo jedno okno. Dveře by byly v hlavní místnosti, do které by se vcházelo z verandy." Lůžka bychom měli u okna, abychom pořád viděli ven, kdykoliv bychom potřebovali. Takhle by to asi vypadalo."

Přistrčil Pavlovi svůj náčrtek.

Pavel byl pro Ludvovu myšlenku hned získán. To bude krásná zábava na prázdniny! Stavba srubu v Jezerní kotlině! Vždyť tam budou moci i přespávat, nebudou musit každý večer před setměním utíkat domů. Uvidí, jak vypadá Jezerní kotlina večer při svitu měsíce i ráno za východu slunce! To bude něco!

"A v kterých místech kotliny bychom měli srub postavit?" ptal se Pavel.

"Také jsem už na to myslel. A nevím to ještě dost určitě. Bude nejlépe, když si dnes celou Jezerní kotlinu důkladně prohlédneme, a tak se budeme moci snadněji rozhodnout."

"Cožpak ty neznáš kotlinu ještě dost dobře, že si ji musíš znovu prohlížet?" divil se Pavel.

"Ale znám! Je však nutno vyhledat místo rovné, bez hrbolů, aby se nám snadno stavělo!"

Ještě týž den se měli přesvědčit, že přece jen Jezerní kotlinu neznají dobře a že je tam něco, co nikdy dříve nepostrehli.

35. NÁHROBEK U SKÁLY

Jezerní kotlina přivítala oba hochy tichem. Cesta přes rokle plné květů, přes velké i malé vodopádky Zeleného potoka byla krásná. Ale zde, v Jezerní kotlině, bylo vše ještě krásnější a barevnější.

"Tady někde to bude," pravil tiše Ludva, když stáli oba na vstupní stezce nahore a dívali se do Jezerní kotliny, "tady někde vyroste o prázdninách naše chata, náš druhý domov."

Pak se nedočkavě rozběhli dolů, pokud ovšem šlo běžet po drolicí se stráni, mezi keři a roštím.

Zastavili se až u písečného pásu mezi jezerem a trávou.

Neodolali, aby se neosvěžili v průzračné vodě, ale proti koupání na jiných výpravách strávili dnes ve vodě opravdu jen chvíli. Touha nalézt místo pro stavbu, něco v té věci zkrátka podniknout, vyhnala hochy brzo z vody.

Vyběhli do stráně nad jezerem, ale vrátili se brzo. Rovná místočka, která ve stráni nacházeli, byla příliš malá i pro skrovnou chýší, již si zamýšleli postavit.

Pavel se mimoděk obrátil k terasovité stěně, kam občas, když byl západ obzvláště rudý, odcházel Ludva za svými Slavnostmi červeného nebe.

Ale Ludva hned jevil nechuť k tomu. směru. "Tam ne, tam snad ne," pravil trochu prudce a rozpačitě.

"Vlastně máš pravdu," pomohl mu Pavel ohleduplně z rozpaků. "Je to tam dost otevřené, někdo by mohl srub z dálky spatřit a objevit Jezerní kotlinu."

Zamířili zvolna podle vody odtékající z jezera, obešli vodní propadliště a počali stoupat po balvanech mezi křovím do mírného svahu.

"Tady jsem opravdu ještě nebyl," doznal Pavel a Ludva k tomu řekl:

"Ano, je to tak zvláštní; tolikrát jsme už byli v Jezerní kotlině, a nikdy jsme ji vlastně neprozkoumali celou."

"Snad je to tím," mínil Pavel, "že jsme za Jezerní kotlinu vždycky považovali jen jezero, okolní trávu a nejbližší skalní stěny a stráně. Nikdy

Chata v Jezerní kotlině

jsme ke kotlině nepočítali, co není od jezera vidět."

Přicházeli na rovná, čistá místa, pokrytá nánosem bílého písku, tak jak ho sem větry svály z okolních pískovcových skal. Hoši otiskovali do těchto neporušených ploch písku stopy bosých nohou s podivnými pocity, že ruší klid něčeho posvátného, co tu léta dřímalo, než oni přišli.

"Mám pořád takový pocit," řekl Ludva, "jaký má asi cestovatel v neprozkoumaných končinách, kde před ním nebyl ještě nikdy žádný běloch."

"Ale místo pro srub tu asi těžko najdeme," odpověděl Pavel dosti nesouvisle vzhledem k Ludvově myšlence.

"Také se mně zdá," řekl Ludva a ohrnul trochu dolní ret, jako dělal vždy, když se mu něco nelíbilo.

Před nimi se tyčila již v nepatrné vzdálenosti vysoká skalní stěna, která uzavírala Jezerní kotlinu na této straně.

"Podíváme se až k ní, když už jsme tady," mínil Pavel. Ke stěně bylo asi deset metrů, zarostlých spleťtým křovím.

Razili si cestu opatrně, aby se příliš nepoškrábali. Čím více se blížili skalní stěně, tím bylo křoví řidší a nižší.

"Konečně!" vykřikl pak Ludva, když se z něho prodrali docela a stáli volně mezi kamením a trávou.

"Ludvo – Ludvo, co je to tam?" vykřikl však Náhle Pavel a ukazoval k úpatí stěny: "Podívej – vidíš to?"

"Kříž! Dřevěný kříž..." šeptal s úžasem Ludva a rozběhl se ke stěně. "A proboha, Pavle, dokonce i nějaký hrob, podívej se!"

Teď sem přiskočil i Pavel.

S údivem pohlíželi na dva shnilé kusy dřev, sroubené v kříž, jenž byl napolo vyvrácen, opřen o skálu a chatrně držící v podlouhlé, roztahané hromadě kamení, která vypadala jako hrob.

"Opravdu – podobá se to hrobu –" vydechl stísněně Ludva. "Nikdy jsem tu nebyl, ani když jsem chodil do Jezerní kotliny ještě sám. Nevěděl jsem o tom."

"Já také ne," doznal Pavel. "Je to první stopa, že někdo znal a navštěvoval Jezerní kotlinu před námi."

"Ca to má ale znamenat? A je to opravdu hrob?" mluvil zamyšleně Ludva nad tou podivnou hromadou kamení.

"Ludvo –" řekl pak nesměle Pavel.

Ludva se na něho zadíval téměř s úzkostí.

"Ludvo – tam, kde je hrob – tam musí být také mrtvý!"

"A co tím chceš říci?" otázal se Ludva chvějícím se hlasem.

"Chci se dozvědět, co je pod tím kamením!"

"Mrtvým má být dopřán pokoj!" varovně pronesl Ludva.

"A přece to musíme vědět," trval Pavel neústupně na svém.

"Proč? Nevěděli jsme o tom dříve, nebudeme vědět zase. Ponecháme zde tomu místu jeho tajemství! Víckrát sem nepůjdeme a věc je odbyta. Živí budou u jezera, mrtvý bude zde u skály, oddělen od nich křovím, kamením i vzdáleností!" Tak mluvil Ludva.

"Nejedná se ale jen o nás, rozuměj tomu," vykládal mu konejšivě Pavel.

"Třeba jsme přišli na stopu nějakého špatného činu! Obyčejný nebožtík nebývá pochováán daleko od lidí, v divočině uprostřed skal! Musíme o tom přece podat zprávu na úřadech. Nejlépe snad na policii, nevím sám přesně, ale to je teď vedlejší. A než tu zprávu podáme, musíme vědět, co pod kamením je! Třeba nebude zapotřebí zprávu ani podávat. Třeba budeme moci Jezerní kotlinu zachránit před zvědavci, kteří se sem nahnou s úřední výpravou!"

"Na to jsem opravdu nepomyslel," hovořil zvolna Ludva. "Vypadá to, že máš vlastně pravdu!"

"Dáme se do toho hned!" vybízel energicky Pavel.

Ale přece jen, když se shýbl pro první kámen z podivné hromady, roztlouklo se mu srdce jako zvon a nebylo mu nijak příjemně.

"Musíme ukládat kameny tak, jak byly, a nesmíme k nim přimíchat žádný jiný, který k nim nepatřil," řekl Ludva.

Vyčistili tedy předem vedlejší prostranství a sem začali klást kamení z náhrobku.

Čím více z něho kamene ubývalo, tím pomaleji oba hoši pracovali, zejména Ludva. Pavel byl silný zdravý chlapík a nepodléhal snadno všelijakým pocitům. Ale Ludva, slabý chlapec s velmi citlivými nervy, byl bledý, chvěl se a snášel napětí chvil mnohem hůře. Hromada kamene zmizela, ale hoši stále neobjevovali to, čeho se obávali.

"Bojím se, že jsme zde dnes naposledy," zašeptl při práci Pavel.

Ludva naň udiveně pohlédl, ale Pavel mu hned vysvětloval:

"Bylo by přece jen ošklivé trávit své volné chvíle v blízkosti něčeho tak

Chata v Jezerní kotlině

hrozného – a takové samoty! Myslím, že mně tu už nikdy i příjemně a že už tu nikdy nebudu spokojený ani kdyby bylo světlo a krásně." Hovořil tak zklamáním hlasem, že Ludva měl co dělat, aby mu to vymluvil.

A pak narazili na skálu, kde už nemohlo být nic zakopáno. Kámen ležel do posledního kusu na vedlejší hromadě.

Byli tím zmateni. Dlouhou chvíli nemluvili, jen se dívali střídavě na sebe a zase na místo, kde ještě před chvílí byl domnělý náhrobek. Jen primitivní kříž zde stál, nyní zcela volný, opírající se horní částí o skálu.

Myšlenky a nápady míhaly se hochům v hlavě. Jejich zraky se vpíjely do shnilého dřeva kříže, větry, sněhy i dešti ošlehaného a vykousaného, jako by v něm hledali klíč k záhadě, která byla nad jejich síly.

"Proboha," pravil pak Pavel. "- ano, to je asi ten kříž! Ano, a zde je také jezero!"

"O čem to mluvíš? vysvětli mi to! Co víš?" vzrušeně dorážel Ludva a Pavel ze sebe chrčil: "víš – jak byla tehdy v noci za mnou ta noční návštěva, tak říkala, že chce kříž. Mluvila o jezeru, chtěla znát cestu k jezeru a chtěla kříž! Nezdá se ti, že to má nějakou spojitost?"

Snažil se znovu přivolat si slova neznámé bytosti jak je slyšel tehdy v té hrůzné tmě. Ano, mluvila o kříži, pamatuje se docela určitě! Ludvovi se začala vracet barva do tváře. Dali se znovu do práce. Teď vraceli kamení na původní místo, přičemž se snažili dátí mohyle takový vzhled, jaký měla před jejich zásahem. Každý jednotlivý kámen obraceli zvětralou stranou k povrchu, aby vše bylo pokud možno takové, jak to zde objevili..

"Ani se mi o tom nechce přemýšlet," doznal upřímně Ludva. "Vždycky jsem si přál dostat se do záhadných událostí, při kterých by mně tuhla krev v žilách hrůzou a kdy bych byl pořád v nějakém nebezpečí. Tehdy jsem četl vášnivě detektivní romány. A teď, když představy obživly, když nebezpečí je skutečné, jde na mne hrůza."

. Mlčky odcházeli. Ale každým krokem, kterým se od shnilého kříže a prázdného náhrobku vzdalovali, padala z nich tíže a nepříjemný pocit. A když zašli za křoviska a seběhli po skaliskách do známých částí Jezerní kotliny, byla již jejich nálada opět jasná a do jejich mysli se vrátil klid.

"Nebudeme o tom už přemýšlet," prohlásil prudce Ludva. "Teď jdeme najít místo na srub a basta!"

Pavel nadšeně souhlasil. Ano, to bude opravdu lepší a veselejší zaměstnání než přehazovat podezřelé hromady kamení.

"Myslím, že nejlepší by bylo postavit srub někde tady dole, blízko jezera!" pravil k Ludvovi. "Říkej si co chceš, mně by se k tomu líbila zde tahle planinka!"

"Místo je pěkné," ukusoval Ludva, "ale – "

"Jaké ale?"

"Zdá se mně být příliš na volném prostranství. Nebylo by to ani trochu útulné a také i by srub nebyl dosti dobře chráněný proti větru."

Šli tedy opět dále, až obešli skoro celé jezírko. A zde si u protější skály povšimli malého paloučku, vyvýšeného nad ostatní půdu, rovného a pravidelného.

"Tady to bude!" pravil Ludva určitě a Pavlovi se to místo také líbilo.

"Ano, je to rovné jako dno u talíře," "tady se bude pěkně stavět! A skála bude chránit zadní stěnu srubu! V dešti nám do něho nebude moci vnikat voda, místo je pěkně výšené!"

"Trochu se ale asi změni rozměry," podotkl Ludva. Vyňal z kapsy svléknutého kabátu stočený provázek a dodal:

"Můžeme to ostatně hned změřit!"

"S tímhle?" opáčil nedůvěřivě Pavel.

"Proč se divíš? Ty uzle zde na provazu vlastně míry. Podívej se, jak jdou pravidelně za sebou!" Ludva rozmotal celý dlouhý provázek. Po každém decimetru byl malý uzlík, metr byl znamenán dvěma uzly vedle sebe. Provázek měřil pět metrů.

"Tady začneme měřit," řídil Ludva práci. "Tady u toho rohu."

Změřil tak celý palouček. Byl téměř jedenáct metrů dlouhý a více než pět metrů široký.

"Ani se mně to tak velké nezdálo," řekl překvapeně Ludva. "Bude to docela stačit a nemusíme ani slevovat z mého stavebního plánu!"

36. POTŘEBUJEME 336 BEDNIČEK

"Dobrá, místo bychom tedy měli," hovořil Pavel. "Ale teď – jak stavět, z čeho, jak začít? Nevyznám se v tom ani trochu!" jeho hlas zněl bezradně. "A myslíš, že srub postavíme za peníze, které máme?"

"To vím, že nepostavíme," řekl Ludva. "Ale pořídíme toho dost, když použijeme levný stavební materiál. Znáš bedničky od Cerosinu?"

Chata v Jezerní kotlině

"No, znám -" připouštěl nechápavě Pavel. "To jsou ty bedničky od margarínu, mají je v každém obchodě s potravinami. S takovým červeným pruhem, víd?"

"Ano, to jsou ony! V obchodech ty bedničky obyčejně rozsekají a pálí. Nu - a to je právě ono! Obejdeme si všechny krámy ve spálených Mlýnech a poprosíme obchodníky, aby nám bedničky schovávali a dávali."

"Co s nimi ale pro pět ran do hlavy a jednu do hřbetu budeme dělat?" nechápavě se ptal Pavel.

"Nic víc a nic méně než stavět z nich stěny našeho srubu," odpověděl suše Ludva. "To bude náš stavební materiál. Budeme bedničky klást na sebe, přibíjet, něčím je pak ještě naplníme - a získáme tak dvojité a trvanlivé stěny. Kdybychom pak snad ještě sehnali stará prkna, pobili bychom jimi zvenčí bedničkové stěny. Zevnitř stěny vylepíme papírem." Pavlovi se po tom výkladu konečně rozbřesklo. "Rozumím, už rozumím," kýval hlavou. "A ty bedničky bychom mohli vyplňovat drobným štěrkem, kterého jsou celé hromady tam vzadu v Jezerní kotlině. Tak budou zdi těžké, pevné a ani víchr nám je nerozvalí."

"A tam, kde mají být okna, vynecháme ve stěně prostě jednu bedničku a okno je hotovo," plánoval pohotově Ludva. Pavel se jen smál: "To bude hotova jen díra!"

"Nu dobře, to vím, do toho otvoru vsadíme rám, zasklíme, a pak bude okno hotovo. Musím ti snad - má ty svatá dobroto popisovat každou samozřejmost," divil se žertem Ludva.

"Hlava tvá je bystrá, mé zas paže silny," odpověděl mu Pavel slovem zavřené knihy.

Oba se usmáli, ale pak Pavel zvažněl a přišel s novou bolestí:

"A myslíš, že nám budou někde bedničky dávat zadarmo?"

"Pokusíme se o to!" řekl Ludva neochvějně. "A v nejhorším za ně i něco málo zaplatíme! Každá bednička, kterou někde vymámíme, bude dobrá."

"Kolik jich vlastně bude potřeba? Jak jsou velké?"

Ale to vše Ludva měl dávno spočteno. Doběhl si do kabátu pro notýsek a tužku. "Počítej se mnou," vybídl pak Pavla, "třeba jsem se někde zmýlil."

Sedli si pod vyhlédnutý palouček přímo na horký písek jezerního břehu a počítali.

Když chtěli mít chatu alespoň šest metrů dlouhou, čtyři a čtvrt metru širokou a v nejnižším sklonu střechy něco málo přes dva metry vysokou, vyšlo jim, že budou potřebovat - 336 bedniček! Jedna bednička totiž byla 45 cm dlouhá a 30 cm široká.

Pavlovi vyšel počet poněkud odlišný od výsledku Ludvova, ale ten mu hned vysvětlil, jak k svému číslu přišel:

"Zapomněl jsi," pravil k Pavlovi, "že zadní stěna musí být o celou jednu podélnou řadu bedniček vyšší, abychom docílili spád střechy. Na tu řadu padne 14 bedniček. Pak ale odpočítej bedničky, které ušetříme na oknech a dveřích. Počítám, že budou tři okna, čili úspora tří bedniček, vchod nám jistě stačí 90 cm široký. To jsou dvě bedničky vedle sebe, násobené sedmi řadami na výšku, tedy dalších čtrnáct bedniček. Musí ti pak vyjít těch 336 bedniček, ať počítáš jak počítáš!"

Pavel se o tom také hned přesvědčil. Přepsal několik číslic na svém papíru a pravil:

"Máš pravdu, je to tak, jak říkáš! 336 bedniček! U všech všudy, to je už hezká hromádka! Kde je budeme shánět, to nevím!"

"Za den je mít nebudeme, to je jisté," odušil Ludva. "Ale nezapomínej, Pavlíno drahý, že na to máme celé prázdniny! Slyšíš to? Celé prázdniny!" Smál se a radostně poskakoval, jak byl vyhlídkou radostné práce a blížícím se volnem. Jeho nadšení nakazilo i Pavla. Chytil Ludvu, cloumal jím a křičel se smíchem: "Ty darebo, ty jeden nenapravitelný darebo - a to tě to už nemohlo napadnout dřív, abychom tady tu boudu stavěli? To jsi musil čekat tak dlouho? Co bedniček jsme až mohli nastrádat, co práce jsme už mohli udělat."

"Ale no tak mě tady ještě uškrt - no!" tvářil se Ludva uraženě. A pak dodal jako pro sebe: "Já se mu tady dru s vymýšlením, co bude dělat o prázdninách, aby se mu nezkrátily žíly a on, milostpán, se ještě bude na člověka zlobit. Hned mne tady odprosíš! Ale hned!"

Jak byl legrační a milý v té chvíli, když takto mluvil předstíraje komické rozzlobení.

Pavel se smál na celé kolo, a pak už ani Ludva nevydržel vážnou tvář.

"Tak ty teda neodprosíš?" smál se. "Ty teda neodprosíš? A ty jsi mi pěkně poslušný žáček! To musíš být příkladně potrestán!"

A dořeknuv tato oblíbená slova učitele dějepisu, skočil divoce na nic netušícího Pavla, až ho porazil na kolena. Ludvova převaha ovšem netrvala dlouho.

Chata v Jezerní kotlině

"Ano, ano, pán potřebuje zřejmě ochlazení že ano –" hovořil Pavel konejšivým tónem,

Jako mluví lékař s nemocným. "Hned to zařídíme, prosím, jen maličký okamžik strpení. Voda je blízko."

Uchopil zmitajícího a rvoucího se Ludvu svalnatými pažemi a nesl ho k jezeru!

"A jéjej – a jéjej –" vzdychal a naříkal Ludva legračně v jeho náručí, "- a to zas bude žbluňky – žbluňky do vody – a jeminkote, to se zase napolykám andělíčků! Mám já to ale kamaráda, uměl jsem si ho – panečku – vybrat! Ty jeden surovče – hned mne pustíš, nebo na tebe hodím devatenáct tisíc bedniček a–"

Přival dalších hrozeb ustal, protože vzápětí letěl Ludva elegantním obloukem z vysokého skaliska do vody. Pavel si byl tak jist jeho úžasným plaveckým uměním, že si nedělal žádných výčitek a ani o něho neměl obavy.

Ludva se také ještě v letu obratně narovnal stačil mu k orientaci ve vzduchu zlomek vteřiny – a do vody dopadl již tak, jako kdyby rozmyšleně skákal sám a bez cizího zásahu ze skákacího můstku. Hladina se za ním zavřela, ale již je zase Ludvova hlava venku, Ludva se uličnický směje, vyplivuje vodu a několikerým prudkým zavrtěním hlavy setřásá ji z vlasů i tváří.

"Co jsme si, to jsme si! Teď jsme vyrovnáni," zabezpečuje si Pavel příměří a skáče za Ludvou do vody.

vykoupali se jedinečně a pak se dali znovu do práce.

Sotva vyběhli z vody, hnali se již zase k místěčku, kde měli stavět srub.

"Začneme takhle," pravil Ludva, ač mu ještě drkotaly zuby chladem po dlouhém pobytu ve vodě. "Vyměříme si půdorys chaty a po celém obvodu vykopáme mělký příkop s rovným dnem. Příkop bude tak široký, jako jsou na bok postavené bedničky. Vyděláme jej pak ještě drobnými plochými kameny a zasadíme do něho potom nejspodnější řadu bedniček. Pak příkop zasypeme kamením, hlínou, udusáme, a tak budou základní bedničky pevně držet v zemi. Nepůjde nám spodem dovnitř voda, ani zima, ani cokoli jiného."

Pavel byl tou stavební technikou docela unesen.

"Jen kdybychom tady měli nějakou motyku nebo rýč," toužil. "Dali bychom se do toho ještě dnes, hned teď! Škoda každé minuty, kterou tady na to místo koukáme a nic neděláme!"

"Počkej, budeme dělat," chlácholil ho Ludva. "Pojď, vykolíkujeme zatím půdorys, abychom pak věděli, kde kopat základový příkop."

Dali se do toho a díky Ludvově provázkovému měřítku byli s tím brzo hotovi.

"A teď na kamení," pobídl pak Ludva. "Vím o pěkných placáčcích."

"Já také – přece tam na druhé straně kotliny, jak jsme jimi odtamtud házeli do vody a dělali na jezeru žabky."

"Ano, ano," odtušil Ludva s žertovnou povýšeností. "Pamatuji se! Tenkrát jsem vyhrál, kámen se mně ve vodě šestnáctkrát odrazil. To jsi ty nikdy nedokázal!"

"Ty se chceš zkrátka dnes mermomocí ještě jednou koupat – to je to celé – no!" usuzoval rovněž s vážnou tváří Pavel.

A v takovém škádlení plynula dnes každá jejich rozmluva. Na to byli oba mistři!

Dlouho nosili kamení v hrstích na dosti značnou vzdálenost. Teprve když byli již náležitě unaveni a kamení nijak valně u chystaného výkopu nepřibývalo, řekl Pavel:

"Myslím, že je to přece jen plýtvání silami. Což abychom nosili kamení zabalené v šatech?"

Ukázalo se však, že by kameny jejich kalhoty a trička potrhaly, a tak od toho nápadu upustili.

"Nevadí," řekl Ludva. "Pro dnešek jsme stejně už udělali dost. Našli jsme místo pro srub. Vyměřili jsme a vykolíčkovali příkop, do něhož položíme základy. Vypočetli jsme množství bedniček, které budeme potřebovat. Není toho dost?"

"Ano, těch bedniček je opravdu dost!" zachechtal se jedovatě Pavel, který úmyslně vztahoval Ludvova poslední slova na bedničky, místo na dnešní vykonanou práci.. Málem by byli zase skončili oba svou debatu ve vodě, ale závčas zvážněli.

"Uděláme si tedy ještě pracovní řád, jak a kde žebrať bedny," řekl Ludva a sháněl se již zase po tužce a notesu. Rozdělili si celé Spálené Mlýny na dvě části. Každý z nich bude mít na starosti jednu. Aby v ní obešel všechny obchodníky s potravinami a vyprosil nebo (to jenom v nejkrajnějším případě) odkoupil od nich vyprázdněné nepotřebné bedničky od Cerosinu.

"Jenom to mně vrtá hlavou," řekl pak Ludva mezi nadšenými řečmi o tom, jak budou bedničky shánět, "kam ty vyžebvané bedny budeme dávat, než se sem s nimi dostaneme! Staneme se přece nápadnými, když skoro každý den budeme chodit za

Chata v Jezerní kotlině

město směrem sem, k Jezerní kotlině, s hromadami bedniček. A jak je vůbec uneseme? Dovedeš si vůbec vypočítat, kolikrát sem budeme musít jít, než sem všechny dopravíme? Tři sta třicet šest beden!" plácl se zoufale do čela a vypadal při tom tak legračně, že se Pavel až rozchechtal, třebaže Ludva naznačil otázku velmi vážnou.

"No – " vzdychl soustrastně Pavel, "opravdu, to je už co říci, tři sta třicet šest – to je na pováženou!" Znovu se rozesmál, ale pak ho něco napadlo:

"Můžeme ukládat bedny u nás ve sklepě. Máme veliký a nic v něm není. A je čistý a suchý!"

"No konečně jsi ze sebe vysoukal něco moudrého," řekl Ludva. "To by bylo opravdu dobré. A pak, až se to vyplatí, až budeme mít bedniček dost, vypůjčíme si nějaký vozík, naložíme je do něho, přikryjeme plachtou a budeme je tak vozit někam sem směrem k Jezerní kotlině. Schováme je v houští třeba na poloviční cestě a hned pojedeme pro nové do sklepa. Odvoz ze sklepa musí jít rychle a najednou. Proto nebudeme jezdit s každým nákladem hned sem. Z houští sem bedny dopravíme už vždycky.

Pavel naslouchal pozorně jeho plánům, "Ta úschovna v houští, to bude taková překládací stanice," usmál se potom. "Myslím, že se k tomu hodí ta pichlavina za Černým lesíkem. Tam už nepáchne ani živá duše, tam se nám bedničky rozhodně neztratí."

Pohlédl na Ludvu, co tomu říká, ale ten zase už drkotal zuby.

"Je mi nějaká zima," pravil zkroušeně. I otužilý Pavel měl husí kůži.

"Nu, jak by ne," řekl Pavel a pohlédl na nebe. "Nějak se zatahuje obloha a slunce zmizelo. Něco možná přijde!"

37. ZPĚV NAD ÚDOLÍM

Ochladilo se. Nahoře nad Jezerní kotlinou se prohýbaly černé borovice silným větrem. Dole bylo ještě poměrně klidné závětrí. Jen hladina jezera se neklidně rozvlnila.

"Oblékněme se rychle," radil Pavel, "něco se žene! Kdybychom už měli srub, mohli bysme se na bouři klidně dívat z okna a počítat blesky! A takhle," mávl bezútesně rukou do temného se nebe.

"Však už to nebude dlouho trvat," těšil ho Ludva. "A dnes to třeba přejde! Možná že ani bouřka nebude! A kdybych aspoň věděl, kde mám botky! Před chvílí tady ještě někde byly..."

Tohle Ludva uměl! Když byl v Jezerní kotlině, počínal si vždycky tak, jako by byl někde doma v kuchyni. Nahoře na skalce za jezírkem měl třeba košili, střevíce vyzul už hned za můstkem přes propast a nechal je tam, kabát pověsil někde na druhé straně Jezerní kotliny na borovici. Bylo mu zde tak útulno, nepřípadal si ani jako venku, pod širým nebem.

"A jéje," spustil Pavel hned svoje poznámky, "a to budeš musít jít domů asi po ruku..." Pak se však naoko rozzlobil a křičel: "Jestli si ale myslíš, že kvůli tvé nepořádnosti tady promoknu, nebo se dám dokonce zabít bleskem, tak to jsi na omylu! Jdu domů sám a bašta!"

"Ale tak mně je aspoň pomoz hledat," fňukal Ludva. "Beztoho jsi mi ty boty někam zahodil, jsi všeho schopný starý dareba."

Pak si ale vzpomněl, že chodil v botkách pro kamení.

"Asi jsem je tam nechal," pravil nahlas a také se za chvíli s botkami v rukou vítězoslavně vrátil.

Setmělo se ještě více, ale vítr na chvíli ustal. Borovice nahoře na skalách alespoň již tolik nešuměly.

Ludva se rychle obul a pečlivě si ohrnul ponožky. Na tom si vždy zakládal, ač jinak na zevnějšek příliš nedbal.

Vyrazili po krkolomné stezce vzhůru do příkré a skalnaté stráně, až vyšli udýchaní a rozehrátí na planinku, kde je čekalo přelézání stromu přes propast.

Dole se bělala pěna Zeleného potoka. Jeho bouřlivý hukot hochy vždycky trochu rozechvíval a pokaždé se musili při své cestě obkročmo přes kmen stromu alespoň jednou podívat dolů!

Ludva si nemohl odepřít, aby dolů několikrát neplivl, a dal se do dalšího cestování po kmeni stromu, až když Pavel – který již byl na druhé straně – už vážně chtěl jít dál sám.

"Ani to plivnutí už se mně nepřeje!" pobručoval si Ludva nespokojeně, ale Pavel věděl, že když se takto z žertu "zlobí" jako rozmazlený chlapec, je Ludva v obzvláště dobré náladě.

"Jsem zvědavý, kdo z nás bude mít do zítřejšího večera sehnáno víc bedniček!" vrátil se Pavel k věci, která ho takřka posedla.

"No to víš, že já!" chlubil se už napřed Ludva. Dnes s ním nebyla vážná řeč.

Kráčeli rychle, větřík už zase zesiloval a hrozivá mračna vystupovala na obloze. Tmělo se vúchhledě, přestože jindy touto dobou bylo ještě skoro světlo.

Chata v Jezerní kotlině

Místy, kde nebylo překážek, i klusali. Seskakovali podél vodopádů zeleného potoka, přelézali skaliska, sbíhali prudce ze strání do údolíček, aby je – prudce rozběhnuté – setrvačností vynesla na protější úbočí.

A náhle se Ludva zastavil. V jeho tváři bylo vidět překvapení.

"To je zvláštní," řekl po chvíli tiše, "zdálo se mi, že něco slyším. Něco jako zpěv."

"Hučí vítr," mínil Pavel. "Sviští a fičí v korunách stromů, někdy to vypadá jako nářek."

Chvíli oba napjatě poslouchali. Vítr opravdu hvízdal a sténal mezi skalisky – ale teď, ano, teď to Pavel slyšel také – tohle přece nemohl být vítr!

Z hustě porostlé stráně nad údolím se ozval naříkavý hlas zpívající podivné nápěvy beze slov.

"Někomu se tam snad něco stalo," vydechl Pavel vzrušeně.

"Při nehoď se přece nezpívá," namítl Ludva.

Zase chvíli poslouchali. Bylo slyšet kvílení větru, ale opět a opět se ozýval zpěv, podivný a strašidelný, beze slov a často bez nápěvu! To nebyla píseň, to byl jen hlas, přecházející střídavě do různých hloubek a výšek.

Pavel cítil, jak mu mráz běží po zádech.

"Pojďme se tam podívat," navrhol Ludva. Ale Pavel od jistých událostí nebyl ani dost málo zvědavý na neznámé věci.

"Ani mne to nenapadne," řekl tónem pokud možno nejhlodějším. Ale děs čísel z jeho hlasu.

A zpěv se pohyboval v závanech větru stále. výš a výš, skoro jako v Jezerní kotlině, chvílemi ustával a znovu se rozléhal nad údolím.

První kapky deště počaly padat k zemi. V dáli tiše a výhruzně zahřmělo. Blesk několikrát nepříjemně osvětlil kraj.

"Nebudu tady už ani chvíli," pravil pevně Pavel.

Ludva se vydal poslušně za ním. Šli rychle a neohlíželi se dozadu. Brzy se silně rozpršelo.

38. VÝPRAVA ZA BEDNAMI

Pavel si hned druhý den pořídil seznam ulic a náměstí té poloviny města, v níž měl svoje "loviště" bedniček.

"Každý den musím prolézt aspoň pět ulic," rozkládal nadšeně mamince, "a z každé výpravy přinést aspoň deset bedniček."

Maminka, vždy se zajímající o jeho starosti, povolila mu již, že budou moci bedničky ukládat zatím do sklepa.

Toho dne měli školu do jedné hodiny. Odpoledne se nevyučovalo. Naštěstí bylo pošmourné, se ani neukázalo, a tak nic hochy nelákalo do Jezerní kotliny. Dali se do shánění bedniček po městě.

Pavel zkusil štěstí nejprve u obchodníka v domě kde bydlel. Vešel do prázdného krámu a obchodník pomalu zvedl oči od novin: "A pěkně vítám, mladý pane, čím posloužím? Řekněte mamince, že už je tu ta drobná rýže, na kterou čekala!"

"Vyřídím jí to," pravil Pavel a trochu se začervenal. "Ale já bych vás, pane Hůla, o něco prosil. Snad se mně budete divit, ale já to potřebuju. Sháním totiž bedničky od Cerosinu. Mohl byste mi nějaké prázdné dát? A schovávat mi je?"

"Bedničky od Cerosinu?" opakoval zamyšleně pan Hůla a ani se nezdál tak překvapený, jak Pavel předpokládal. "Zrovna včera jsme hodně bedniček štípali. My ty tenké od margarínu neschováváme. Víte – je toho hodně, člověk to ani nepotřebuje. No – něco snad najdu."

Shýbl se pod pult, kde však nenašel žádnou. Pak odešel do místnosti za krámem. Vrátil se s dvěma bedničkami, krásnými, čistými a s víky. Pavlovi až srdce poskočilo radostí. Ze už ty bedničky nestrádali dřív!

"Hned dvě najednou!" řekl panu Hůlovi uznáte s radostí.

"No a tady vám dám ještě třetí, už je skoro prázdná," pokračoval pan Hůla a vyndal z bedničky na pultě poslední tři kostky tuku. "Škoda že jste nepřišel včera! Jistě jsme nějaké rozštípali!"

"A budete mně je, prosím vás, schovávat, pane Hůlo?" zajišťoval se honem Pavel. "A za jak dlouho asi tak vyprodáte kostky z jedné?"

Obchodník se usmál. "Není to stejné! Ale tak asi za týden je bednička vždycky prázdná. A schovávat vám je budu! Jen když vím, že je potřebujete. To víte, že teď je už nerozštípám. Ale nač je vlastně potřebujete? Ani jste mi to neřekl!"

Pavel se ocitl v úzkých. Opravdu nepředpokládal, že by se ho mohl Hůla na tohle optat. Ani ho to nenapadlo. Co honem říci?

"Víte – my totiž – já mám kamaráda, – víte – " lovil pracně slova, " – a my jsme usmyslili, že snad, kdyby to šlo – tak že bychom, jako z těch bedniček, postavili takovou – malou chatu na prázdniny. Ale má to být přísné tajemství!"

Chata v Jezerní kotlině

Pane Hůlo, prosím vás, nesmíte to nikomu říci. Docela nikomu. Ani slůvko o tom!"
Pan Hůla byl docela vážný. "Nebojte se," řekl důstojně. "Já umím mlčet. Tady je moje slovo"

A podával Pavlovi svou udřenou pravici. Jeho oči za brýlemi dobrácky mžikaly a Pavel byl přesvědčen, že tajemství je u něho opravdu dobře skryto. Stiskl mu silně ruku. Chvilí stáli a hleděli si navzájem poctivě do očí, muž i chlapec, každý se svými starostmi, tak odlišnými od starostí druhého. Ale v té chvíli se rozuměli. Pak Pavel vylétl se třemi bedničkami nadšeně z krámu. A když je ukládal ve sklepě do světlého kouta a zadíval se na ně, pomyslí si: Tak ještě stodvanáctkrát tolik, a máme je všechny. Úsměv mu přelétl přes rty při tom směšném nápadu. Pak se pustil do dalšího shánění. V blízké ulici dostal ještě jednu bedničku. Nevyplatilo se mu utíkat s ní zpět domů do sklepa, bylo to přece jen trochu daleko. A tak šel dále i s touto kořistí.

V některých obchodech Pavlova žádost trpělivě vyslechli, dokonce se i podívali, jestli nějakou bedničku od Cerosinu mají – a když shledali, že ne, slíbili, že mu je budou schovávat.

Jinde s Pavlem ani nemluvili, příkře ho odmítli a pokazili mu náladu. Když však o krám dále narazil na vlídného obchodníka, tatam byla špatná nálada.

V některých krámech musil Pavel za bedničky platit. Po padesátníku, i korunu.

Na Jánském náměstí v krámě "U žaludů" dostal bedničku za to, že pomohl přesýpat brambory. A ještě prý mu schovají, jen ať si přijde. Pavel slíbil. Jak by ne! – Asi třikrát se vracel toho dne domů z výprav za bedničkami vždy s plnými rukama. A pokaždé našel u dveří sklepa Ludvovu kořist, jak ji sem nosil v jeho nepřítomnosti.

A při posledním návratu objevil Pavel u sklepa navíc čekajícího Ludvu.

"To je dost, že jdeš," vítal Pavla. "Už mně tu byla dlouhá chvíle."

Vešli do sklepa a rozsvítili svíčku. Ze sklepa sice vedlo maličké uprášené okénko na dvorek, ale bylo vysoko a venku se již šerilo.

Prohlíželi úlovky. Pavel přinesl dvanáct bedniček. Ludva jen devět.

"Tak co," smál se Pavel, "kdo přinesl víc – kdo? Kdo se to chlubil, že sežene víc – kdo?" Ale Ludva se nedal vyrušit z klidu. "Tak jen pomalu, jen pomalu, Pavlíčku," smál se záludně. "Náhodou jsem sehnal víc než ty – a dokonce o tři!"

Pavel se obrátil k bedničkám. "Pokud jsem se ve škole učil počítat," pravil se smíchem, "vždycky bylo dvanáct víc než devět. To snad nebudeš popírat."

"O to se nikdo nepře – ale ty k těm mým devíti nepočítáš ještě šest, které mám schovány v jednom krámě v Krupařské ulici, protože už jsem je nemohl pobrat!"

"Jak jsem to mohl vědět," bránil se Pavel. Pak ale oba zvažněli a sdělovali si vzájemně příhody, které je dnes při jejich první výpravě za bedničkami potkaly.

"Ještě jsme neprolezli ani desetinu města," řekl Ludva, "ale myslím, že čím dále tím hůř budeme bedničky shánět. Ted jich je poměrně všude dost. Později, až je vybereme, budeme muset čekat, až se vyprázdní v krámech zase nové."

"Ano, v každém krámě průměrně asi jedna za týden," blýskl se Pavel znalostmi získanými dnes u pana Hůly. Pak ještě dodal: "Ale možná že to nebude tak těžké, to pozdější shánění! Když už lidé budou vědět, že bedničky sbíráme, jistě nám je schovají – a neuslyšíme pak už takové řeči jako třeba dnes: Zrovna jsme je spálili! Měl jste přijít včera! Před chvílí jsme je vyhodili. Vždyť jsi to slyšel sám..."

Ludva s nadšením bral bedničky do rukou, v záři svíčky je stavěl na zem tak, jak je mínil klást v Jezerní kotlině při stavbě srubu, a Pavel mu pomáhal.

Odešli ze sklepa, teprve když svíčka už dohořovala.

39. PŘEKLADIŠTĚ

Každá volná chvíle v příštích, dnech padla na shánění bedniček.

Výsledky nebyly vždy stejné. Po "tučných" dnech, kdy se hoši pod kořistí takřka prohýbali, přicházeli zase do ulic, kde nemohli zavazit ani o jednu bedničku. Někde Cerosin ani neměli na skladě, jinde za bedničku chtěli dvě koruny anebo řekli, že všechny bedny potřebují sami.

Ale sklep se přece jen plnil a jednoho dne se rozhodli, že nastrádané bedničky převezou do "překládací stanice". Odtud dále už je budou dopravovat podle okolností a času.

"Vypůjčíme si trakař," povídal Ludva. "Jedna sousedka mi ho zaopatří. Také přivezu velkou plachtu, aby nebylo vidět, co máme naloženo!"

A skutečně, k večeru přijel před Pavlův dům se starým trakařem a balíkem plachty, hvízděl mezi prsty na Pavla a vjel do průjezdu. Dveře do ulice za sebou zavřel.

Chata v Jezerní kotlině

vynesli ze klepa spoustu bedniček a modlili se, aby nikdo nešel, dokud je nebudou mít na trakaři složeny a přikryty. Naštěstí v domě nebylo mnoho nájemníků a téměř pořád v něm byl klid.

"Všechny se nám sem asi nevejdou, vynesli jsme jich moc," pronesl bezradně Ludva, když se marně snažil bedničky na trakař narovnat.

S bídou navršili na trakař dvacet dvě bedničky a zbylé odnesl Pavel zpět do sklepa. Ludva zatím mistrně náklad přikryl plachtou, převázal uzlovatými provazy, a vyjeli na ulici.

Nikdo si jich nepovšiml. Oddechli si, když vyjeli ze Spálených Mlýnů ven, pěšinou do luk, na začátek jejich cesty do Jezerní kotliny.

Většinu cesty vezl trakař Pavel, chvílemi ho střídal slabší Ludva. Při tom se vždy přeli, kdo má těžký trakař vézt. Každý jej chtěl vézt co nejdéle.

"Tak už to sem dej – zastav," huhlal Ludva na Pavla a ten mu odpovídal:

"Tak počkej, ještě tamhle, k tomu stromu," nebo "tady za tou zatačkou povezeš trakař sám..." A když tamhleten strom nebo ta zatačka přišly, zase si Pavel ještě několik metrů popojel než Ludvu k trakaři pustil. A tak dělal i Ludva.

Byli to dva praví a dobří kamarádi a jejich přátelství neznalo sobectví a nezastavilo se ani před dřinou.

U vyhlédnuté "překládací stanice" náklad složili z trakaře a Pavel se vnořil do houštin, aby vyhledal pro bedničky dobrý úkryt. Zmizel Ludvovi za chvíli z očí, ale vzápětí na něj volal z hlubin křoví: "Bude to tu báječně schované, je tu celá jeskyně. Složíme bedny do ní. Nebude na ně pršet!"

Opravdu! Za houštím byla nízká, rozbitá skaliska s vyhloubenými otvory. Jeskyněmi se zvat ty díry právě nemohly, ale pro úkryt beden byly dobré.

Náklad v nich brzo zmizel beze stopy. Místa bylo habaděj.

"A jedeme znovu...", vesele zvolal pak Pavel, když i poslední bedna byla uložena.

Vraceli se s veselou, Pavel chvílemi vezl Ludvu na trakaři. Všechno je až bolelo od smíchu, když dojížděli k prvním domkům.

Toho dne udělali celkem tři takové výpravy do "překládací stanice".

Při poslední byli však již tak unaveni, že jim cesta trvala dvakrát tak dlouho a musili často odpočívat. Nemluvili již, neměli k tomu ani sílu ani náladu. A když se vraceli, byla úplná tma.

Pavel ještě pomohl odvézt trakař majitelce a vrátil se domů. Převezli šedesát šest beden.

40. PLÁNY DO BUDOUCNA

Škola se pomalu chýlila ke konci, prázdniny byly za dveřmi a předprázdninové vzrušení ovládlo každého hochu ve Spálených Mlýnech.

Ale naši dva hoši si mysleli, že se nikdo nemůže těšit více a nikdo že nebude mít krásnější, zajímavější prázdniny než oni!

Budou stavět chatu v Jezerní kotlině!

Budou se tam zařizovat jako dva robinzoni!

Budou psát (vlastně jen Ludva, ale to bylo totéž) dál do zavřené knihy příběhy rudého lidu kmene Krí.

Pavel se již těšil, až bude klečet za Ludvou a bude mu nahlížet do sprádání těch jeho vidin. Těšil se, že Ludvu ještě více pozná, že se možná dopátrá ještě dalších jeho tajemství, z nichž Slavnost červeného nebe byla jistě jen malou částí.

Vezme si Ludvu pořádně do práce! Bude ho cvičit od začátků, jako s ním – Pavlem – cvičil kdysi tatínek. Již teď vypadá Ludva mnohem lépe, než když se seznámili. Pavel měl mnoho plánů, jak svůj vliv na Ludvu ještě zdokonalí.

A Jezerní kotlina sama – což tam se nebylo na co těšit? Budou si tam vařit, kamna si postaví, zařídí se jak nejkrásněji dovedou. Jejich srub, to bude pohádka útulnosti, musí v něm být vždy čisto a pořádek.

A když bude nebe fialovět a Ludva ukončí svou Slavnost červeného nebe, nebude je zneklidňovat pomyšlení, že teď už honem, honem musí pospíchat domů, do střízlivých Spálených Mlýnů, dříve než je šero na cestě přepadne.

Nechají klidně a bez starosti dopadnout stíny do Jezerní kotliny a pak, až bude úplná tma, udělají si u jezera malý táborový ohniček – ano – a Ludva bude musit zpívat svým příjemným hlasem všechny ty indiánské písničky ze svého sešitu, žádnou nesmí vynechat.

A když ohniček dohoří a Ludva písničky dozpívá, ještě nebudou musit jít spát. Večer je voda na koupání nejlepší! Vymáchají se důkladně – budou plovat ve večerní tmě a jen žeravé uhlíky z ohně jim budou hlásit, kde zůstal písečný břeh.

Tak si to Pavel představoval. A Ludva se na to těšil právě tak. Už aby to bylo! Už aby to bylo!

Chata v Jezerní kotlině

41. VYSLECHNUTÁ ROZMLUVA

Měli již nastrádáno dvě stě dvanáct bedniček. Zčásti byly tyto bedničky, naplněné drobným šterkem, již v Jezerní kotlině zapuštěny do země a přibity hřebíky k sobě, část jich byla v překladišti a zbytek – těch nejnovějších – měli ještě ve sklepe.

Ovšem – to shánění bedniček se nedalo utajit. Nikdo je teď neviděl jinak než s bedničkami v náručí.

Všichni obchodníci ve Spálených Mlýnech už oba hochy znali. Někde jim doopravdy bedničky ochotné schovávali a hoši měli notýsky plny záznamů, kdy a kam si mají přijít.

Dospělí lidé se příliš nezajímali, co hoši s bedničkami dělají, na co je potřebují. Ale ostatní chlápci v ulicích byli zvědaví a ta zvědavost byla našim hochům krajně nemilá. Čím méně by se o jejich spádech vědělo, tím by byli raději.

Teď, když měli prozatím stavebního materiálu dost, rozhodli se, že v příznivém počasí budou přenášet bedny z překladiště do Jezerní kotliny nebo pokračoval ve stavbě.

"Ani mne nenapadne ploužit se v slunci a horku s bedničkami po Spálených Mlýnech. Však neutečou. Oni nám je schovají." Tak mluvil Ludva a Pavel s tím docela souhlasil. Každá chvilka krásného počasí strávená v rozpálených zdech města připadala mu ztracenou.

Dnes byl zase den, kdy se vydali na honbu za bedničkami. Dopoledne ještě silně pršelo a ještě teď po poledni bylo zachmuřeno a dosti chladno.

"Tak ať to dnes dotáhneme na dvě stě padesát!" připomínal Ludva, když se rozcházeli, každý do svého loviště.

"A raději víc," smál se Pavel.

Jakmile se rozloučili, přilepili se Pavlovi na paty dva neznámí chlápci.

Dlouhou dobu si jich nepovšiml. Zastavil-li se, zůstali i oni stát a zadívali se do některého výkladu nebo se unuděně rozhlíželi na opačnou stranu ulice.

Když Pavel zašel za nároží, spěchali, aby jim nezmizel z očí.

Stáli se mu nápadní, když se při jeho pohledu rychle obrátili do výkladní skříně se šicími potřebami. Nebylo tam naprosto nic, co by mohlo vábit chlapecké oči. A přece se tam ti dva podivní hoši dívali s úporným zájmem a tak dlouho, dokud se od nich Pavel neodvrátil.

Pak se zase vydali za ním, ale to byl již Pavel opatrný a sledoval je v odrazu výkladních skříní.

Ano, již nebylo pochyb o tom, že ho sledují. Chtějí se dozvědět, kde bere ty bedničky? To nebude nic těžkého. Nebo se snad snaží vypátrat, co s bedničkami dělá? To už bude tvrdší oříšek, pomyslně si.

Přichází k hokynářství, kde má slíbenou jednu bedničku. Už předevčírem si pro ni měl přijít, ale byli v Jezerní kotlině.

Vchází do krámu. Dveře jsou dokořán. Slídilové docházejí až ke krámu a prohlížejí výklad se šumicími bonbóny, směsí rohlíků, rajských jablíček, ovoce a bochníků chleba.

Obchodnice se na Pavla usmívá a žertem, ho hubuje, že si pro bednu tak dlouho nešel. "Už jsem si myslila, že ani nepřijdete, že už o bedničky nestojíte. Máme tu málo místa, dost mě překážela..."

Ale, Pavel ji neposlouchá. Stojí těsně za výkladní skříní a namáhá se zachytit slova jiná, pro něj daleko důležitější. Ti dva venku si něco povídají. Zapomínají, že jsou dveře do krámu otevřeny a že je ticho.

"Dnes večer je schůze," slyší Pavel mluvit jednoho z nich. Druhý hlas odpovídá: "Já vím, v osm hodin, v olšínách. Velké Té to psalo všem."

"Teď to bude dlouho trvat, než bude nová prázdná..." mluvila zase obchodnice a Pavel přeslechl další slova zvenčí. Ale to, co slyšel, mu stačilo. Nějaká schůze bude! V osm hodin "v olšínách". To je dole u řeky, na druhé straně Spálených Mlýnů. Jsou tam opuštěné břehy, porostlé vzrostlými keři.

Ve dne je tam vždy plno hochů, koupají se, ale k večeru se břehy vyprazdňují. V osm hodin už je tam liduprázdno. Nu – dnes tedy nebude.

Pavel zanechal úvah. "Nezlobte se, paní, že jsem si tak dlouho pro bedničku nepřišel," omluvil se obchodnici. "Mám o ně pořád zájem. A budu velmi rád, schováte-li mi další." Odporoučel se a vyšel z krámu. Oba slídilové na něj po očku pohlédli a zase se mu pověsili na paty. Pavel šel před nimi jak uměl nejlhostejněji.

Nemohl nic jiného dělat. Dalšího shánění bedniček nechal a kráčel klidně s touto jedinou domů. Slídilové byli nemile překvapeni, když je Pavel dovedl k svému domu a přibouchl jim vrata před nosem.

vylétl po schodech a již za několik vteřin, za záclonou, pozoroval neznámé

Chata v Jezerní kotlině

zvědy, zmatené a zklamané, jak civí na průčelí domu. Po delším okounění zvolna zmizeli na konci ulice

Teprve pak se Pavel opatrně vydal na další výpravu za stavebním materiálem. Neměl dnes štěstí, přinášel bedniček velmi málo. Do večera jich měl jen pět. Když se nakonec setkal s Ludvou, mohl se Ludva zase pochlubit větším úspěchem. Přinesl jedenáct beden! "Ale mám něco," naparoval se Pavel, "co vydá za dvacet beden, do konce za sto!"

"Má ty umučená dobroto – co je to zvědavě se ptal Ludva. "Snad jsi nenašel tisíckorunu? Rychle ven s tím! Honem!" Byl vždy takový milý a skoro legrační, když se tvářil tak rozkazovačně.

"Stopovali mne dnes," řekl Pavel šeptem, "Dva slídilové, kluci, které neznám, drželi se mne jako klíšťata, když jsem šel za bednama. A pak jsem vyslechl jejich rozmluvu, velké Té prý je svolalo ke schůzce, na osm hodin do olšin."

"Velké Té, velké Té," mluvil zamyšleně Ludva, "tak přece začíná slovo Tarantule!"

"Myslíš jsem si to," řekl Pavel. "A snad bychom –"

"Kolik je hodin?" přerušil ho prudce Ludva. Pohlédl chvatně na hodinky na svém zápěstí,

"Půjdeme tam! V osm hodin jsme, Pavle, v olšinách, rozumíš, musíme už těm věcem přijít na kloub. A mám takový dojem, že bychom se dnes mohli hodně dozvědět!"

"Chtěl jsem ti to zrovna navrhnout, abychom se tajně té schůzce zúčastnili," vzrušeně hovořil Pavel. "I když nic neuslyšíme, aspoň uvidíme!"

Poznáme, kdo je Tarantule. Domnívám se alespoň, že je to ona! Je to nějaká čistá společnost!"

"Přijdu pro tebe v půl osmé, Pavle," ustanovil pak Ludva. "Buď určitá doma. Do té doby snad vymyslíme nějaký plán."

Rozloučili se a Ludva vyběhl ze sklepa. Pavel se pustil ještě na chvíli do své zamilované práce, totiž do přepočítávání přibylých beden a do jejich prohlížení, ale brzo zhasl svíčku a také odešel. Musí si ještě napsat na zítřek do školy krátký úkol a opakovat trochu zeměpis.

42. DO NEPRÁTELSKÉHO LEŽENÍ

Nikdy se čas nezdá tak dlouhý, jako když se na něco těšíme nebo když nás čeká něco vzrušujícího. Pavel se jenom vypětím celé své vůle soustředil na úkol a na ty dvě stránky zeměpisu. Ale musil to dokázat! Měl by celý večerní dobrodružný podnik pokažený, – kdyby věděl, že ještě nemá na zítřek všechno pro školu hotové, Pavel se už znal! A přišel už dávno na to, že je, vždycky lepší mít napřed hotovou práci, a pak teprve jít za svými mimoškolními záležitostmi.

Denní světlo se pomalu měnilo ve večerní. Slunce toho dne vůbec nesvítilo, a tak také nebylo vidět jeho západ. Ale přece se poznalo, že zešeření v ulicích způsobil večer, a nikoli zamračení oblohy.

Pavel se Ludvy nemohl dočkat. Několik minut před půl osmou vyběhl z domu. A když se na starodávné věži ozvaly známé údery, zvuk o kterém Ludva vždy tvrdil, že mu připomíná zlatou barvu, mířil již ten podivuhodný chlapec k Pavlovi.

Pavel v tu chvíli k němu pocítil nějakou obzvláště silnou důvěru. Pohlédl do jeho zvláštní, smělé tváře, zlomek vteřiny věnoval jeho světlým, zvědavým očím a řekl si, že Ludva je ten jediný kamarád, s kterým takovou výpravu může podniknout.

"Půjdeme Ovocnářskou ulicí," radil Ludva, "tam je to nejbezpečnější."

"Nezajdeme si?" namítl Pavel.

"Trochu, Ale přijdeme do olšin směrem, odkud se do nich obyčejně nepřichází. A tak nás snad nepozorují!"

Šli bez hovoru dále, ponoření v myšlenky.

Pak pravidelná ulice končila a začínala změť všelijak bez plánu stavěných nízkých budov z nejstarších Spálených Mlýnů. To už byli hoši blízko olšin. Bylo cítit vůni řeky a trávy.

"Jsme tady," uslychl Ludva. "Za deset minut má tady někde ta banda začít své čáry! Jsem na to strašně zvědavý!"

Vešli opatrně do křovin, zde ještě řídce rozhozených.

Někde kdosi pískal. Byla to známá písnička. Nápěv přicházel z druhého břehu řeky, přes vodu se pěkně nesl.

Někde ve stavení křičely děti.

Pes tam několikrát zaštěkl.

Ale to všechno byly zvuky z dálky, tlumené, ty nerušily naslouchání.

"Neslyším docela nic," pravil Pavel šeptem.

"Mně se zdá, že někdo chodí po břehu," odpovídal Ludva a Pavlovi bylo záhadou, jak to Ludva může slyšet.

Chata v Jezerní kotlině

Pak se oba mimoděk přikrčili k nejbližšímu keři a nejraději by se do něho zavrtali.

Někdo se v jejich těsné blízkosti opatrně pohyboval a tlumeně si pískal. Chvillemi něco podivně zvonilo, jako kdyby neznámý před sebou kopal plechovou obruč.

Přešel kousek od jejich úkrytu. Vydali se za ním a šli podle zvuku. Jednou ho Ludva dokonce i zezadu zahlédl.

"Je to nějaký kluk, velký asi jako my," hlásil. "Viděl jsi? Nevím, jestli ho znám, neviděl jsem mu do tváře, ani podle oblečení jsem ho nepoznal."

Pak se jim zdálo, že slyší více hlasů. Šli ještě opatrněji.

"Vede nás – mně se zdá – rovnou do lví jámy," vzrušeně se usmál Ludva. "Ted nám teprve začne práce!"

Bylo již značně šero a mezi vysokými keři zhoustlo již v tmě. Šli a plížili se co nejopatrněji.

Tlumený hovor zesiloval.

Hoši již nemluvili, dorozumívali se jen všelijakými výstražnými posuňky.

Pak ucítili zápach kouře. V čistém vzduchu od vody byl zvlášť nápadný. Ano – je to oheň, někdo tam něco zapálil, nějaké kletí nebo něco takového.

Slabá růžová záře osvětlila travnatou půdu, po které se plížili.

Ludva najednou stiskl Pavlovi zápěstí a přitáhl ho k sobě. Mezerou mezi dvěma hustými keři mu něco ukazoval.

Pavel se přitiskl k Ludvovi. Srdce mu zabušilo vzrušením.

Uviděl zář ohně a byl jí několik vteřin skoro oslepen. Ale za chvíli počal rozeznávat postavy sedící kolem ohně.

Užasl – toho hochů na kraji přece zná! Neví sice, jak se jmenuje, ale zná ho! Od nich z ulice ho zná!

A tam vedle – vždyť to je ten rabiát Halza, od nich ze třídy. Teď vlastně chodí do nové třídy s Ludvou!

I další tváře Pavel poznává. Patří většinou hochům z ulice – a proboha – tam uprostřed – to je Lojza Rezek, Pavlův nepřítel už od prvních chvil ve spálených mlýnech!

Pavlovi znovu bleskly hlavou všechny ty události, nepříjemné příhody a všeliká pokoření, v nichž Lojza se svou bandou hrál vždy hlavní úlohu.

Tehdy po té rvačce se Pavel přece brzo seznámil s Ludvou – pak už se Lojzově hordě dovedl lépe vyhýbat – a také už nebylo tolik příležitostí ke střetnutí. Vždy byl skoro každou volnou chvíli s Ludvou v Jezerní kotlině! A teprve tady a teď se zase setkává s tím ničemou, který se odváží vysmívat jeho mrtvému otci!

Stará zloba, drímající v Pavlově srdci, zdánlivě zapomenutá, znova se ozvala.

Ludva se k němu naklání a šeptá: "Halza! Vidiš ho? Halza mně vzal ten sešit ve škole, aby se někdo podle něho naučil písmo. Halza patří k Tarantuli."

Tlupa kolem ohně se uklidnila. Přebíhání přestalo a hovor ztichl. Zřejmě mělo něco přijít. V té chvíli klidu Pavel napočítal devět osob kolem ohně.

"Je zde celé slovo?" tázal se Lojza za úplného ticha panovačným hlasem.

Odpověděl mu sbor hlasů jediným "Ano!"

"Tedy obživněme!" pravil Lojza. A na tu podivnou výzvu každý člen tlupy, počínaje Lojzou, vyrazil ze sebe postupně jednu hlásku. Nebylo přestávek mezi hláskami, znělo to, jako když někdo jediný vyřkne pomalu celé slovo, složené z hlásek, jež postupně vyřklo devatero úst; znělo: "Tarantule."

Pavel chytil Ludvovu ruku a vzrušeně ji stiskl. Nemýlili se.

Mluvil Lojza.

Uděloval přísnou důtku jednomu z hochů, který prý ztratil svou podpisovou destičku. Káraný člen zřejmě nebyl potěšen tímto veřejným káráním, odpovídal s nechutí a mrzutě.

Pak přišel na řadu případ dvou jiných hochů z Tarantule. Pohádali se o nalezený míč.

"Ani jeden z vás ho nedostane!" prohlásil tvrdě Lojza. "Zabavujeme ho pro Tarantuli!"

Všichni, kromě těchto dvou hochů, radostně tleskali.

"Jaké máte zprávy o Grygarovi a Zemanovi?" obrátil se pak Lojza na dva jiné hochy. Pavel v nich poznal slídily, kteří se mu dnes tak lepili na paty a kteří mu svou neopatrností prozradili tuto schůzku.

"Strádají pořád bedničky," pravil jeden z nich. "V žádném krámě zatím neprozradili, co s nimi chtějí dělat. Stopovali jsme dnes Zemana, ale nového jsme se nedozvěděli nic. Dovedou mlčet jako hroby! Ptali jsme se také, jestli továrna nevyplácí něco za vrácené bedničky. Tím by se všechno vysvětlilo. Ale továrna je zpátky nebere a nic za ně nedává!"

Lojza vztekle zavrčel. "Musíme dostat tu jejich knihu! Tu knihu, co s sebou

Chata v Jezerní kotlině

nosí vždycky ven, za město! Nevím, co v ní je, ale raníme je nejvíc, když knihu ukořistíme. A když si pomyslím, že jsme knihu už měli v ruce! A jak nám ji zase vyrvali zpátky! Taková příležitost se už nenaskytne! Teď nezbyvá než otevřený útok.

Druhé A! Kde je?"

Na tu podivnou otázku zvedl Halza ruku. "Tady," řekl horlivě. Nebylo pochyb, členové byli označeni písmeny slova Tarantule. Poněvadž písmena "A" v něm byla dvě, rozlišovali se jejich nositelé jako "první A" a "druhé A". Teď také oba ukrytí hoši pochopili smysl linoleových razítek na dopisech. Kdo dopis psal, "podepsal se" svým písmenem vyrytým do linolea jako razítko. Rovněž pochopili, co to bylo ta "podpisová destička", pro jejíž ztrátu byl jeden člen Tarantule před chvílí plátněn.

"Hleď si bedlivě Grygara," pravil Lojza k Halzovi. "Máš ho ve škole skoro vedle sebe. Prohlédni mu občas lavici. Někdy má knihu možná s sebou. Musíme se k ní za každou cenu dostat."

"Přehrabávám mu učení každou chvíli," ušklíbl se Halza a Ludva v úkrytu začal pěstí. Teď ví, kdo mu rozhazuje jeho věci o přestávkách! "Ještě jsem u něho nikdy nic nenalezl," doznával Halza dále. "Často mne už mohl při té práci přistihnout! Někdy jsem zažil opravdu horké chvíle. Také s tím sešitem to nebylo zrovna lehké!"

Pavel se dorozumívá s Ludvou strkáním lokte. Jejich domněnky jsou tedy potvrzovány.

Pak promluvil jeden z hochů, kterého Pavel znal jen podle vidění z ulice: "Myslíte, že ta kniha stojí za to, abysme se po ní tak pachtili?" jeho hlas zněl pochybovačně a Pavlovi se zdálo, že i trochu výsměšně, když pokračoval: "Nevím, jestli se, Lojzo, po ní snad nesháníš z jiného důvodu než ostatní zde, ale já na ni nejsem ani trochu zvědavý. A nevím, proč bych se; raději neměl jít koupat, místo abych číhal někde za vraty, až ti dva blázni ponесou své bedýnky, nebo abych se vydával v nebezpečí, že mne někdo chytí jako zloděje při prohrabávání cizích věcí ve škole." Jeho skoro vzbouřenecká řeč vyvolala u všech veliký odpor.

"Jsi zkrátka stará bačkora, bojácná baba," křičel na něj hoch od druhé strany ohně. "Nic tě nebaví, nemáš o nic zájem!"

Lojza se zle mračil a čekal, až se bouře utiší, aby mohl nespokojenci pádně odpovědět. Hoši zmlkli, když viděli že chce promluvit.

Povstal a mluvil hrozebným hlasem. Ludvovi se zdálo, že v jeho hlasu je slyšet kromě hrozby ještě něco jiného, něco jako nejistotu, neklid, špatné svědomí.

"Jsi příliš smělý a odvážný na řeči, jaké nejsme zvyklí u Tarantule poslouchat. Ale upozorňuji tě, že její pavučiny jsou pevné a nepustí mouchu, která v nich uvázne!" jeho symbolicky řečená výhrůžka působila tísnivěji než jasná, přímá slova. "A co se týká knihy," pokračoval – a zde právě Ludva vycítil jeho nejistotu – "nemám o ni jiný zájem než všichni ostatní. Z knihy se můžeme leccos dozvědět. Jsem přesvědčen, že se vyplatí napnout všechny síly a získat ji za každou cenu!"

Posadil se opět, hoši mu tleskali a doráželi na nespokojence.

Ludva i Pavel byli již celí ztuhlí dlouhým ležením na vychladlé zemi. Ale cítili se velmi spokojeni s výsledkem výzvedné výpravy.

"Půjdeme napřed, nebo je necháme dřív odejít?" zašeptal Pavel.

"Počkáme snad ještě chvíli," odpověděl neurčitě Ludva.

Vše mohlo dobře dopadnout, kdyby se hned v tichosti odplížili. Ale zvědavost je nutila, aby ještě zůstali

U ohně se přetřásaly záležitosti, kterým naši hoši dobře nerozuměli a které se jich netýkaly. Z protější strany se zvedl jeden z členů Tarantule, aby přinesl ještě nějaké dříví. Bylo ho tu opravdu poskrovnu.

Kolem ohně se teď rozléhal hláhol a smích.

Pojednou Pavel tlumeně zaúpěl. Někdo mu šlápl na nataženou nohu.

Vzápětí se ozval polekaný výkřik. "Někdo je tady, rychle sem – Lojzo...," křičel vzrušeně sběrač paliva, který na své výpravě obešel nepozorovaně okruh kolem ohně, až ve tmě narazil na Pavla, nataženého za křovím.

Nastal nepopsatelný zmatek. Hoši se pokusili vstát, ale jejich zkřehlá těla ztratila pružnost.

Několikéré ruce se jich chopily a táhly je zmítající a bránící se k ohni..

"Hleďme – sběratelé bedniček se na nás přišli podívat," ušklíbal se Lojza, když je poznal. "Tady, holentkové, ale žádné nemáme! Snad bysme vám místo toho mohli posloužit tímhle..." a rozpráhl se na Ludvu.

Pavel nečekal, až rána dopadne na Ludvovu tvář. Začal se ohánět mezi členy Tarantule.

Chata v Jezerní kotlině

Děšť ran se sesypal na oba hochy, ale oni taky nelenili.

Uchopil jednoho z nejuťočnějších protivníků a vrazil jím prudce do klubka ostatních. Odrazil dvě rány, vedené na jeho tváře, a sám jich rozdal několik. Pak někdo rozkopl dohasínající oheň a v nastalém zmatku se Pavel s Ludvou vzdalovali dál a dál od nepřátel.

Ještě na okraji olšin, mezi zdmi krajních domků slyšeli jejich povyk.

Rány a škrábnutí je pálily.

"Ale víme, kdo je Tarantule, co chce a na co si máme dávat pozor...", pravil Ludva.

"Hrom zapal toho Halzu!"

Pavel mlčel. Úspěch dnešního večera sice uměl ocenit, ale nelíbilo se mu zakončení, ten ústup, který byl konec konců pro ně přece jen porážkou.

"Nezapomínej," utěšoval ho Ludva, "že jich bylo devět, a my jen dva! Tvé sportovní svědomí může být klidné! Víím, co si myslíš, Pavle! Ale nevěř tomu, není to tak! Nejsme zbabělci." Tím Pavla přece jen trochu upokojil.

Rozloučili se a každý spěchal domů a myslí přeplněnou vzrušenými dojmy.

43. PRAZDNINY V JEZERNÍ KOTLINĚ

Teď, když Tarantule byla prozrazena, stávaly se její útoky na Pavla a Ludvu zcela veřejnými, bez tajných dopisů, falešných vzkazů a podobných věcí.

Neminulo skoro dne, aby se Pavel či Ludva nepotýkali s některým hochem této bandy. Ještě štěstí, že měli už převážnou většinu stavebního materiálu v překladišti. Teď by to šlo mnohem hůře. Tarantule se skoro nehnula od domu, v němž Pavel bydlil.

Několikrát se střetl Pavel přímo s Lojzou. Bylo to zpravidla za posledními domky spálených mlýnů, kde Tarantule číhala na oba hochy, aby je sledovala na jejich tajemných cestách.

Někdy byla bitka nerozhodná, oba soupeři z ní vycházeli hodně pošramoceni, ale někdy mívával Pavel převahu.

Zavřenou knihu teď hoši ani nenosili domů, ukládali ji přímo v Jezerní kotlině do otvoru, vydlabaného do pískovcové skály.

Tarantule slídila a věšela se jim na paty. Ale dovedli vždy mistrně zmást stopy a ztratit se v houštinách a roklich, ve kterých se vyznali jen oni. Zavedli Tarantuli na docela opačnou stranu, než byla Jezerní kotlina, a tam zmizeli a slídilové, mrzutí a zklamaní, tápali a bloudili, až se vrátili s nepořízenou zpátky do města. A uprostřed těch bojů nadešly prázdniny.

Pro Pavla i Ludvu dopadlo vysvědčení ve škole příznivě. Rodiče, kteří již dlouho předtím svažovali o jejich přání, povolili jim táboření v Jezerní kotlině.

Hoši si nabrali zásob, co unesli, aby s nimi pokud možno nejdéle vydrželi a nemusili se vracet pro nové. První den vezli své věci dokonce na zelinářském vozíku, který si vypůjčili od kupce.

Spĺnilo se jejich davné přání, viděli noc v Jezerní kotlině. Spatřili její útesy v záři vycházejícího slunce, koupali se v jezeře za večerního ticha. Už nemusili spěchat domů, když červánky dohořívaly na západě.

Stavba srubu teď rychle a pěkně pokračovala. V překladišti měli i dlouhá stará prkna, vyžebraná z rozbourané ohrady. Z nich udělali střechu.

Celé dlouhé dny nosili materiál po krkolomných stezkách a po můstku smrti do Jezerní kotliny. Často byla ta práce skoro nadlidská. Ale pevná vůle mít srub sílila oba hochy.

Oháněli se kladivy i pilou a radost z přibývajícího díla jím dodávala náladu.

Nejtěžší bylo dostat z překladiště dva balíky dehtovaného papíru, nejdražšího materiálu, který musili pro stavbu koupit. Potřebovali ho na pokrytí střechy.

Pavel byl udiven a nadšen Ludvovou horlivostí a vytrvalostí.

"Musí to být do týdne!" říkal Ludva. "Nebudeme to přece stavět celé prázdniny!"

Stavba byla však i s vnitřním zařízením hotova až dvanáctý den prázdnin. Nebylo to možné udělat dříve!

Ve srubu měli hoši i primitivní kamna na vaření, s komínem, který vyústil vysoko nad střechou plechovou rourou.

Slamníkové povlaky si hoši nacpali usušenou trávou. Vypůjčeným srpem ji na úbočích Jezerní kotliny nažali tolik, že se jim do slamníků ani nevešla.

První noc v Jezerní kotlině, strávená nejdřív na skalních plošinách při pozorování soumraku a pak ve srubu na kavalcích, ještě nedohotovených, hochy přímo nadchla.

A když dvanáctého dne zatloukli poslední hřebík a na primitivní a dost špatně se zavírající dveře přidělali i petlicí, byli tak slavnostně naladěni, že

Chata v Jezerní kotlině

podobného pocitu ještě nikdy předtím nepoznali.

A pak nadešly krásné dny, plné pohody, prosvícené sluncem, prodchnuté ušlechtilým kamarádstvím dvou podivuhodných hochů, Pavla a Ludvy.

Celé hodiny proseděli nad stránkami Zavřené knihy. Radili se o pokračování těch prazvláštních příběhů, vžili se ještě více do světa, který Ludva v knize vykouzli.

A zase knihu odkládali a žili jen svému jezeru, koupání, cvičení, běhům i skokům, hrám s míčem nebo zlézání krkolomných skal.

"Písečným dnem" nazvali pak to úterý, kdy Ludva objevil dole v neprozkoumaných částech Jezerní kotliny skalní plošinu, z níž bylo možné skákat do úžasné hloubky na závěje bílého, sypkého písku.

Neúnavně vylézali znovu a znovu na skalisko, aby znovu a znovu letěli několik vzrušených vteřin vzduchem. Zabořili se do písku vždy až po kolena.

Hoj – to byla zábava! Pak Pavel vymýšlel různé způsoby skoku, pozpátku, v letu udělal dřep a podobné vymoženosti.

Vychutnávali tu příjemnou hrůzu z letu, v němž se každá vteřina zdála být nekonečností.

Jindy zase leželi v trávě u jezera, s očima k nebi obrácenými, a pozorovali mraky.

Pavel se snažil porozumět Ludvově duši.

Ludva byl opravdu výjimečný chlapec, měl tolik zvláštností. Pavel si proti němu někdy připadal strašně nudný a obyčejný.

Nepadlo mezi nimi jediné zlé nebo neslušné slovo. Chovali se k sobě opravdu rytířsky, tak, jak by měli spolu jednat všichni hoši na světě.

Když Ludva večer dlouho četl při svitu petrolejové lampy a Pavel odložil knihu, protože už byl ospalý, přestal i Ludva číst a zhasl. Nechtěl Pavla rušit světlem lampy.

Vařili si ze zásob společně nakoupených. Každý na ně přispěl stejným dílem. Ale když se o jídlo dělili, jeden druhému dávali větší díl.

Nebylo myslitelné, aby jeden z nich odpočíval, když druhý pracoval. I když bylo třeba umýt jen jeden hrnek, šli s ním k potoku oba. Nikdo z nich nesnesl pomýšlení, že by měl druhého nechat dřít, zatím co by si sám ležel.

A když se naskytla přece nějaká práce, kterou nemohli dělat oba, losovali o ní. A zarmoucený z nich byl nikoli ten, na koho práce připadla, ale ten, kterému los určil zahálku.

Byli si oba rovni. A jen ve dvou věcech uplatňovali svůj vliv na druhého.

Jako rozkaz platilo, když Ludva vyjádřil touhu psát do Zavřené knihy. Kdyby dělali sebedůležitější věc, nebo byli v sebekrásnější zábavě, psaní do Zavřené knihy bylo tabu, jehož bylo dlužno uposlechnout. Pavel už dobře věděl, že k psaní musí být nálada, že nejde psát kdykoliv a na povel.

Pavel zas měl výsadu rozkázat Ludvovi jakékoli cvičení a otužování. Ráno budil Ludvu, který nerad vstával, a hnál ho v plavkách ven na travu, kde cvičili Pavlovy staré a osvědčené sestavy. Marně Ludva škemral o milost, marně se zaklínal, že je mu špatně, že je nemocný, že celou noc nespál a podobně. A jen jeden jediný pohyb neudělal Pavlovi dost rázně nebo pěkně – a už přidal Pavel za trest další dvě minuty cvičení.

Měl před sebou starodávný budík a podle něho měřil dobu cvičení. A Ludva musil poslušně cvičit dál, nic mu nepomohly jeho nářky.

Však také cvičení bylo již na jeho těle vidět. Přicházel do formy. Svaly se na jeho těle již zřetelně rýsovaly, nohy a paže sílily. Ohebností a pružností se už vyrovnal Pavlovi docela.

Pavel často pozoroval jeho světlé, průzračné oči a četl v nich jeho nejtajnější nálady. Někdy v nich viděl jakousi tvrdost, odvahu, odhodlanost, jindy mír a klid, někdy i podivný smutek, ten zpravidla za tichých večerů, když mlčky zírali do sinavého nebe a pozorovali plující oblaka.

Jak zvláštní byl Ludva, jak velmi zvláštní!

Pavel byl teď hrozně rád, že tehdy odmítl pro nic za nic se rvát s Ludvou, jen tak pro obveselení druhých. Jak to bylo dobře, že se tehdy k tomu neodhodlal, i když mu pak říkali, že je zbabělec.

Pavel si neuměl ani představit, že by mohl Ludvovi nějak ublížit, nebo že by se na něj mohl zlobit. A byl na sebe hrdý, že dovedl být Ludvovi tak dobrým a vzorným kamarádem!

Někdy přicházely dlouhé, smutné dny, kdy přšelo třeba od rána do večera. Tu pak ani nevycházeli ven ze srubu, zdokonalovali jeho vnitřní zařízení, vyřezávali nosné trámky a pestře je barvili.

Přitom si povídali o všem možném, o kamarádství s jinými hochy z minulých dob, Pavel vyprávěl o svém otci a o chlapcích ze Zátíší.

V těch chvílích si byli ještě bližší, rozuměli si, měli stejné názory a

Chata v Jezerní kotlině

zájmy a zde v tom malém prostoru srubu, uchráněném od nepohody zvenčí, si tu souhrů uvědomovali a oceňovali ji. A když pak zase přišlo ráno s modrým nebem a sluneční září, vynahradili si všechno, dělali průzkumné výpravy do opuštěných skalnatých plání za Jezerní kotlinou, objevovali v ní malá travnatá údolíčka, přirozené vodní nádrže a písčivé plochy mezi sporými keři a houštinami.

Co všechno se dalo prožít na tak malém kousku kraje!

Často si zpívali nebo alespoň pískali. Všechny možné písničky, národní i Ludvovy indiánské. A oba zálesáci dovedli zpívat i hvízdát pěkně dvojhlasně! Někdy měli "hvízdavý den" kdy jim zpívat ani nepřišlo na mysl. Jindy zase jen zpívali.

Vedli si deníky, do nichž zapisovali i své myšlenky a nápady. Každý z nich věděl, kde má jeho druh deník schovaný, ale samozřejmě si nedovolil číst potají deník druhého.

A když jednou Pavel nabídl svůj deník Ludvovi k přečtení, pak teprve si je vyměnili a četli. A tak se znovu přesvědčili, jak je jejich přátelství silné a krásné. Co pěkných slov a myšlenek našli každý o sobě v deníku druhého!

44. ODCHOD

Dny mýjely, každý přinášel jiné příhody. Byly to nejkrásnější prázdniny, jaké kdy hoši prožili, a nebylo snad dne, kdy by se o tom vzájemně neujišťovali.

A jak plynul čas a jak se pozvolna krátily dny a večerní soumraky přicházely dříve než jindy, počali hoši zvolna pomýšlet na návrat do Spálených Mlýnů.

Město jim teď bylo vzácné. Je pravda, každý týden sešli do města ze svých opuštěných výšin doplnit zásoby, ale to bylo vždy jen na pár hodin.

Poslední noc v Jezerní kotlině využili dokonale. Ten večer byl západ slunce obzvláště krvavý, až oči přecházely od záře rozteklého zlata na západě.

Ludva odešel na svou planinku a tam nahoře, oblečen do indiánského roucha s vlajícími trásněmi, se pohroužil do své slavnosti červeného nebe.

Pavel sešel dolů, již převlečený. Zbytek večera, stále ještě krásný a zářivý, strávili spolu na výšinách s rozhledem do usínajícího kraje.

Ani příliš nemluví, jak vytrvale upínali zraky na krvavý západ. Hlavou jim táhly vzpomínky na každý prázdninový den, na každou událost a příhodu.

Občas začal některý z nich tiše a slabě hvízdát nějakou z jejich písniček a druhý se přidal. A zase bylo ticho. Pavel chvíli pozoroval ze strany Ludvu, zas viděl jeho světlé, průzračné oči, v nichž se odráželo žluté nebe. Všiml si jemných modrých žilek na jeho spáncích a pohlédl na jeho vlasy, sčesané do pěkné pěšinky tak, jak mu to Pavel vždycky žertem nakazoval.

Pak Ludva ucítil, že se na něj Pavel dívá. Odtrhl se od dohasínajícího západu a podíval se zpráma na Pavla.

"Jsme tu, Pavle, dnes naposledy!" pravil důrazně a slavnostně. "Rozuměj: Naposledy za celé prázdniny. Zase sem budeme chodit, ale to budou už jen jednodenní výpravy, to už nebudou prázdniny, to je něco docela jiného!"

"Ano, vím to!" pravil Pavel. "Musíme využít každé minuty, nikdy víc se nám to nevrátí. A i kdybychom sem šli příští prázdniny znovu, tak přece už to bude něco jiného, to už budou druhé, jiné prázdniny! Ano, rozumím ti dobře, co jsi myslil!"

Seděli tam tak dlouho, až nebe ztmavělo a na obzoru se ve fialovém oparu táhly nebem jen dvě oranžové jizvy.

Pak sešli dolů do Jezerní kotliny. Zde již byla úplná tma, ale jim nevadila. Vždyť zde u jezírka znali každou podrobnost, každý kamínek, chomáč trávy, dolík v zemi.

U vody na břehu měli připravenou hranici dřeva.

"Poslední táborový oheň," pravil s úsměvem Ludva. Vše, co bylo jindy samozřejmé, zdálo se dnes jiné, zvláštní, protože to bylo naposled.

Oheň vzplanul a zaplašil stíny. Přikládali do něho stále, dívali se do červeného žáru, urovnávali krajní hořící větvičky a hráli se v příjemné výhni.

A zas zpívali všechny písničky, které se zde jeden od druhého naučili.

Nad krajem letěla tichá hvězdnatá noc, naplněná vůní lesů a trávy.

Nahoře šuměly své písně borovice.

Hoši svoje dozpívali.

Zelený potok ve vodním propadlišti temně hučel.

Větévky v ohni praskaly.

Chvílemi vyletěl roj jisker a ohníček se zase uklidnil. Oba hoši měli srdce a myslí přeplněny myšlenkami, ale jejich hovor byl skoro jednoslabičný a bezvýznamný.

"Nesedí na holé zemi," říká Pavel, "Je zde přece pokrývka..." Ludva neodpovídá. Ani se nepohne. Teprve za několik vteřin nepřítomně otáčí hlavu k Pavlovi, usmívá se svým nenapodobitelným úsměvem a říká tiše:

Chata v Jezerní kotlině

"Jak je ke mně hodný můj rudý bratříček..."

"Od země jde zima."

"Já vím."

Oheň dále tiše praská.

Noc letí, letí...

45. VŮNĚ FIALOVÉHO KVÍTÍ

Pak se hoši vrátili do spálených mlýnů.

Městské zdi je pohltily, jako kdyby se nic nestalo, jako kdyby neskončila nejkrásnější doba jejich života. Škola se rozbíhala poznenáhlu, jako vždy na začátku školního roku: Nejdřív jen dvě hodiny denně, ještě bez knížek a sešitů, samé přesazování v lavicích, psaní zasedacích pořádků, rozdělování třídních funkcí. Pak se už začalo sem tam i něco vykládat, hoši se seznamují s obsahem nových učebnic, zdá se jim těžký a nesrozumitelný. Vezmou listy uprostřed knihy a říkají:

"Až budeme tady, to už bude dobré..."

Ludva si teď dával pozor na Halzu. "Ještě jednou mne vlezeš do mých věcí," řekl mu tvrdě a výhrůžně, "a budu tě považovat za zloděje!" Halza se zatvářil uraženě, pak ale zrudl vzteky a křičel: "Nedám si nadávat zloděje, to si pamatuj! Nemusí se ti to vyplatit!"

Více si ale netroufl. I když byl silnější, věděl, že s Ludvou kamarádí Pavel, a to stačilo! Tarantule je stále pronásledovala, ale jen když byla pohromadě.

Zase se obnovily staré bitky, pronásledování – a dychtění po Zavřené knize. Hoši ji však nyní pečlivěji hlídali. Co do ní všechno přibýlo za ty kouzelné prázdniny v Jezerní kotlině! Teď byla oběma ještě milejší a dražší.

Za jedné větrné, deštivé noci vyděsilo Pavla něco, co už znal, co se už jednou stalo.

Zase brať někdo za kliku u dveří, ale maminka se neprobudila a Pavel se neodvážil ani hlesnout. Dnes nechtěl začít tu hrůznou rozpravku s noční návštěvou jako minule.

A tam ve tmě chodby za dveřmi bylo slyšet jen sípavé oddychování a pak nějaké mručení, které přecházelo v podivný tichý zpěv bez slov, jednotvárný nápěv, jako když si někdo brouká v zamyšlení písničku, kterou dobře neumí. Pavel již slyšel ten nápěv! Tehdy před bouří nad údolím, když se vraceli z Jezerní kotliny! Ta noc přesvědčila Pavla i Ludvu, že mimo Tarantuli je zde pořád ještě něco jiného, co jim hrozí a čemu nerozumějí.

Z Tarantule si teď již nic nedělali, třebaže její pronásledování bylo někdy velmi nebezpečné. Ale z těchto neodhalených tajemných zjevů šel na ně děs. Neboť nebezpečí bylo skryté a oni nevěděli, jak mu čelit.

Do Jezerní kotliny chodili stále! Pokračovali v psaní příběhů Zavřené knihy a zdokonaľovali zařízení srubu.

Upevnili okenní rámy, opravili dveře, s nimiž bylo pořád nějaké trápení, a udělali ze starých prken pěknou podlahu. O prázdninách měli za podlahu jen holou zem.

Teď, když si při každé výpravě mohli vzít z domova potřebné nářadí i materiál, pracovalo se jim mnohem lépe.

"S tím srubem to bude jako s naší knihou," řekl jednou Ludva. "Také s ním nebudeme nikdy u konce, pořád na něm budeme nějak pracovat."

A Pavel si jen pomyslně, že to tak bude dobré a hezké. Nemělo by to nikdy skončit.

Nahoře na vrcholcích skal, v nichž byla Jezerní kotlina, sbírali mezi nízkými pokroucenými borovicemi uschlé větve a házeli je dolů do kotliny.

Tam je pak sbírali a ukládali do jeskyně jako zásobu, až sem snad jednou půjdou v zimě – ano, zcela určitě sem podniknou výprava i v zimě, až bude vánoční prázdný, snad tu stráví i několik dnů! Jak bude krásně útulno u rozpálených kamínek ve srubu! Jen hodně dříví připravit, každý kousek bude dobrý, každý vydá trochu tepla a záře.

Dny se krátily a hoši museli opouštět Jezerní kotlinu mnohem dříve. Nedalo se jít krkolomnými stezkami a po skalách ve tmě, i když znali cestu dopodrobna.

Jednou ale Ludva překvapil Pavla dobrým nápadem.

"Vím, jak si zkrátíme cestu. Můžeme jezdit kus cesty za město na kole! Dá se jet docela pohodlně až k překladišti. V houštinách bychom kolo schovali a šli dále pěšky. No – a nazpátek bychom zase jeli od překladiště až domů. Získali bychom dobrou půlhodinu! Co tomu říkáš?"

Pavel se jen usmál. "Což o to," pravil, "nápad je dobrý. Kdybychom měli kolo, vzal bych tě na rám a jelo by se vesele. Ale kolo není!"

"Mohl bych je opatřit," v zamyšlení řekl Ludva. "U nás bydlí jeden hlídač, víš, on má noční službu, tak ve dne spí. A ten má kolo! Přes den je kolo vždycky

Chata v Jezerní kotlině

v dřevníku na dvoře. Potřebuje ho až pozdě večer, když na něm odjíždí do služby. Ale to bychom s ním už byli dávno doma."

"No – kdyby to šlo nějak zařídit," zaradoval se Pavel, "tak by to bylo opravdu velmi i dobré."

A skutečně – Ludva již při příští výprav přivedl kolo, krásné a skoro nové kolo!

Mělo lehký chod, rámová tyč byla dlouhá a tak se hochům jelo dobře. Ludva seděl na tyči, Pavel na sedle a šlapal.

V houštinách překladiště (ten název mu zůstal) kolo schovali, a pak šli opuštěnými roklinami a po neschůdných úbočích pěšky.

Podzim již vládl v celé své kráse. Sluneční záři obarvil do zlaté žluti, na mezích rostli závěje červenofialových květin "slziček Marie" a jeho sladká vůně omámila celý kraj.

Hoši jí říkali "podzimní vůně". Bylo těžko určit, z čeho pochází, byla všude, a jak se blížili k Jezerní kotlině, tím byla silnější, jako kdyby v ní bylo cítit nějaké podivné koření. Vyvolávala představu dalekých, širokých plání Divokého západu, okolí Zlatonosné říčky, Červeného kaňonu a všech míst, kde žil lid Černého Jaguára.

Babí léto plulo do dálek, jeho stříbrná vlákna se hochům zachycovala na šatě i na obličejích.

Jezerní kotlina tonula v podzimním slunci, bílé skály se ostře rýsovaly v jeho záři.

A tam nahoře, kde končily vrcholky skal a stromů, tam v té modré výši letělo nebe s průsvitnými mrakovými závoji, letělo tak rychle, tiše a někam daleko. Vítr hučel a ve stromech šumělo. To byly uklidňující chvíle plné míru a pohody.

Hoši zase leželi v trávě u jezírka a pohlíželi do modrých výšek.

Ludva občas utrl několik stébel trávy a házel je žertem na Pavla. Pavel se několikrát ohnal po Ludvově ruce. Ale najednou se zvedl že země a s udivenou tváří pravil:

"Ludvo, tohle je to, co cítíme v naší "podzimní vůni" – tahle květina – podívej. Je jí zde plno, dříve zde nerostla!"

Vzal do ruky podivnou fialovou květinu, vnitřek zvonkovité korunky vyplňovaly oranžové blizny. vydávala silnou omamující vůni a měla kolem v trávě tisíce sestřiček, kam jen oko pohlédlo.

"Opravdu – nikdy dřív jsem tu ty kytky neviděli" divil se Ludva. "Ani nevím, jak se jmenují. A to jsem si vždycky přál, abych rozuměl všem bylinám a květinám, jako jim rozuměli Indiáni."

Je to asi nějaká podzimní květina," usoudil Pavel. "Její semena nebo kořínky už tady jistě byly, ale nekvetla ještě, a tak jsme to nepostřehli."

"A je zvláštní," doplnil ho Ludva, "že jsme po cestě neviděli ani jednu. Teprve tady u nás v Jezerní kotlině máme takové vonné kvítí."

"Oh – oh, z toho zase kouká nová kapitola do Zavřené knihy – viď?" smál se Pavel. Opravdu – takhle obvykle vznikaly Ludvovy nápady – často z úplně bezvýznamných maličkostí – a právě z těch pak vykouzli další příběhy do své knihy.

Ludva rozmačkal květinu a opájel se její kořeněnou vůní. Pak utrl jinou, vložil ji do Zavřené knihy a řekl: "Na památku. Bude tam vonět na věčné časy, na připomínku dne, kdy jsme ji objevili. Nechť její vůni nasákne celá kniha a nechť v ní zůstane navždy, navždy!"

I na tato Ludvova slova – právě tak jako na mnohá jiná – Pavel často později vzpomínal. Ale teď se mu nezdála ničím zvláštní a nepřemýšlel o nich.

Na srubu dnes výjimečně nic neopravovali jen vše prohlíželi a uvažovali, co s tím či oním udělat, co ještě zlepšit a jak opravit dveře, které pořád ještě zlobily.

A když západ zežloutl a přišla chvíle, kdy by již musili odcházet, aby přišli domů včas, pravil Ludva: "Vidiš – teď tady můžeme být ještě v dlouhých dvacet minut, když máme v překladišti schované kolo."

Co toho ještě udělali za těch dvacet minut! Co se ještě napovídali, nahráli míčem. A pak Ludva – rozjařen – vskočil ještě do chladné vody, ač na koupání již nebyla nejvhodnější doba, a řádl ve vodě jak štika. Chtěl sám sobě dokázat, co všechno se dá za dvacet minut prožít.

vyběhl z vody, lesknoucí se, mokrý, běžel k Pavlovi a křičel: "Jejkuli, majkuli, zima, zima," a strásal na něj kapky vody.

Pavel ho ovšem několika hmaty povalil na zem.

"Budeš ještě stříkat?" A Ludva už zase odprošoval a zaklínal se, že už bude hodný a že už to víckrát neudělá. Musil pak ještě jednou do vody, protože se při zápase umazal.

A potom už klusali dolů k překladišti pro kolo, stále víc a víc se blížili

hroznému překvapení.

46. ZLODĚJ V PŘEKLADIŠTI

Došli až k houštinám. Šero již houstlo. Pavel opatrně vběhl do křovin. Měli zde vyšlapanou stezku a místy i vysekané křoví, Ludva zůstal stát venku. A pojednou uslyšel Pavlův hlas:

"Ludvo, kam jsi dal kolo? Buďto jsem slepý, anebo jsi je uložil tak důkladně, že je teď ani sám nenajdeš!"

"Je tam přece napravo, hned u skály."

"Nic tam není!"

"Ale musí tam být, vždyť jsi mě přece viděl, jak jsem tam kolo vedl!"

"No tak, když řeknu, že tady není, tak tu není," ozývá se z hlubin houští netrpělivý Pavlův hlas.

Ludva již měl toho dohadování na dálku dost. Vběhl za Pavlem.

"Tady –" vyjekl zmateně a ukazoval na prázdné místo u skály. "Tady to přece bylo! Na tohle místo jsem kolo postavil!" V jeho tváři se zračil neklid. "Snad ses mylil," uklidňoval ho Pavel. "Pojď, prohledáme celé houští!"

Prodírali se křovisky, celí se poškrábali. Čím déle hledali, tím byli vystrašenější. Hledali už i tam, kde to nemělo smysl, kam by Ludva nikdy nemohl kolo dát.

"Kolo je pryč – to je marné," prohlásil pak beznadějně Pavel. "Jak je to jen možné? Asi nás sledoval někdo z Tarantule! To bude ta záhada!"

"Ale kolo není přece moje!" zoufale pronesl Ludva. "Vypůjčil jsem si je a hlídač o tom ani neví. Nemohl jsem si vyžádat jeho dovolu. Spal!" Byl bledý jako křída a bylo vidět, že je opravdu v koncích. Tma byla větší a větší.

Vyšli ven z houští. Snažili se rozpoznat nějaké stopy na cestě, ale tvrdá kamenitá půda žádné nechovala. Prohlíželi i okolní místa, ale po kole nebylo nikde ani památky.

"Neštěstí! Úplné neštěstí!" bědoval zdrceně Ludva. "Nešťastný můj nápad, abychom jezdili na kole! To se mně to vyplatilo! Co teď budu dělat? Zavřou mne jako zloděje! Nemohu se opravdu na nic vymluvit!"

Pavel se ho snažil uklidnit, jak uměl, ale nijak se mu to nedařilo. Šli chvatně domů, aniž by věděli, co budou dělat.

"Půjdu s tebou k vám," nabízel se Pavel. "Nějak to musíme vysvětlit!"

"Nic mě nezachrání! Nic mě nezachrání!" opakoval jen Ludva.

Šli zvolna k domu, kde Ludva bydlil. Čím více se mu blížili, tím šli pomaleji a tím byla větší jejich hrůza z toho, co je čeká.

Tam někde spí hlídač, jemuž kolo patří. Ještě o ničem neví. Za chvíli však vstane, bude se připravovat na cestu do práce. Sejde dolů do dřevníku, hmátne potmě po řídítkách kola. A sáhne do prázdna. Kolo tam nebude. Co bude říkat? Co řekne Ludvovi, až se dozví, že on vzal jeho kolo bez svolení – a že je nepřivezl zpět? Ludvovi se z toho točí hlava. Už jsou na nároží ulice, v níž Ludva bydlí. Tam už jsou vidět i vrata do domu. "Nejraději bych nešel domů," říká zoufale Ludva. "Někam bych utekl a nikdy víc se navrátil!"

U domu stojí hlouček menších hochů a mezi nimi jeden vyšší.

Pavel ho nezná, ale Ludva s ním již několikrát mluvil. Je to Filip Strnadů, chodí do kvinty. Bydlí hned naproti. Filip se teď odtrhl z hloučku a jde k nim.

"Haló – ztratilo se vám kolo – vidíte?" volá na ně tlumeně.

Hochy jako by projel elektrický proud.

"Ano – ano!" vybuchne Ludva. "Víš snad o tom něco? Jak to víš? Kdo ti to řekl?"

"Člověk se od těch mrňousů tam ledacos dozví," Filip mávl opovržlivě rukou k hloučku malých chlapců. "Sám také tu a tam něco vidím..."

Ludva se do něho skoro zavěsil. "Prosím tě, honem! Jestli něco víš, tak honem! Za chvíli bude pozdě. To kolo nebylo moje!"

"Vždyť já vím," zasmál se Filip. "Však mně to bylo odpoledne hned divné, když jsem oknem viděl, jak vyjíždíš z domu. Já to kolo přece znám! Patří starému Veverkovi, hlídá v noci dříví dole na řece za městem."

"Ano, je to jeho kolo!" připouštěl chvatně Ludva. "Viděl jsi je někde? Kdo na něm jel?"

"Jezdil jsem k večeru na svém kole," vysvětloval Filip. "A viděl jsem najednou Veverkovo kolo. Poznal jsem je hned! Jel na něm nějaký kluk, asi tak starý jako já. Snad ještě starší. To víte, jel jsem za ním, zdálo se mně to hrozně podivné. Nespouštěl jsem ho z očí, jezdil jsem za ním vytrvale. Projížděl se chvíli ulicemi, pak ale přidal a ujížděl domů. Víím, kde bydlí. Jistě bude mít kolo doma!"

Radost hochů byla tak veliká, že děkovali Filipovi naprosto nesouvisle a jeden přes druhého.

"Doveď nás tam, prosím tě, ale rychle!" chrlil ze sebe Ludva a tahal Filipa

Chata v Jezerní kotlině

za ruku. "Záleží na každé minutě! Pojdme hned!"

Vyrazili. Filip se mimoděk přizpůsobil rychlosti obou hochů. Chvílemi skoro běžel.

V ulicích se rozsvěcely lampy. Jejich matná záře hned přidala tmy tam, kam sama nemohla.

"Jsme na něj tři!" hovořil Ludva. "Spráskáme toho zloděje tak, jako mu nenapraskal ještě nikdo!" A potají zmíral hrůzou při myšlence, kdyby se ani tam kolo nenalezlo. Což když zloděj zpozoroval, že ho Filip sleduje, a zajel s kolem do nějakého cizího domu, aby se mu ztratil? A pak, když se Filip vzdálil, vyšel opět ven – a je pryč!

Znenáhla přicházeli do části města, v níž bydlil Pavel. Potkávali některé hochy, jež Pavel znal podle jména i podle vidění.

A pak se zastavil před domem, v němž bydlil Lojza Rezek. Ludva a Pavel na sebe pohlédli. "Lojza!" vykřikl skoro nahlas Pavel.

"Ten ničema nás stopoval! Tarantule!" cedil skrze zuby Ludva. Pak se obrátil k překvapenému Filipovi a řekl mu: "Budu ti muset hodně a hodně vysvětlovat. To ale až někdy jindy!"

Vešli všichni tři kvapně do průjezdu. Bylo zde ticho. Nevšímali si schodiště, které odbočovalo v průjezdu doleva, a prošli na dvůr.

Vzadu, opřeno o bedny, stálo něco pod starými pytli. Vedle byly dveře, zamčené visacím zámekem na petlici. Dříve než mohli Pavel s Filipem něco říci, rozběhl se tam Ludva a křičel:

"Tady! To je ono! Kolo! Podívejte se!"

Strhl pytel a uchopil kolo za sedlo a řídítka křečovitým pohybem. Jeho tvář byla k nepoznání změněna a Pavel to s úžasem pozoroval, i když jeho radost, z nálezů kola byla právě taková jako Ludvova.

Běžel také ke kolu. Prohlížel je, není-li poškozeno. Nebylo.

"Teď ale rychle ven!" připomněl jim Filip. "Čím dříve budeme odtud na ulici, tím lepší!"

Když procházeli průjezdem, vyšel někdo na schodiště a zvonil svazkem klíčů. Byl to Lojza Rezek!

"Zloději, ničemný zloději," rozkřičel se na něj Ludva tichem průjezdu.

Pavel se za Lojzou rozběhl, ale ten po prvním překvapení postřehl, že je sám proti třem. Rychle se obrátil zpátky a utíkal po schodech nahoru. Pavel ho nepronásledoval.

"Nemáme na tebe čas, zloději!" křičel za ním vzhůru na schody. "Ale neujdeš svému trestu! Jsi zloděj! Pamatuj si to!" A dával důraz na slovo zloděj, protože věděl, že teď v tom případě to nebyla nadávka, ale spravedlivé označení Lojzova charakteru.

Na ulici před domem Ludva Filipovi ještě jednou poděkoval, nasedl a ujížděl rychle domů, aby kolo bylo na místě včas.

Pavel se s Filipem neznal, a tak se od něho po několika slovech díky odloučil a odcházel domů, ještě rozechvělý přestálými starostmi.

47. MRÁČEK NA NEBI MÍRU

Ludva tu událost doslova odstonal. Pavel klidně spal a druhý den ráno šel do školy jako kdykoli jindy.

Ale Ludva se svými citlivými nervy sebou házel na posteli celou noc, mluvil ze sna a maminka mu několikrát dávala obklady, měřila mu teplotu a bádovala nad ním.

Ráno ho silně rozbolela hlava, do školy nepřišel. Marně ho Pavel vyhlížel.

Neviděl ho ten den, ani po několik následujících dnů, když už Ludva do školy zase chodil.

Jejich třída ještě pořád nebyla spojena, byli rozděleni do dvou oddělení, každé v jiném patře i s jiným rozvrhem hodin a jiným koncem vyučování.

Pršelo teď každý den a na cestu do Jezerní kotliny nebylo ani pomyšlení.

Ty deště jako by odplavily všechno staré, dobré a krásné, co bylo dřív. Pavlovi se to alespoň tak zdálo, když si později na tu dobu vzpomínal. Ludvu potkal náhodou před školou až pátý den po události s kolem.

Již z dálky se na něj usmíval, ale Ludva se zdál vážný a zamlklý.

"Dnes odpoledne máme oba prázdnou, Ludvo," řekl radostně Pavel. "Do kotliny asi nepůjdeme, vypadá to už zase na déšť – ale snad bychom mohli dělat taky něco jiného, někam jít..."

Ludva chvíli mlčel a pak řekl v rozpacích: "Když ale já dnes, Pavle, nemůžu – víš. Slíbil jsem Filipovi, že s ním půjdu do biografu, už máme dva lístky!"

"S Filipem jdeš?" tázal se trochu zaraženě Pavel.

"Musím přece!" vysvětloval Ludva a byl trochu červený. "Sám si to se mnou umluvil – a to víš, nemohu přece odmítnout. Když nám byl dobrý, aby nám našel ukradené kolo, musí teď být dobrý také jako kamarád."

Chata v Jezerní kotlině

"No, to je vlastně pravda," doznával neochotně Pavel.

Kráčeli zvolna ze školy. Ludva hovořil o Filipovi a Pavel mlčky naslouchal. Zdálo se mu, že Ludva Filipa nějak obdivuje. Pravda – Filip byl značně starší, choval se už spíš jako dospělý než chlapec – a Pavlovi se tehdy večer zdálo, že z něho cítí cigaretu.

"A kdybys slyšel, jak dovede krásně hrát na kytaru!" hovořil nadšeně Ludva.

"Jak to víš?"

"No, slyšel jsem ho! Byl jsem předevčírem o něho doma!" šly mlčky dále. Nebylo jim nějak do řeči. A když došli na křižovatku ulic, kde se obvykle rozcházel, byli skoro rádi. Jindy tu ještě chvíli stáli, pořád si měli co povídat a vzájemně vybízeli jeden druhého, aby ho šel kus cesty vyprovodit. Dnes ale nic. Loučení bylo krátké a o provázení nepadlo ani slůvko. Ludva tonul v jakýchsi rozpacích a jeho světlé oči se dívaly při podání ruky někam za Pavlovo rameno.

Pavel byl nepříjemně zmaten a trochu dotčen. Zvykl si již na Ludvu – a bylo mu teď proti mysli, že by Ludva měl kamarádit ještě s někým jiným.

Stiskl trochu zhurta podanou ruku, snažil se vypadat co nejlhostejněji a rychle odcházel.

48. PROPAST SE ZVĚTŠUJE

A zase přelo. Zamlžená smutná rána s mokkými střechami a chodníky vyvolávala špatné nálady.

I v Jezerní kotlině bylo teď jistě ošklivo a nevlídno!

Pavel vždycky utíkal ze školy domů nejkratší cestou a s ohrnutým límcem u nepromokavého kabátu. A doma seděl buď nad Ludvovou knihou, aby znovu a znovu pročítal známé řádky, jejichž slova uměl takřka zpaměti, nebo bez účelně procházel bytem, otvíral zásuvky se svými věcmi a hned je zase rozmrzle zavíral. Od toho dne, kdy šel Ludva do kina s Filipem, s ním ještě nehovořil.

Pavel ho schválně nevyhledával, ačkoliv přímo hořel touhou s ním mluvit, vidět ho, jít s ním do Jezerní kotliny, prohánět se po jejích stránkách i skaliskách, vesele se přit, zápasit a žertovat, povídat si a opravovat srub. Čekal, že Ludva sám přijde. On si teď bude hrát na uraženého, než to Ludva napraví a než si ho udobří. Ale Ludva nešel.

A nebylo ho možné zastihnout ani u školy. Marně Pavel stál nenápadně dlouhé minuty před začátkem vyučování u výkladních skříní proti škole a v jejich skle pozoroval, kdo vchází do školních vrat. Ludvu neviděl. Ze by chodil do školy tak brzo? Nebo ho ve výkladní skříní nepozná?

Nemocný Ludva není! Pavel se už na to vyptal několika chlapců z jeho třídy. Potvrdili mu, že Ludva je ve škole!

O přestávkách nenápadně vyhlížel přes zábradlí do patra s Ludvovou třídou. Nikdy Ludvu ani nezahlédl. Snad o přestávce ani nechodí na chodbu.

Pak jednou ve skle výkladní skříně zahlédl Ludvu, jak vchází do školy. Šel ještě s několika hochy, smál se, byl to ten jeho dobrý Ludva, usměvavý, přímý a nerozpačitý. Pavel ho totiž ve svých myšlenkách viděl pořád s tím divným výrazem nejistoty a rozpaků ve tváři, když mu říkal, že jde s Filipem do biografu.

Pavel se za ním přes ulici skoro rozběhl. V polovině cesty musil čekat, až projede auto – a než se dostal na chodník, zmizel Ludva někde ve svém poschodí.

Pavel zuřil. Musí už přece s Ludvou mluvit! Co se to děje? Nebo se snad Pavlovi schválně vyhýbá? Vždyť mu přece nic neudělal! Vždyť se přece tehdy rozešli v nejlepším přátelství! Vždyť mu ten biograf s Filipem ani slůvkem nevyčetl!

Pavel se mučil takovými otázkami už několik dnů. Už si nechtěl ani trochu hrát na uraženého! Už by použil každé příležitosti, aby se mohl s Ludvou zase přátelit. Jak to jen navléci, aby to nevypadalo, že se Ludvovi vnucuje?

Pak se naskytla malá, ale přece vítaná příležitost.

Při vyučování přišel z prvního ročníku hoch s oběžníkem o koncertu, při němž bude účinkovat známý chlapecký sbor zpěváků. Učitel zprávu přečetl, oznámil ceny lístků, připomněl třídnímu výboru, aby se postaral o vybrání peněz na vstupenky, a pak řekl: "Doneste někdo zprávu dále, do naší sesterské třídy..." Pavlova pravice vylétla jako blesk. Ano – on tam půjde, uvidí Ludvu, snad na něj bude moci nějak zakývat – led bude prolomen, vše bude zase jako dřív. Bude pak už na něj moci venku promluvit bez nepříjemného pocitu, že k němu přichází s prosíkem. Nebo na něj bude moci čekat docela i u jejich domu, aby měl zaručeno, že ho nemine!

"Dobrá, Pavel Zemanů!" pravil učitel. "Že se panu kolegovi poručím a posílám oběžník..."

Pavel letěl po schodech jak u divy.

Zaklepal na dveře Ludvovy třídy.

Kráčí dovnitř, klade oběžník na učitelův stůl a jeho oči přejíždějí tváře v

Chata v Jezerní kotlině

lavicích.

Někteří hoši na něj tlumeně volají, ale Pavel je nevidí a neslyší. Hledá jen jeden obličej, ty světlé oči, hledá Ludvu.

"Děkuji," povídá učitel. "Doručím oběžník dále některým žákem. Není třeba zde čekat!"

Je to jasné. Pavel musí ihned odejít. Uklání se, otáčí se zvolna, jen aby získal další jednu či dvě vteřiny času na hledání Ludvy. Kde u všech všudy sedí? A teď ho zahlédne! Že se tam už dříve nepodíval!

Ale zdá se, že ho Ludva nevidí! Nebo to jen předstírá?

Má hlavu skloněnou nad lavicí a horlivě píše. Vypadá to, že se schovává za zády svého předního souseda.

Nepodívá se vpravo ani vlevo, jen píše a píše, hlavu nepozvedne. Pavel vyšel ze třídy poražen, zoufalý a zahanbený. A přece jeho touha přátelit se s Ludvou jako dřív byla pořád větší a větší.

V těch chvílích mu byla jedinou útěchou Ludvova kniha. Přelétal svými zraky stránky, jež Ludva psal v Jezerní kotlině, zatímco on mu je četl přes ramena. A s vůní, již vydychovala květinka vložená do knihy, vynořovaly se vzpomínky na všechny ty chvíle v Jezerní kotlině prožité s Ludvou. Jaký to byl skvělý kamarád, ten Ludva! Co se to stalo? Proč už nemají spolu kamarádit! Vždyť si nic neudělali!

Pak Pavel listoval ve svém deníku z prázdnin v Jezerní kotlině. Tím si své vzpomínky ještě více oživil. Ale také svou lítost a bolest.

49. PAVEL MLUVÍ S LUDVOU

Jedenáct dnů vydržel Pavel nemluvit s Ludvou, nevidět ho, nechodit s ním do Jezerní kotliny, neprožívat s ním drobné příhody.

Bylo to strašlivě dlouhé údobí, plné zoufalého čekání na něco, na nějakou příležitost, která by je vrátila do starých dob.

A dvanáctý. den, když zlaté podzimní slunce zase prozářilo kraj a když na modrém nebi zase pluli Manitouovi koně – bílá oblaka, když podzimní vůně z kopců vnikla i do ulic, zlomila se Pavlova hrdost.

Rozhodl se, že dnes musí mluvit s Ludvou stůj co stůj! Ze se ho musí na všechno vyptat a Ludva že musí všechno vysvětlit. Dále to Pavel už nebude snášet! Šel toho rána velmi časně do školy. Bude čekat u vchodu tak dlouho, dokud se Ludvy nedočká, i kdyby měl přijít do školy pozdě!

Čím víc se blížil ke škole, tím byl napjatější. Dočká se Ludvy? Co mu řekne? Jak ten rozhovor začne? Sám ještě dobře nevěděl. A jak se bude Ludva tvářit?

Vrata školy byla ještě zavřena. Před nimi dovádělo jen několik chlapců z nižších tříd. Pavel se opřel o nízkou zídku školní zahrádky a vytáhl z kapsy sportovní stránku včerejšího večerníku. Ale písmenka mu skákala před očima, vzrušením ani nechápal, co čte.

Hoši se pomalu trousili. Pavel s nikým nemluvil. Nemohl. Neměl na to ani myšlenku.

Školník otevřel vrata. většina hochů se nahrnula dovnitř budovy, ale i venku bylo pořád jako v úle. Nadešla chvíle, ve které chodí do školy nejvíce žactva. Asi za osm minut mělo započít vyučování. A pak se na nároží ulice objevil Ludva!

Nešel sám! Vedle něho kráčí Filip a Pavel postřehl, jak drží v pravé sklopené ruce cigaretu. Byla to odvaha, zde před školou. Nechodil sice do této budovy, jeho škola byla o několik ulic dále, ale profesori ho i zde mohli vidět.

Ludva se smál něčemu, co Filip právě povídal. Pavla až bodlo u srdce. Tak Ludva teď kamarádí s Filipem! Ten student, starší než oni, je tedy Ludvovi milejší! Vlna bolesti zaplavuje Pavlovo srdce. Snaží se vypadat co nejhlodestněji a předstírá, že teprve teď Ludvu a Filipa zpozoroval.

"Nazdar – Ludvo," derou se mu slova z přiškrčeného hrdla.

Ludva je v nějaké velmi dobré náladě. Usmívá se na Pavla tím svým známým úsměvem, který se Pavel dříve marně snažil napodobit.

"A hleďme, Pavel!" povídá. V jeho hlase Pavel cítí nejistotu a marně hledá známku, že by Ludva měl ze shledání radost.

"Nazdar, Zemane!" pozdravil chladně Filip.

"Je dnes tak hezky," hovoří chvatně Pavel k Ludvovi. "Je náš zlatý den! Půjdeme odpoledne na svoje místa?" Visí mu na rtech, co Ludva odpoví?

Ludva se nerozhodně podíval na Filipa, jako by jeho odpověď záležela na Filipově mínění, nebo snad dokonce svolení.

Pavel je uražen a zahanben tím Ludvovým rozmýšlením a otálením.

"No, mohli bychom vlastně jít!" pravil pak zvolna Ludva a úsměv mu zmizel z tváře. "Tak dobře," dodal pak ještě zprudka, jak vždy pronášival svá konečná rozhodnutí. "Odpoledne jdeme! Před vaším domem, Pavle, se sejdeme ve dvě hodiny!"

Nával hochů do školy již ochaboval. Filip se zběžně rozloučil s oběma hochy

Chata v Jezerní kotlině

a odcházel do své školy. Pavel s Ludvou šli zvolna do vrat.

"Co s tebou bylo?" těžce mluví Pavel. "Nedal ses ani vidět..."

"A když bylo tak ošklivo...", odpovídá Ludva a je zase celý zardělý. Jeho hlas zní jinak než jindy, skoro už neupřímně.

Pavel pořád ještě cítí Filipovu cigaretu. Nebo snad – proboha...

"Ludvo," otáčí se zprudka na Ludvu a zastavuje ho na schodech. "Snad už také nekouříš?"

Naklání se skoro až k němu – cítí pořád kouř, tabák. Ludvova ústa, skoro ještě dětská, jsou jím cítit.

"Ale kdepak," zapírá Ludva – a pak dodává mrzutě: "A kdyby, tak co? To je má věc!"

S Pavlem se zatočil svět. Chtěl ještě něco říci, ale po chodbách se rozlehlo zvonění.

"Nazdar!" vykřikl chvatně Ludva. "Musím už běžet. Tak ve dvě u vás před domem."

Pavel vešel do třídy s podivným zmatkem v srdci.

50. JEZERNÍ KOTLINA NENÍ PRO TŘETÍHO

Ale radost nad sblížením s Ludvou překonávala všechny nepříjemné pocity a Pavel byl hodinu od hodiny v lepší a lepší náladě.

Ten dobrý Ludva je zase jeho kamarád! Už je zase všechno docela v pořádku! A jak byl zaražený, když na něho Pavel uhodil ráno s tím kouřením.

Nu – to ať si milý Ludvíček tedy nemyslí – Pavel to poznal dobře! A musí mu to vymluvit! Kouření není pro nedospělé lidi! Každý, kdo kouří v chlapeckých letech, trpce na to doplatí. A tím spíš Ludva! Není přece žádný silák, jeho zdraví není zvlášť pevné.

Filip strnad ať si dělá co chce! Ať si vykouří cigaret třeba deset, když si myslí, že při tom kouření vypadá nějak důstojně a že se za ním děvčata z vedlejšího gymnázia točí. Ale Ludvu mu kazit nebude. Od toho je tady ještě on. Pavel, který Ludvu naučil milovat sílu a zdraví, který ho naučil cvičit!

Pavlův hněv proti Filipovi vzrůstal. Ničema Filip! Zlý démon! Pavel vidí v duchu obrazy lidských vnitřností, zničených od kouření, slyší slova učitele:

"Nikotin je strašný jed pro vaše mladé útroby, hoši! Nekuřte nikdo, než dospějete, nechcete-li si zničit život. Varuji vás! Varuji vás! Nedejte nic na to, budou-li se vám vaši starší kamarádi smát, až odmítnete nabídnutou cigaretu. Vaše zdraví vám musí být milejší než pochybný obdiv kamarádů. Nekuřte!"

Tak nějak to bylo! Pavel si už dobře nepamatoval, jak a které ústrojí nedospělého člověka nejvíce kouřením trpí, ale viděl pořád ty zauzené a zezelenalé vnitřnosti kuřáků tak, jak je malíř zachytil na obraze.

A tak by se měl Ludva zničit, z nerozumu!

Hodina za hodinou míjela.

Ludva měl dnes do dvanácti, Pavel až do jedné. Sotvaže se vyučování skončilo, letěl Pavel rozradostněn domů.

Napsal jeden krátký úkol, druhý udělá až večer nebo až zítra, potřebuje ho až na pozítří.

Rychle se naobědval a připravil zavřenou knihu.

Již za třicet pět minut půjde s Ludvou do Jezerní kotliny. Tam bude dnes krásně! Zavřená kniha vydychovala na stole kořenou vůni neznámé květiny.

Pavel několikrát nenápadně vyhlédl z okna. Ludva dole ještě nebyl.

Ale Pavel už neměl doma stání. Pomohl mamince ještě utřít nádobí – a dělal to dnes tak roztržitě, že nádobí docela pomíchal – a pak seběhl po schodech na ulici.

Srdce se mu až zastavilo.

Před domem stál Ludva s Filipem! Filip měl zase zapálenou cigaretu, teď ji ani neskrýval. Ludva se tvářil zase tak nerozhodně.

"Tak už jsme tady," řekl nejistě Pavlovi. Mluvil v množném čísle! Snad nechce jít Filip do Jezerní kotliny s nimi? Pavlova krev se vzbouřila.

"Myslíš jsem, že půjdeme do Jezerní kotliny!" pravil k Ludvovi a jeho hlas zněl ostřeji, než sám zamýšlel.

Ludva se zase trochu zarděl. "Nu – vždyť jdeme," povídal. "Ukážeme tady Filipovi, jak to tam vypadá, bude hostem v našem srubu. Vždyť on to neprozradí, kde kotlina je – neboj se! Filip je dobrý kamarád!"

Každé slovo na Filipovu obranu bylo jako píchnutí jehlou.

"Filip není dobrý kamarád," pravil Pavel tvrdě. "Kdyby byl, neučil by tě kouřit!"

"Ale to je přece moje věc," řekl Ludva kupodivu mírně.

"Dobrá! Snad! Ale jeho vinou to začalo!"

Filip, který stál až dosud mlčky, zasáhl teď do hovoru: "Ludva má pravdu, že je to jeho věc. Divím se ti, Zemane, jak si můžeš dovolit rozhodovat, co má

Chata v Jezerní kotlině

dělat a co ne."

"Byl jsem Ludvův kamarád mnohem dřív než ty a mnohem víc jsme spolu zažili," hněvivě odpovídal Pavel. Byla to slova, jež mu vždycky přicházela na jazyk, když o tom v minulých dnech přemýšlel. "Proto mu také smím říci mnohem víc, než bys směl třeba ty!" Pak se obrátil k Ludvovi.

"Nepřipustím, aby šel Strnad s námi do Jezerní kotliny. Jezerní kotlina není pro třetího. Ta patří jen nám dvěma a nikomu jinému. A tak jako já si tam netroufnu někoho přivést, tak ani ty bys tam neměl přivádět své nové kamarády."

Ludva se tvářil bezradně. Zíral na Filipa jako na svou spásu, čekal od něho nějaké východisko. A to přišlo!

"Tak tam zkrátka nepůjdeme – a je to!" rozhodl Filip lhostejně. "Pojď, Ludvo, půjdeme si k nám domů pro klíček od ložky a budeme jezdit na řece!"

Ludva byl na vahách a na jeho tváři se zračil vnitřní boj. Pro koho se rozhodne?

Pak se zvolna otočil k Pavlovi, rozhodil bezradně a rozpačitě ruce, usmál se trochu a řekl:

"Nezlob se tedy, Pavle, že dnes do kotliny nepůjdeme! Je to vlastně správné, co jsi řekl. Filipovi by se tam třeba ani nelíbilo. Jezerní kotlina opravdu není pro třetího. Ale nemohu tady Filipa přece nechat jen tak! To uznáš! Není to jeho vina, že s námi nejde – musím tedy jít já s ním. Stejně jsme to měli umluveno už včera, že půjdeme na ložku!"

Pavlovi se bolestí stáhlo hrdlo. Tak ztratit kamaráda! A takového kamaráda.

"Ale tak si jdi –" cedí skrze zuby Pavel. "Tak si jdi s Filipem na ložku – no – a spolu půjdeme snad až zase někdy jindy..."

Divil se sám sobě, kde k těm slovům našel sílu.

"Tak na shledanou, Pavle," slyšel ještě za sebou Ludvův hlas, už zase přirozený a nestísněný.

Odcházeli na opačné strany. On směrem k Jezerní kotlině, Ludva s Filipem dolů k řece.

Pavel ucítil po několika krocích dým čerstvě zapálené cigarety.

51. SÁM V JEZERNÍ KOTLINĚ

Toho dne šel Pavel do Jezerní kotliny po mnoha dlouhých měsících zase sám.

Musil tam jít! Cítil to.

Po všech otřesech, z nichž dnešní rozmluva s Ludvou byla největším, cítil, že jedině v Jezerní kotlině může nalézt uklidnění.

Snažil se jít vesele, jako kdyby se nic nestalo. Říkal si, že všechno to s Ludvou byl jen sen, který se mu zdál. Ve skutečnosti že s ním tudy nikdy nešel a bylo to teprve včera, kdy je Lejčko ve škole vybízel, aby se mezi sebou rvali.

Ale ty fantazie se Pavlovi nedařily. Jeho srdce, bolestí zaplněné, se nedalo ošálit.

Pak to zkoušel Pavel jinak. Řekl si: "Neznal jsem Ludvu dříve, nebudu ho znát zase." Bylo to ale ještě horší.

Při těch úvahách a horečném přemítání kráčel po známých stezkách vzhůru do Jezerní kotliny rychleji než jindy. Už aby tam byl! Cítil, že mu tam snad bude lépe, spoléhal, že ho to místo osvobodí z tísně.

Míjel Žlutou rokli, Sedm kopretin, balvany, kde tehdy odpočívali, když mu Ludva svěřoval hrůzné příhody v původní skrýši, Montevikovy peřeje, tady je ten vodopádek, kde jednou zažili hroznou legraci, a tam ještě dále je místo, kde ho tehdy Ludva tak postríkal, a pak musil prosit za odpuštění.

Jezerní kotlinu našel Pavel stopenou ve sluneční záři, tichou a klidnou, tak, jak ji v ten den potřeboval.

Hladina jezírka se ani nepohnula. Borovice stály dnes tiše a nezpívaly.

Pavel došel zamyšlen ke srubu. Na okenici našel sáček s rozházenými hřebíky, jak je tam zapomněli při poslední práci. Byly zrezivělé.

Dveře do srubu byly zavřeny na petlici. Pavel je odemkl, ztěžka odstrčil (šly vždycky tak těžko otvírat) a vešel dovnitř. Starý známý pach dřeva z bedniček ho zase ovanul a přivolał mu představu některých deštivých dnů z prázdnin, kdy tu tak seděli u kamen a hovořovali o všem možném.

V této poličce míval Ludva deník. Bylo tam napsáno tolik krásného o Pavlovi. Jestlipak ten deník Ludva ještě vůbec má? Nezahodil ho ještě? Pavel by se tomu po tom všem vůbec nedivil. Raději na to nechce ani myslet. – Sedí na prázdném kavalci, který je již bez slamníku, a rozhlíží se po srubu.

Čeká stále, že hned teď, už v nejbližší vteřině, musí uslyšet zvenčí Ludvův hlas, veselý a zvonivý. Zrovna tak tu jednou seděl o prázdninách, někdy hned v začátcích, když sem Ludva pro něco běžel a již venku před srubem volal:

"Pavličku, Pavličku, dobrá kaše na mlíčku..." Pak přiběhl dovnitř jako divoch, hodil Pavlovi na hlavu polštář a křičel: "Vzdej se, vzdej se, nebo jsi synem smrti!"

Chata v Jezerní kotlině

Pavel vzpomíná, slyší a vidí ten výjev takřka před sebou, na rtech se mu objeví úsměv.

Ale venku – venku je ticho! Nikdo na Pavla nezavolá, nikdo sem nepřijde, aby ho v žertu ohrožoval polštářem.

Pavel vychází ven do sluneční záře. Stoupá zvolna vzhůru na skalní plošinku, kde trávil Ludva své Slavnosti červeného nebe.

V myšlenkách však právě dlí na písečném břehu u jezírka, kde mívali táborové ohně. Tady byl i ten poslední, nejhezčí. Tady mu Ludva řekl, když ho upozornil, že nesedí na pokrývce: "Jak je ke mně hodný; můj rudý bratříček..."

Takové kamarády nenacházíme každý den!

Pavel trhá několik fialových květů s kořenou vůní. Jednu z nich uložili naposledy s Ludvou do Zavřené knihy. Vezme si je domů na památku. Stejně sem už asi více nepřijde, bez Ludvy to už nic není. Příliš si na něj zvykl.

Pavel se rozhlíží po celé Jezerní kotlině, ze které už zvolna mizí sluneční záplava. Znovu se ještě jednou chvatně vrací do srubu, aby si vryl do paměti každou maličkost – a pak zvolna odchází vzhůru do zarostlé stráně, k můstku Smrti.

Tam docela nahoře se zastaví a vrhá dolů do kotliny poslední pohled. Je mu divně, tak hrozně smutno.

Odchází zvolna a nezmohl se na rychlejší chůzi, či dokonce na běh, ani tehdy, když sestupoval z nějaké příkré stráně.

Do Jezerní kotliny padly stíny. Šířily se zvolna, překročily jezírko a ztemnily vnitřek osamělého srubu.

52. PŘEKVAPENÍ

"Musí se myslet logicky!" To byla slova, které pronesl kdysi Ludva, když řešili případ krádeže Zavřené knihy. A ta slova teď tanula Pavlovi stále na mysli, když mířil domů z Jezerní kotliny.

Ano, myslel tedy logicky! Uvažoval Pavel. Co se to s Ludvou stalo? Byli jsme přece dobří přátelé. Nic jsem mu neudělal zlého. nijak jsem ho neurazil. Jestli bylo něco mezi námi tak trochu nesprávného, tak nejspíš jeho špatné nálady, a nic z mé strany.

Co ho tak najednou poutá k Filipovi? Nikdy dřív se s ním přece nijak nepřátelil! Ovšem – Filip dovedl ledacos, dovedl upoutat. Také hodně četl a dovedl se bavit o knihách mnohem líp než Pavel. To by mohlo něco pro Ludvu znamenat! A byl vždycky tak švihácky oblečený – a to jeho kouření! To se vždy líbilo mladším hochům. I na Ludvu to asi zapůsobilo.

S Ludvou se vůbec něco musilo stát, tehdy v ten strašný večer, když zjistili zmizení kola. Něco se v něm musilo zlomit, snad ho tak změnil strach nebo to leknutí. Stal se z něho docela jiný člověk.

Pavel už kráčí prvními ulicemi města. Bezmyšlenkovitě míjí krámy, nahlíží bez zájmu do výkladních skříní.

Až ho náhle zarazila podivná vůně. Ach – ano, tady je lékárna pana Vošahlíka, taková staromódní, bez mramoru a přepychových skříní. Ve výkladu jsou sáčky s lipovým květem a všelijakým kořením. Pavlova maminka tu kupovala často podobné přírodní léky.

Pavel pohlédl na své fialové květiny s oranžovými vnitřky. Co se může stát, když se půjde do lékárny zeptat na jejich jméno? Pan Vošahlík ho docela vlídně přivítal a jeho vlídnost nepohasla, i když zvěděl, že Pavel dnes nepřichází jako zákazník. Vzal od Pavla květiny a nasadil si zlaté brýle. Ale ještě dříve, než na květiny pohlédl, ucítil jejich vůni a překvapeně na Pavla vykřikl: "Ale vždyť je to šafrán, vzácná květina – tady u nás, šafrán – chlapče – vždyť vy jste objevil louku starého Dernetu! Mluvte, kamaráde, mluvte, kde jste natrhal ty květiny?"

On i Pavel stáli proti sobě v nesmírném údivu, každý z jiného důvodu.

Dernetova louka! Pavel si vzpomíná! Dernet se přece jmenuje ten pomatený muž, který bydlí v domě s Ludvou. Ale co s tím mají co dělat kytky, které dnes natrhal v Jezerní kotlině?

"Našel jsem jedno místo tam nahoře v kopcích," opatrně vysvětluje Pavel. Nemůže přece popsat, kde Jezerní kotlina je a jak vypadá! "Chodím tam už dlouho. Už od jara. Je tam hodně těch – toho šafránu!"

"A nenašel jste tam, kamaráde dobrý, takový dřevěný kříž na hromadě kamení, víte, má to vypadat skoro jako hrob..."

Pavel mžiká překvapeně očima. Není připraven na žádnou vytáčku. "To – ano, viděl jsem tam kříž –"

"Ale pak je to Dernetova louka zcela určitě," mluvil překotně starý pán.

"Myslíš jsem si to hned. Nikde jinde tu nikdy šafrán nerostl! Jen tam. Kamaráde – je to pohnutý příběh, který se udál před mnohými lety – a vy jakožto objevitel jeho ztraceného dějiště máte plné právo se jej dozvědět. Máte čas si tu událost

vyslechnout?"

Pavel horlivě přisvědčil. "Velmi rád se vše dozvím, když vás tím nebudu zdržovat!"

Starý pán podal Pavlovi židli a oba usedli do útulného kouta u okna.

53. PO STOPÁCH STARÝCH UDÁLOSTI

"Bylo to asi před pětadvaceti lety na podzim," začal pak lékárník vyprávět, "když mně sem přinesli dva hoši náruč šafránových květů jako vy dnes. Byl jsem udiven. Šafrán je vzácná květina a zde v okolí daleko široko nikdy nerostla. Hoši mně samozřejmě nechtěli prozradit, kde to kvítí trhali. Dostali za ně něco peněz a odkoupil jsem od nich potom i každé větší množství. vydělali si tak hezkých pár krejcarů. Víte – šafrán potřebujeme pro několikere účely, v lékárnictví i v barvířství.

Tak to trvalo nějaký čas. Vždy jednou týdně přinesli oba hoši odněkud z neznáma šafrán, dostali odměnu – a zase zmizeli na několik dnů.

Nikdo se nedozvěděl, kam na šafrán chodí, nikomu to neřekli.

Jejich kamarádi za nimi slídili, ale oni se jím vždy ztratili v roklích a kopcích.

A pak se najednou přihodilo něco hrozného. Jednoho dne přišel z té tajuplné louky, kde šafrán trhali, jen jeden z hochů. Byl to Jiří Dernet.

Polomrtvý zděšením a zcela vysílen dovrával mezi první domky Spálených Mlýnů a svolával lidi na pomoc. Někde o kus cesty zpátky prý leží těžce zraněný kamarád Venda Jílek, který s ním vždy chodil na výpravy za šafránem. Lidé dlouho Dernetu nevyslychali a pustili se udaným směrem. A opravdu – brzo našli na pěšině bezvládné tělo druhého chlapce, Václava Jílka. Jejich pomoc byla již marná, hoch byl mrtev.

Dernet se duševně zhroutil a nikomu, ani rodičům, ani úřadům nebo učitelům se nepodařilo úplně osvětlit tu ponuru historii. Jen tolik se dozvěděli, že Václav Jílek spadl někde ze skály. Dernet ho vlekl a nesl z té jejich tajemné rokle až skoro ke Spáleným Mlýnům. V jich blízkosti položil umírajícího kamaráda na zem, protože byl se silami u konce – a ploužil se do města o pomoc. Jak bylo již řečeno, lidé našli Václava Jílka již mrtvého. Snad zemřel na svá zranění v době, kdy Dernet šel přivolat pomoc, ale také je možné, že Dernet nesl kus cesty kamaráda již mrtvého. To se nepodařilo zjistit, nebylo to však tak důležité.

Hoch Dernetů se z hrůzného neštěstí pomátl na rozum, plakal celé dny a noci, mezitím zase zpíval podivné písně bez nápěvů a mluvil nesouvislé řeči. Nikdo ho nemohl přimět k tomu, aby lidem ukázal, kde se to neštěstí stalo. Nikoho tam nechtěl dovést, ačkoli cesta do té rokle znal! Bylo dokázáno, že tam po neštěstí ještě jednou šel, neboť rodiče u něho našli čerstvě natrhaný šafrán. Každému tvrdil, že se jeho mrtvý kamarád nebude zlobit, že ho nepřijde v noci strašit, protože mu udělal u skály pěkný kříž a hrob z kamení.

Václava Jílka pohřbili na hřbitově ve Spálených Mlýnech. Podívejte se někdy na jeho malý chlapecký hrob. Je tam dodnes. V západním koutě hřbitova. Nápis na kříži již skoro není vidět, teď se již o hrob nikdo nestará, rodiče Václava Jílka již také nejsou naživu.

Krátce po pohřbu zabitého chlapce dali Dernetu do ústavu, protože se stával nebezpečným svému okolí. Teprve po mnoha letech ho příbuzní vzali zase domů. Říkalo se, že ho již nebezpečné záchvaty přešly, že již nikomu neublíží. Dosud žije, ale já mu nevěřím. Má něco tak podivného a zákeřného v očích, v celém výrazu tváře. To není výraz tichého, neškodného pomatence, někdy čtete v jeho tváři výhrůžku... Zejména v deštivých a bouřkových dnech se mu prý vracejí staré záchvaty zuřivosti.

Ale za ta léta v blázinci nadobro zapomněl cestu do své tajemné rokle kvetoucího šafránu. Přišel několikrát i sem ke mně. Dokonce mne i poznal přes clonu své zatemnělé mysli. A nabízel mi, že mně ukáže kříž i hrob, který udělal svému mrtvému kamarádu, a mně že natrhá šafránu, co budu chtít. Ale mám ho tam prý dovést. Nemůže prý nalézt cestu!

Nemohli jsme ji ale nalézt ani my! Různí lidé z města podnikli v posledních letech v tu stranu už mnoho výprav, ale marně. Šafránovou rokli nenašel nikdo – a Dernet si cestu nepamatoval! V poslední době – není to tak dlouho – zase někdo ze starých pamětníků těch událostí asi o rokli vyprávěl, tak se mě sem přišel ptát nějaký starší chlapec – nějaký Rezek – jestli bych od něho kupoval šafrán, kdyby ho přinesl.

Divil jsem se, kde by ho chtěl nalézt. Ale on tvrdil sebevědomě, že už je mu na stopě. Víc však nepřišel!

A dnes jste tady vy a přinášíte mi na pult kvítí, které jsme víc než dvacet let marně hledali! Přicházíte z míst, kam po desítky let nevzkročila od toho neštěstí noha.

Přes dvacet let vždycky na podzim zřítelověly stráně té rokle šafránovým

Chata v Jezerní kotlině

kvítím. A nikdo je natrhal. Vzklíčilo, vzrostlo, rozkvetlo – a pak zvadlo, uschlo.

Našel jste to tajuplně místo, milý příteli. Řekněte nám, občanům ve Spálených Mlýnech, kde to místo je!"

Starý pán dokončil své vyprávění. Venku se již dávno setmělo, ale oni zde seděli pořád, v přítmí, které bylo přílehou kulisou k tomu podivnému příběhu.

Lékárník s dychtivostí čekal, co mu Pavel odpoví.

"Vaše vyprávění mi osvětlilo mnohé záhady, které mne poslední dobou pronásledovaly," mluvil zvolna Pavel. "Rozumím teď ledačemu. Ale prosím vás, nechtějte na mě, abych prozradil ono místo, posvěcené smrtí zabitého. Je to tiché a krásné místo – je to kousek nebe na zemi. Ale je to tam tak krásné jen proto, že o tom místě nikdo neví a nikdo tam nechodí. Přestalo by být krásné, kdyby se o něm lidé dozvěděli. Budu vám také nosit šafránové kvítí, potřebujete-li je, a nevezmu za ně ani haléř. Ale nechtějte na mě, abych někoho v ta místa dovedl!" Více opravdu nemohl Pavel říci.

Starý muž byl dlouho zamyšlen. Pak pravil:

"Myslím, že máte pravdu. Neřeknu nikomu ani slova o tom, že jste našel to údolí zabitého chlapce. Ať tam zase kvete dále ta fialová vůně, ať tam jdou zase tichá nebe nad ztrouchnivělým křížem. My to místo rušit nebudeme."

Rozmlouvali ještě chvíli, Pavel sdělil starému lékárníkovi o Jezerní kotlině leccos, co uznal za vhodné. Jak tam chodil nejdříve sám, pak s jistým kamarádem, i celé prázdniny jak tam strávili, aniž věděli, na jakém místě vlastně jsou. Šafránové kvítí tam nikdy dřív nepozorovali.

"Nedivte se," řekl lékárník. "Šafrán tam byl, ale vy jste ho neviděli. Vždyť kvete až na podzim!"

Pavel se v rozhovoru úzkostlivě vyhýbal jakékoli zmínce o směru, ve kterém se Jezerní kotlina nalézá, i o jakýchkoli podrobnostech cesty.

Bylo již velmi pozdě, když Pavel shrábl s pultu svých několik květin, jež sem přinesl na ukázkou, a odporoučel se.

"Sbohem, milý příteli," pravil mu lékárník na rozloučenou, "a vraťte se brzy se šafránovým květem v náručí!"

54. PAVEL SI DOPLŇUJE

V podivném rozpoložení se Pavel ubíral domů ztemnělými ulicemi. V hlavě mu vířily různé domněnky přemýšlel o Dernetovi, pomateném muži, z Ludvova domu, a jednotlivé záhady a tajemné události, jejichž středem byli v posledních měsících, se mu počaly jasnit a rovnat v souvislý řetěz...

Ano, Dernet se nevzdal ani po těch letech touhy dostat se znovu do Jezerní kotliny. (Pavel se mu ostatně nedivil.) Hledal k ní cestu, která se dávno ztratila v mlhách ochablé mysli.

A najednou Ludvova maminka vypráví kdekomu v domě, že Ludva chodí do kopců, k nějakému jezírku, potok že prý ve výšce přelézá či přechází – a dokonce že má tu cestu zakreslenou v knize, kterou sám píše!

Celý dům o tom věděl – a dozvěděl se to jistě i Dernet, kterému se poněkud rozsvítilo v hlavě a on pochopil, že Ludva našel vlastně jeho šafránovou rokli, s křížem a prázdným náhrobkem, který tam kdysi on, Dernet, postavil mrtvému kamarádovi.

Po léta živená touha znovu se tam dostat vzplanula. Musí se od Ludvy dozvědět, jak se jde do šafránové rokle! Musí dostat jeho knihu, v níž je cesta zakreslena!

Jeho zatemnělý mozek mu nedovoluje, aby jednal s lidmi jako jiný normální člověk. A tak slídí po Ludově knize svým způsobem pomateného člověka, jeho potměšilá mysl se nebojí ničeho, ani násilí.

Vypozoruje Ludvu, jak s knihou leze do své půdní skříše, a plíží se tam za ním. On byl tou tajemnou bytostí, která se dobývala do skříše, když si tam Pavel poprvé prohlížel zavřenou knihu.

Plíží se k oběma hochům v šeru na dvorku, aby slyšel, nemluví-li spolu o šafránové rokli.

A když jednou za bouřlivého večera vylézá z půdního okna na schůdky, vidí dole Pavla, jak si odnáší knihu domů. Naskytá se jedinečná příležitost získat ji!

Bouřlivé počasí mu dodává sílu a zuřivost k provedení loupežného záměru. Běží za svitu blesků a v lijavci po setmělých ulicích za prchajícím až na schodiště domu, v němž Pavel bydlí.

Teď si také Pavel mimoděk vzpomíná na Ludvova slova:

"Když bylo hezky, nepřišlo to k mé půdní skříši nikdy! Zato ve větrných večerech, nebo když byla bouře..."

Ano – a smutný zpěv beze slov a bez melodie byl slyšet v zarostlé stráni na cestě do kopců a do Jezerní kotliny také v takový večer, kdy bouře byla již

Chata v Jezerní kotlině

nabližku. To Dernet tam zpíval o marném hledání šafránového údolí.

To Dernet se o mnoho týdnů později, už po prázdninách, dobýval k Pavlovi do bytu v deštivé noci, kdy vítr svištěl a po nebi letěla hrozivá temná mračna.

A zatímco na jedné straně Dernet marně bojoval o tajemství cesty k šafránovému kvítí, dozvěděl se od nějakého pamětníka těch starých událostí Lojza Rezek o existenci toho údolí s jezírkem, vytušil, že Pavel s Ludvou je objevili, a tak přibyl druhý, kdo se jejich tajemství chtěl zmocnit. Vyprávění Ludvovy maminky se zřejmě dostalo až k Lojzovi. Odtud asi ten předpoklad – ostatně zcela správný – že Pavel s Ludvou Dernetovo údolí objevili.

Lojza si vypočetl, že by se dalo vydělat hodně peněz prodejem šafránu. Jen kdyby k němu znal cestu. Zakládá proto celou bandu chlapců, Tarantuli, která má za úkol uzmout jim zavřenou knihu s plánkem cest. Myslí, že tlupě se to podaří spíše než jednotlivci. Bandu drží pohromadě různými romantickými obřady a schůzemi. Snad se s ní chtěl o výdělek dělit – ale asi ne, protože tlupě neřekl o pravém důvodu, proč chce zavřenou knihu ukořistit. Tarantule nevěděla, proč se má za knihu pachtit. Její členové tak činili jen z touhy po dobrodružství, Lojza však sledoval zistné cíle.

V pochmurných myšlenkách došel Pavel domů. Nemluvil.

V tichosti si připravil učení na zítřek a brzo šel spát.

55. LUDVA SE ŘÍTÍ DO ZKÁZY

"Kluci – Ludva Grygarů kouří! Viděl jsem ho!" křičel na chodbě jeden z chlapců Pavlovy třídy. Ludvu znal, vždyť dříve byly jejich třídy spojeny. Pavla až zamrazilo.

"Opravdu? Kdy a kde jsi ho viděl?" tázal se naoko lhostejně.

"Ale teď ráno – šel s nějakými habány z druhé školy. Každý byl o hlavu větší než on, nejméně samí kvintáni! Dva z nich kouřili – no – a Ludva byl třetí. Já vím, že mu teď bude zle!"

Pavel byl bolestně dotčen. Řekl si včera, že se o Ludvu nebude už vůbec starat, ať si kamarádi s tím Filipem Strnadem, když si myslel A přece vědomí zhouby, do které se Ludva řítí, činilo ho nešťastným. Ludva – tak skvělý a dobrý kamarád! Vlastně kamarád už ne. To už ne! Škoda. Ale to ostatní ano! Ludva má mnoho dobrých stránek, jaké on – Pavel – nikdy mít nebude, mnoho umí a ví, na co se Pavel nikdy nezmůže – a pro to všechno je Ludvy taková hrozná škoda. Pavel teď musil pořád myslet na Dernetův příběh. Den po tom, kdy se všechno dozvěděl u starého lékárníka, odešel na hřbitov – a skutečně tam našel malý, polorozpadlý hrob s omšelým křížem a nápisem skoro již nečitelným:

Zde odpočívá náš milovaný syn, Václav Jílek, zemřelý smrtí tragickou ve věku třinácti jar. Synáčku náš, budiž Ti země lehká!

Pavla až mráz obcházel, když četl ta slova. Václav Jílek zemřel, jeho tělo se rozpadlo, i rodiče odešli. Jeho hrob tady zůstal, kámen se zašlým nápisem. Pavel naň položil svazeček šafránu, který včera přinesl z Jezerní kotliny.

Pak odešel, s myslí vzrušenou nad historií, která se k tomu zapadlému hrobu vztahovala. A otřesen tím, že neměl nikoho, komu by se mohl svěřit.

Ludva. Co by tomu všemu říkal Ludva? A teď je s Ludvou konec – nemá už zájem o nic, co spolu podnikali.

Pavel zas cítí touhu mluvit s Ludvou, obnovit krásné, staré časy. Ty prázdniny v Jezerní kotlině! Mohlo být něco krásnějšího? Prokletý Filip Strnadů! Tak dokonale Ludvu odlákal. Pavlova nenávist k němu je veliká. Šírá se jí, otravuje mu každou minutu života. Několikrát se stalo, že Ludvu potkal, jak jde s Filipem do školy. Při takových setkáních pohlédl Ludva plaše na Pavla, někdy dokonce dělal, že ho ani nevidí. Nebylo-li možné, aby se oči bývalých kamarádů minuly, následoval chabý, bezvýznamný pozdrav – a hned zas honem dál, jen pryč, rychle pryč od toho nemilého setkání.

Ludva byl teď bledý jako stěna – a každou chvíli ve škole chyběl. Na ulici ho nikdo neviděl jinak než s Filipem. Někdy s nimi šli i jiní dospělí hoši, ale Ludva tam zřejmě byl jen kvůli Filipovi. S ostatními se nijak zvlášť nepřátelil. Chodili do biografů na filmy, na něž měli hoši přístup až od šestnácti let. Ale v houfu vytáhlých výrostků se Ludva ztratil.

Teď už na ulici Ludva nekouřil, nikdo ho aspoň neviděl od toho dne, kdy to vykřičel onen hoch na chodbě školy. Ale říkalo se, že je z něho cítit kouř, a když jednou vytahoval na stupínku z kapsy šátek, vypadly mu z kapsy malé červené zápalky. Sebral je dříve, než mohl učitel něco postřehnout. Ale hoši z prvních lavic to viděli, významně se pochechtávali a zpráva o Ludvově kouření, potvrzená vypadlymi sirkami, šla od úst k ústům. Hoši na Ludvu učitelům nic nevyzradili, nechtěli mu ublížit. Aniž by si to však uvědomili, tentokrát jejich mlčenlivost kamarádovi ublížila, místo aby pomohla. Neboť Ludva si kouřením ničil zdraví,

Chata v Jezerní kotlině

strašně a beznadějně ničil zdraví – a kdyby učitelé včas zasáhli, mohli ho snad ještě zachránit.

Ludva se změnil i v celém chování. Již nebyl tak veselý, všímavý, nesledoval již události, divadla, nově knihy a jiné zajímavosti. Jeho pohyby zemdlely. Jeho nenapodobitelný úsměv z dřívějších dob se změnil na úsměšek, který jako by říkal, že Ludva již všechno zná, vším je znechucen nic ho nebaví. Snad to odpozoroval od svých starších kamarádů, kteří se tak chovali, snad sám doopravdy cítil takovou únavu a lhostejnost.

A přece mu nebylo lhostejné vše – Pavel si to uvědomoval s velikou lítostí a i s pocitem zahanbení. Ludva se náruživě věnoval přátelství s Filipem, který vystupoval jako zloduch, našeptávač všeho špatného.

Když je Pavel viděl, jak spolu odcházejí po skončení školy, měl vždy pocit viny, že nedokázal zaujmout Ludvu tak, aby s ním vydržel kamarádit pro všechny časy. Jistě se od něho Ludva odvrátil jen proto, že Pavel byl nudný patron a že mu nestačil vědomostmi.

Nadešel smutný podzimní čas s krátkými dny, plnými mlh i dešťů, a jeho bezútěšnost se vlila i do Pavlovy duše.

56. ČEKÁNÍ NA BÍLÝCH KAMENECH

Když Pavel jindy přemýšlel o Ludvovi a o jejich přátelství, kdysi tak pevném a nerozlučném, musil doznat, že se Ludva v jeho společnosti vlastně nikdy nenudil, že měli vždy zábavu tak veselou a dokonalou, jakou by si dovedla vytvořit jen málokterá dvojice hochů.

Což nestrávili spolu dokonce sami dva celé prázdniny? A jaké to byly, panečku, prázdniny! Ze všech nejkrásnější! Sami si to přece častokrát vzájemně říkali! Ani chvíli nebyli v té samotě omrzeni jeden druhým, ustavičně si měli co povídat, o čem debatovat, co dělat.

Pavel v duchu viděl a prožíval znovu a znovu všechny chvíle těch zlatých dnů nezapomenutelných prázdnin, viděl a slyšel Ludvu, jak tam v Jezerní kotline běhá, mluví, směje se a zpívá.

Teď chodil do Jezerní kotliny sám. Byly to smutné výpravy a Pavel zatrpkl tak jako tehdy, když se přistěhoval do Spálených Mlýnů a sem do kotliny utíkal před výsměšky hochů. Teď se mu ty cesty zdály být ještě stokrát smutnější a prázdnější.

V Jezerní kotlině opravoval srub, ačkoli si vždy říkal, že ve srubu už přece nikdy bydlet nebude, trhal šafránové kvítí a na vybílených prknech sušil jeho oranžové tyčinky když byl náhodou ještě slunný den. V té práci našel teď cíl svých výprav. Připadal si jako lovec kozišín, který daleko na Severu o samotě strádá svoji kořist, aby se s ní pak vrátil mezi lidi. Bavila ho ta práce. Věděl, že je užitečná, protože po odevzdání usušeného kvítí z lékárny nikdy neodešel s prázdnou. A fialových květů zde byly tisíce, kam oko pohlédlo.

Pavel si rozdělil kotlinu na celé plantáže, každou z nich pak skoro vědecky zpracovával. A při té práci vzpomínal na všechno, co tady s Ludvou prožil. Myslil na příběhy Zavřené knihy, kterou sem pokaždé nosil jako při dřívějších cestách do Jezerní kotliny. Ludva si totiž knihu od Pavla nevyžádal zpátky, zůstala u Pavla.

Viděl zase ty světlé Ludvovy oči, průzračné se sluneční záři, vzpomínal na jeho žertovné fňukání, když mu Pavel naoko přísně rozkazoval, přemyslel o jeho Slavnostech červeného nebe, prozářených rudou nádherou červánků.

Pavel trávil dny v Jezerní kotlině sám a rozbolestněn.

Až jednou večer, když už šel spát, napadlo to, aby Ludvovi poslal dopis, v němž by se ho pokusil přimět ke starému přátelství, k návratu do Jezerní kotliny. Skoro mu ten nápad nedal ani usnout. Skládal v duchu dopis, aby byl co nejúčinnější a napadaly ho samé hezké věty.

Ránu z nich ovšem nevěděl nic. Ale byl jeden z posledních krásných dnů, kterými podzim nehýří, "den plný žlutého slunce a nahořklé vůně." Ten den se mu měl stát pomocníkem v jeho úmyslu.

Milý Ludvo,

psal o přestávce, Jezerní kotlina se po Tobě ptá, kdy zase přijdeš.

Montevikovy peřeje čekají, až zas budeš z nich po mne stríkat vodu. A tam u nás nahoře je fialovo. Co mám dělat se Zavřenou knihou? I její stránky čekají až je budeš doplňovat a já se Ti, budu dívat přes rameno. Nechci Tě nějak nutit, zvu jen, abys tam dnes přišel. Je zlatý den, jaký jsme dříve nikdy nevynechali! Budu na Tebe čekat ve dvě hodiny u Bílých kamenů na cestě do Jezerní kotliny. Jestli máš ale umluveno něco jiného s někým jiným, nedělej si s mým pozváním starosti!

Pavel.

Poslal psaní v zalepené obálce po jednom z hochů, kteří nesli z Ludvovy

Chata v Jezerní kotlině

třídy nějaké obrazy do kabinetu.

A odpoledne se vydal značně brzo k Bílým kamenům, aby čekal. Co Ludvovi řekne? Bude mu něco vyčítat? Myslí, že ne! Ano – nejlepší bude, když ho přivítá, jako kdyby se naposledy rozešli včera. Jako kdyby se mezi nimi docela nic nestalo.

Pavel usedá na bílé ploché balvany. Jsou prohráté sluncem. Naproti kvete nějaké podzimní křoví bílým drobkovým květem když chvílemi zaduje větřík, z květů se bíle práší.

Nebe je modré a v jasném vzduchu se lesknou vlákna babího léta. Ani o Filipovi s ním nebude mluvit. Filip jako kdyby nebyl. Ale řekne mu tu novinku o Lojzovi, že odjel na učení někam až skoro na hranice a Tarantule že se rozpadla. Včera se to dozvěděl. Po nebi plují mraky. A na modrém nebi vypadají jako plachty korábů. A tady dole v trávě je plno pestrého kvítí. Jak se tak ty barvy mohou samy udělat?

Už jsou dvě hodiny. Teď by tu už Ludva měl být. Nu – snad to nestačil. Pavel nesmí být tak puntičkářský!

Hledí zas do žlutého dne a do třpytivých závojů vinoucích se po modrém nebi. Skoro z toho usíná. Je tu takové ticho a podzimní vůně tak krásně voní a šafránové kvítí se hlásí až z Jezerní kotliny. Pavel je cítí, nikdo jiný by tu vůni ve změti jiných nerozeznal. Ale Pavel ano!

A zas si představuje Ludvu, jak sem jde a jak mu podává ruku. A usmívá se: žádná cigareta není z něho cítit a o žádném Filipovi nemluví. Je to jen jeho starý a dobrý kamarád Ludva.

Několik cvrčků pořád ještě pěje jednotvárné uspávací písně, potok bublá přes vybělené kameny a stromy tiše šumí ve svých vrcholcích.

Pavel již usíná. Bílá oblaka teď pokryla celou oblohu, slunce zašlo a se stínem běží po kraji chlad. Ale v Pavlově duši je stále ještě slunečno a tiše. Jeho snem táhnou staré nápěvy z prázdnin a jeho ústa se i ve spánku usmívají.

Pavel spal dlouho. Ludva nepřišel.

57. POSLEDNÍ POUTA PŘETRŽENA

Pak Pavel Ludvu zase několik dnů neviděl. Říkal si, že ho už nechce ani vidět, že už má na něm vůbec nezáleži.

A v těch několika dnech stala se ošklivá událost, která zavřela poslední list za dávnými událostmi v Jezerní kotlině.

Dernet umřel!

Pavel se dozvěděl, že prý spadl ze schůdků, které vedly na půdu s Ludvou bývalou skryší. Ale domovník tvrdil, že Dernet z těch schůdků skočil a volal prý přitom mrtvého vendu jílk. Něco selhalo v jeho nemocné hlavě a on odešel, aniž by spatřil šafránovou rokli, po které tolik toužil.

Byl ihned mrtev. Pochovali ho vedle rozpadlého hrobu jeho kamaráda, někdo mu položil na hrob kytičku podzimních květů.

Počasí bylo již teď pořád smutné a zakalené. Ale Pavel tomu byl rád, přestal milovat sluneční dny. Alespoň ho takhle nelákaly do Jezerní kotliny, kde na něj padala samota.

Asi týden po Dernetově smrti potkal Ludvu na prázdné školní chodbě. Byla to velká náhoda. Pavel byl tak překvapen, že se mu podivným pocitem až stáhlo hrdlo.

Byli tu sami dva. Nemohli se odvrátit a dívat se každý jinam. Zastavili se v úžasu. Pavel necítil hněvu. Protože vedle Ludvy nestál Filip, byl to zase ten dobrý Ludva. Jen jeho tváře silně pobledly a jeho světlé oči byly hluboko vpadlé. Kruhy pod nimi dodávaly Ludvovi jakýsi trpitelný výraz.

"Nazdar, Pavle," řekl chabě a nuceně. Musil přece něco říci. "Nemohl jsem tenkrát, nezlob se." Narážel na pozvání k Bílým kamenům.

Pavel neodpovídá, jen dlouho Ludvu zpytavě pozoruje, a pak rozechvěně mluví: "Změnil ses, Ludvo! Jak je to již dlouho, co jsme spolu nebyli v Jezerní kotlině!"

Ludva se zakabonil. "No – je to už dost dlouho," řekl tvrdě a vlídnost se ztratila z jeho hlasu. "Ale když já teď mám tak málo času..."

"Nabarvil jsem okenní rámy a ohobloval jsem dole dveře, aby se dobře zavíraly!" mluvil zase již volně a klidně Pavel. Hovořil o jejich srubu a také Ludva to věděl, ačkoliv Pavel neřekl, o které dveře a o které rámy se jedná.

"Je tam teď všechno ještě krásnější," začal zase Pavel, když Ludva neodpovídal. "A voní to tam šafránovým kvítím. Trhám je a suším. V lékárně je kupují. Nestačím ani sušit, květů tam jsou tisíce." Mluvil teď opět vzrušeně. Byl ve svém živlu, mluvil o svém světě, o jedinečně krásném místě, o jediném svém zájmu.

Ludva ho poslouchal s lhostejným výrazem. Pak se podíval na hodinky na svém zápěstí a řekl: "Sbohem, Pavle, musím už jít. Bylo to tam hezké. Také si na to

Chata v Jezerní kotlině

někdy rád vzpomenu!" Pavel tu stál tak dlouho, až Ludvovy kroky dozněly dole na školních schodech. A v myslí mu vyvstala slova, kterými zpečetil tehdy Ludva jejich přátelství, když se poprvé našli v Jezerní kotlině:

"Nechť srdce naše v bratrství se spojí a cesty naše nic zlého nezkříží a nerozdvojí. To si slibujeme, to si slibujeme!"

58. BOLESTNÁ ZPRÁVA

K setkání Pavla s Ludvou v osamělé chodbě došlo v pátek.

V sobotu odpoledně viděl pak Pavel Ludvu s Filipem, jak vcházejí do biografu. Oba měli zapálené cigarety a Ludva měl docela nové šaty, moderně ušité, jako pro dospělého.

Neděle byla deštivá a Pavel trávil celý den doma. Ludvu neviděl, ale myslel na něj mnoho a ty myšlenky nebyly veselé.

V pondělí nepřišel Ludva do školy. To se teď u něho stávalo často. Málokteré pondělí byl ve škole! Hoši ve třídě si toho všimli a počali o tom nepěkně vtípkovat.

Pavel měl z Ludvovy třídy spolehlivé zprávy a věděl o všem, co se o Ludvovi povídalo. Leccos byly přehnané klepy, ale něco pravdy na těch řečech bylo.

Ludva nepřišel do školy ani v úterý, a pak už se ta zpráva rozšířila v okolí jako blesk. Pavel se ji dozvěděl od maminky, která byla toho dne dopoledne nakupovat v tržnici:

"Ludvu odvezli do nemocnice – víš to už?"

Pavel sebou trhl. "Co se mu stalo?" Srdce se mu sevřelo bolestí nad osudem bývalého kamaráda, dobrého Ludvy.

"Otrava nikotinem – a pošramocené plíce," odpověděla maminka. "To měl odkoukané z těch biografů, samé kouření – samý nerozum."

"A největší vinu na tom má Filip," s hněvem řekl Pavel.

Maminka pak ještě dodala: "Poleží prý si několik měsíců, jestli vůbec chudák neumře. Takový hezký chlapec! Škoda ho! Ti jeho rodiče, ti aby se šli teď utopit. Pavle – Pavle, slib mi, že nevezmeš cigaretu do úst – že budeš pořád hodným hochem!"

Pavel se jen bezstarostně usmál. "Nemusíš se bát, maminko," řekl pevně, "takové věci přemne nikdy nebyly. A ani Ludva by si je neoblíbil, kdyby nebylo Filipa. Ten nese celou vinu."

S Ludvou bylo zle. Nikdo k němu nesměl a ustrašení rodiče každý den obcházel nemocnici nebo se ptali lékařů.

"Kdyby byl ten chlapec jen trochu silnější," říkal primář, "snad by to ani dlouho netrvalo a byl by opět zdravý. Takhle ale je to případ velmi těžký. Nemůžeme dělat teď nic jiného, než čekat na další vývoj. Co jsme mohli udělat, udělali jsme, buďte bez starosti."

Ve škole byl čten o Ludvově případu zvláštní oběžník, znovu v něm bylo poukazováno na škodlivost kouření, a ředitelství se v oběžníku odvolávalo i na svědomí žáků, aby dali své vlastní těla silné a zdravá, neoslabena předčasným požíváním lihovin a nikotinu. Několik hochů, kteří někde za ohradou potají vstrčili cigaretu do úst, trnulo hrůzou, jestli ne onemocní. Nic se jim nestalo, kromě zvracení. Přestali naštěstí v začátcích, výstraha přišla včas.

Filip měl ve škole veliké nepříjemnosti, stupňovaly se ještě výčitkami Ludvových rodičů, o Filipově špatnosti se dozvěděly zakrátko celé Spálené Mlýny. Jeho rodiče, řádní a slušní lidé, museli ho nakonec odvézt na studii do sousedního města. Zde ve Spálených Mlýnech byl jeho pobyt dále nemožný.

Dny mýjely. Vytrvalé podzimní deště byly vystřídány hlubokými sněhy, které ulehly do kraje.

Pro Pavla nastalo dlouhé období prázdnoty, protože nemohl chodit do Jezerní kotliny. Tím více se ale zabral do vzpomínek na staré slunné dny, které v ní prožil, a oživoval si je čtením podivuhodných příběhů rudého lidu Krí ze zavřené knihy a svého prázdninového deníku.

Když k těmto dvěma písemným památkám zasedl, nesměl být rušen, listování v nich bylo skoro posvátným obřadem.

V těch chvílích vytržení k němu v jeho představách přistupoval Ludva, podával mu pravici a mluvil k němu svým čistým a upřímným hlasem, nepokaženým ještě tónem vytáček.

Pavel se celou svou duševní silou vzpíral myslet a představovat si Ludvu z posledních dob. V jeho představách byla přesná hranice: viděl Ludvu stále tak jako naposledy v předvečer jejich loučení s Jezerní kotlinou na konci prázdnin.

Takový – a žádný jiný – Ludva mluvil s Pavlem v jeho vzpomínkách a snech.

A tam venku pořád padal sníh a bílé ticho dusilo kraj. Jejich srub nahoře v Jezerní kotlině byl již zpola zavátý, ale uvnitř přebývala pořád ještě vůně dřeva a bylo zde i teplo. Zde kráčely tiché hodiny, jež nebyly nikomu dlouhé, zde zůstal čas stát v té chvíli, kdy se naposledy zavřely dveře.

Chata v Jezerní kotlině

Ticho a klid, samota, bílé prázdno.

59. NÁVRAT

O Ludvovi teď již nebylo slyšet. O každé věci, která se dlouho táhne, se přestane povídat. A Ludvova nemoc byla opravdu dlouhá. Když Ludvu do nemocnice přivezli, byli lékaři přesvědčeni, že zemře ještě dříve, než sněhy přikryjí zemi. Byla to jen Ludvova nezkrotná živelná touha žít, která oddalovala předpověď lékařů od jejího vyplnění ze dne na den.

Co vše prošlo jeho hlavou v horečnatých hodinách nekonečných nocí a dnů. Na co všechna myslel, co sprádal a na co se těšil? Lidé v nemocnici s ním hovořili laskavě a ohleduplně, jako se zasvěcencem smrti. Lékař, vracející se z týdenní dovolené, byl překvapen, když zastihl Ludvu ještě naživu. Kolem jeho lůžka se šeptalo a nikdo si nedovolil, se smát.

Bylo takřka vidět, jak se Ludva ztrácí, jak mizí den ode dne. Lékaři již nenacházeli útěšných slov pro zničené rodiče.

A pak jednou přišel Pavel domů ze školy a maminka mu tiše řekla: "Pavle – s Ludvou je to špatné! Máš prý tam k němu přijít. Volal tě a chce tě vidět. Ví, že jste už poslední dobu spolu nekamarádili. Ale musíš to, Pavle, udělat, musíš tam jít. Taková přání se musí vyplňovat, víš to přece! Tížilo by tě to pak celý život!" Pavel byl zaražen. Jeho duši zaplavil zmatek. Tak už je tedy konec!

Ale do nemocnice půjde! Ano – to musí, maminka to dobře řekla o těch výčitkách po celý život.

Vypravil se tam ještě týž den. Šel dlouhými chodbami, přesycenými nemocničním pachem, který dělá z nemocnice nejsmutnější dům na světě.

Pak se před ním otevřely dveře a on vešel do bílého pokojíku a tam – u okna – leží někdo, kdo byl kdysi veselým zdravým hochem, dobře vypadajícím, se živýma očima. To je Ludva!

"Nazdar, Ludvo, chtěl jsi prý se mnou mluvit," hovoří těžce Pavel. Neví, jak by lépe začal hovor.

Ale Ludva je zticha a jen se na něj dívá dychtivýma očima, pozoruje ho, jako by ho ani nepoznával. A pak jen tiše říká:

"Pavel přišel! Můj rudý bratříček přišel!"

"Byl bych přišel, už dávno, kdybych věděl, že o to stojíš," povídá Pavel. Hlas se mu podivně třese, není zvyklý na takové situace.

"Co je nového u nás? Tam nahore?" ptá se Ludva.

"Šafrány zmizely. Jistě tam všude leží sníh. A tady jsem přinesl zavřenou knihu. Nebudeš do ní někdy psát?"

Dává ji Ludvovi do vyhublých rukou. Ale kniha je příliš těžká a padá do peřin. Pavel ji zachytil, aby nespadla, a Ludva vzdychl.

"Tak rád bych tam ještě jednou, Pavle, šel," a v jeho hlase byla znát taková zoufalá touha, že Pavlovi až mráz přeběhl po zádech.

"Půjdeš tam – a ne jednou! Stokrát! Tisíckrát!" mluví pevně a přesvědčivě Pavel. Diví se sám sobě, že může říci tak určitě něco, v co vůbec nevěří.

Ludva se trochu vztyčuje na lůžku, dívá se zkoumavě na Pavla a říká: "Jsi ještě pořád ke mně tak hodný, Pavle! Pamatuješ se, jak jsi mi tenkrát, když jsme tam naposledy o prázdninách seděli u ohně, pořád dával tu pokrývku? Pavle, šel bys tam zase se mnou, kdybych se uzdravil? Řekni, že ano! Prosím tě, řekni to! Ví, že se neuzdravím, ačkoliv bych si to tak přál! Ví, že tam už nikdy, nikdy nepůjdu! Ale chci, abys mi řekl, že bys tam se mnou šel, kdyby to bylo možné."

S Pavlem se točí celý ten těsný pokojík, v hrdle má sucho a krev mu ve spáncích bije.

"To víš, že bych šel. Ale vždyť já vlastně půjdu," opravuje se kvapně, ale Ludva nepozoruje, že Pavel prozradil nedůvěru v jeho uzdravení. "Počkej jen na jaro, až sejde sníh..."

"Ano –" přikyvuje unaveně Ludva, "zas přijde ta doba, kdy divoké husy poletí nebem a bílí rackové budou zpívat své vzrušené písně nad vodami." Používá vět ze zavřené knihy a Pavel se diví, že si je ještě pamatuje. "Kéž bych se toho dočkal, kéž bych slyšel tu píseň racků nad Zeleným potokem! Chtěl bych vidět, až se zase budou stráně zelenat, chtěl bych jít jarní cestou v lukách do Jezerní kotliny!"

"Chtěj a vše se vyplní," řekl Pavel prorocky. "Uvidíš, uvidíš!"

"Ano, já chci!" řekl pak Ludva silným hlasem, plným vůle. "Já chci! Od téhle chvíle chci! Byl jsem ti, Pavle, špatným kamarádem, ty jsi mně oplatil dobrem. Přivedl jsi mne zpátky, vrátil jsi mi znovu chuť do všeho. Jestli se uzdravím, bude to tvá zásluha. Kdyby měl každý takového kamaráda, jak jsem měl a snad ještě budu mít já v tobě, bylo by všude dobře. Usmál se, a v té prchavé chvíli vrátila se mu na chvilku jeho bývalá podoba. Ovšem, byl to jen úsměv, nic víc!

Ošetřovatelka přišla do pokojíku říci, že Ludva již příliš dlouho mluvil a že návštěva musí skončit.

Chata v Jezerní kotlině

Ludva vztáhl svou vyhublou průsvitnou ruku a Pavel ji ohleduplně stiskl. Zesílí jednou Ludva, jak si vždycky přál? Tenkrát už vypadal skoro jako mladý atlet, po těch cvičeních, jež mu Pavel o prázdninách v Jezerní kotlině každého dne předcvičoval. A dnes...

"Sbohem, Pavle," vydechl Ludva. "Na shledanou. Přijď! Viď, že přijdeš? A přines zavřenou knihu! Prohlédneme si ji spolu! Musíš sem zase brzo přijít. Víím, že je to ode mne velká žádost po tom všem, ale prosím tě o to."

Pavla nemusil ani moc prosit! Dlouhé hodiny, v nichž Pavel hluboce uražen snil o minulých dnech velikého přátelství, byly u konce, Ludva se vrací! Což to sám neřekl? Což sám nežádá Pavla, aby přišel? A aby přinesl zavřenou knihu? Pavlova duše jásá! Jen oči jsou smutné. Vždyť vidí Ludvu a přesvědčují se, že jeho dny jsou sečteny!

"Ano, přijdu zase brzo – třeba hned zítra," svoluje Pavel. Ještě jeden stisk ruky, pohled na netrpělivou ošetřovatelku, a Pavel vybíhá z pokojíku, kde anděl smrti v tichu čeká, až se zavrou ty světlé průzračné oči, kdysi tak živé a bystré.

60. IŠIMAKOVA PRÁCE

Mnoho dnů a mnoho nocí přešlo krajem, mnoho bolesti bylo přetrpěno a mnoho nadějí pohřbeno a znovu nalezeno.

Tichý hřbitůvek, sněhem zapadlý, marně čekal na nového obyvatele! Ludva se držel života zuby nehty! Jeho touha žít byla tak silná, že překonával všechny případy, jež zde lékaři poznali.

Pavel byl teď u Ludvy několikrát týdně. A Ludva se ho ptal na všechno a Pavel vyprávěl. Zprvu nedůvěřivě. Nevěřil, že Ludva má skutečný zájem. Mluvil o mrtvém Dernetovi a sdělil Ludvovi vše, co se dozvěděl od starého lékárníka. Historii Dernetu a zabitého Vendy Jílka přetřásali ze všech stran.

Pak hoši prohlíželi zase Zavřenou knihu a Ludva do ní plánoval další kapitoly. Nebo snili o příštích prázdninách. Co si všechno zařídí Jezerní kotlině, když bude za sušený šafrán sem tam nějaká koruna!

Pavel teď už byl důvěřivější, už věřil, že se Ludva uzdraví. Nevěřil ještě zcela, že Ludvův návrat k starým dobám je úplný.

Nezačne Ludva zase vést špatný život, až se uzdraví a až nebude potřebovat utěšovatele, jakým byl teď Pavel?

Tyto obavy kalily Pavlovi radost.

Venku už tály sněhy, přišla ta podivně krásná doba – předjaří.

Na stromech ještě nebylo nic znát. Nebylo ještě nijak hezky. Nesvítilo sluníčko od rána do večera. Nebylo všude sucho. Naopak! Dlažba v ulicích byla zvlhlá, černé stromy byly úplně holé. Nebe bylo zachmuřené a slunce vzácností.

Ale ve vzduchu to bylo! Ve vzduchu to viselo! Tajemný pocit něčeho nového, radostného. Přijde jaro!

Podivně voněl vzduch v tu dobu, podivné písně zpívaly větry v těch dnech. Dálky volaly! Ludva si dal ve svém pokojíku postavit lůžko tak, aby viděl z okna ven. Barva se mu vracela do tváří a oči mu zářily starou silou.

"Uzdravím se, Pavle, uzdravím!" říkával Pavlovi v těch vzrušených dnech, když se venku všechno již chvělo předtuchou velikých událostí, předtuchou jara. Pak ho jednou Pavel přistihl, jak přechází po pokojíku, ještě slabý, vrávoravě, ale přece na nohou. "Išimak, rudý kouzelník, mne uzdravuje," šeptal tajemně s veselým výrazem Pavlovi.

A bylo věru těžko říci, kdo měl větší radost z těch pokroků, zda Pavel, či Ludva.

Pavel vyhrabal doma staré nářadí, jež používali při stavbě srubu, a svázal je do balíku. Sháněl nové dříví a připravil si deník. Víra v Ludvu se mu vracela.

Ludvovi přibývalo teď sil každou hodinu. Až na velkou vyhublost byl to zase ten Ludva z dřívějšíka, alespoň vzhledem.

Občas, když bylo tepleji a slunečno, mohl i do nemocniční zahrady.

61. KONEC TĚŽKÉ DOBY

A když nadešly vlažné jarní dny a na Zelený potok přiletěli z dálky rackové, aby zde křičeli své nesrozumitelné písně, tehdy se vydali oba hoši do Jezerní kotliny, aby se tam poklonili jaru. Neboť v tu dobu naplnila se proroctví Išimakova, čaroděje kmene Krí v Ludvově knize, a nebylo dobře činiti něco jinak, než jak tam bylo psáno...

Hoši nešli jako jindy, dříve, za starých, dobrých dob! Dnes kráčeli pomalu, vždyť Ludva se teprve vracel od bran smrti. Pavel ho občas i podpíral. Ale došli tam! Bylo to velké shledání, plné nadšených slov i tichých chvil, kdy promluvit bylo by hříchem.

Na písčíně u vody byly ještě stopy posledního táborového ohně.

Zásoby dřeva za srubem byly nedotčeny.

Chata v Jezerní kotlině

A srub sám – zde stál jako starý kamarád – připravený je uvítat. vešli dovnitř a pohlédli na sebe. Vše bylo tak, jak to zanechali, když tenkrát odcházeli. Pavel s vnitřním zařízením ani nepohnul. Zde ležel i kousek přetržené tkanice od Ludvova střevíce, jak se tehdy kvapně obouval, když na něho Pavel pospíchal.

Tenkrát při tom Ludva v žertu řekl: "Všechno je vždycky jen kvůli tobě! I ta tkanice se mi přetrhne!"

A Jezerní kotlina je zasypána žlutí pampelišek, dýchá jejich jarní vůní.

Vodní propadliště hučí. Hoši jdou až k němu a pak ještě dál, výš do stráně. Znovu se svažuje půda – až jsou u ztrouchnivělého kříže, kde začal unikat Václavu Jílkovi jeho chlapecký život.

Položili na hromadu kamení svazeček pampelišek a mlčky se vraceli k jezírku.

A zde znovu ožívají vzpomínky na staré příhody, zase je mezi nimi upřímné kamarádké veselí. Pavel se cítí tak šťastný, jako nikdy v životě.

Z minut se sprádaly hodiny, modré nebe žloutlo a první stíny se kladly do Jezerní kotliny.

A když se pak večer rozhořel v červeném západu, ztratil se Ludva a Pavel ho nerušil. Ale trásl se nedočkavostí, zda se vyplní i to poslední z toho, co dělával Ludva při západech slunce před tou těžkou dobou: Slavnost červeného nebe.

Pavel pozoruje oknem, jak Ludva s čímsi v torně namáhavě stoupá vzhůru po skaliskách. Teď již vystoupil nad hranici stínu a je ozářen paprsky zapadajícího slunce.

Na chvíli se Pavlovi ztrácí z očí. Ale Pavel je dnes příliš zvědav, příliš dychtiv. Běží opatrně za Ludvou.

A nemýlí se!

Tam na skalní plošině stojí Ludva ve svém barevném indiánském rouchu, ruce má vztaženy proti slunci, oči pohrouženy nepřítomně do rozžhavené sluneční desky a ve tváři mu zase hraje ten jeho starý, podivný výraz slavnostního vzrušení.

Jeho rty se pohybují, a jak se Pavel potichu a obezřetně blíží, slyší slova, dokazující, že Ludva nic nezapomněl a že je plně vrácen starému dobrému životu:

"...svou rudou záplavu zas v tělo moje vlij a způsob, aby paže silné byly, tak vrat mne, bože otců mých, bych zdravý v život opět šel a každý večer tebe já v tvé záři znovu mohl vítat..."